

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guide per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

KAIS. KUN. UND NAT. MUSEUMS-BIBLIOTHEK

464-A

Alt-

sa. i. J. 17.

464-A.

R. P. JVLII FATII
SOCIETATIS IESV,

L I B E R

D E M O R T I -
F I C A T I O N E N O -
S T R A R V M P A S S I O N V M ,
P R A V O R V M Q V E A F F E -

C T V V M .

*Nunc primùm ex Italica lingua in latinam
translatus.*

Cum Gratia & Privilégio Cas. Maiest.

I N G O L S T A D I I ,

E x T y p o g r a p h i a A D A M I S A R T O R I I .

A n n o M . D , X C V I I I .

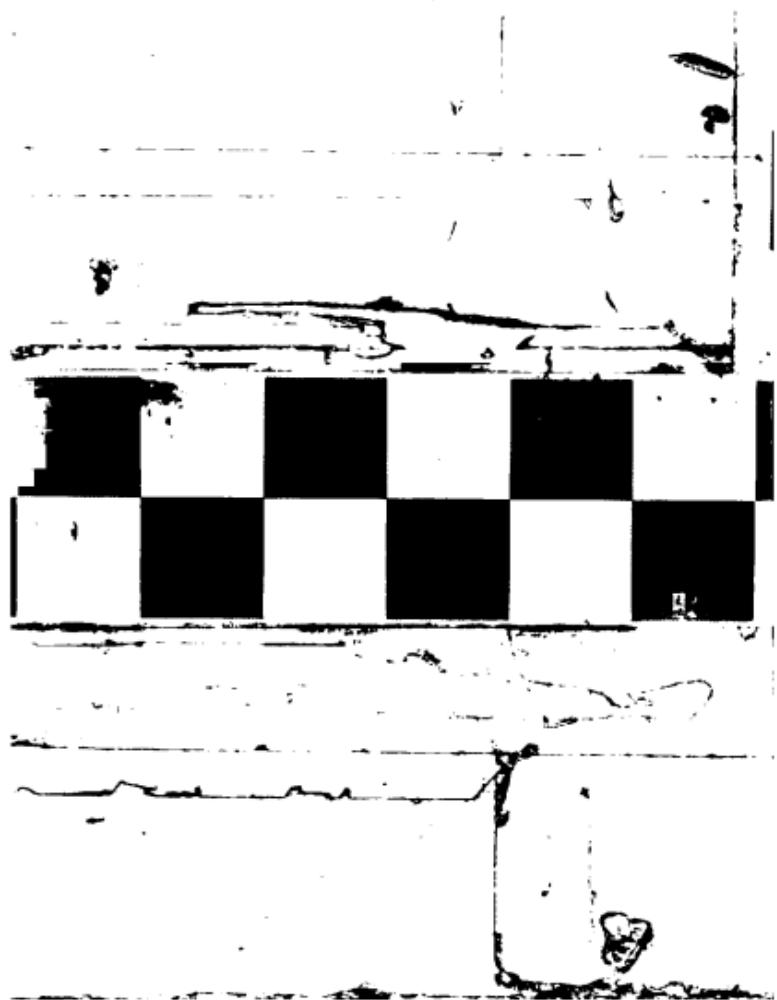
DE MORTIFI- CATIONE.

PRAEFATIO AVCTORIS.

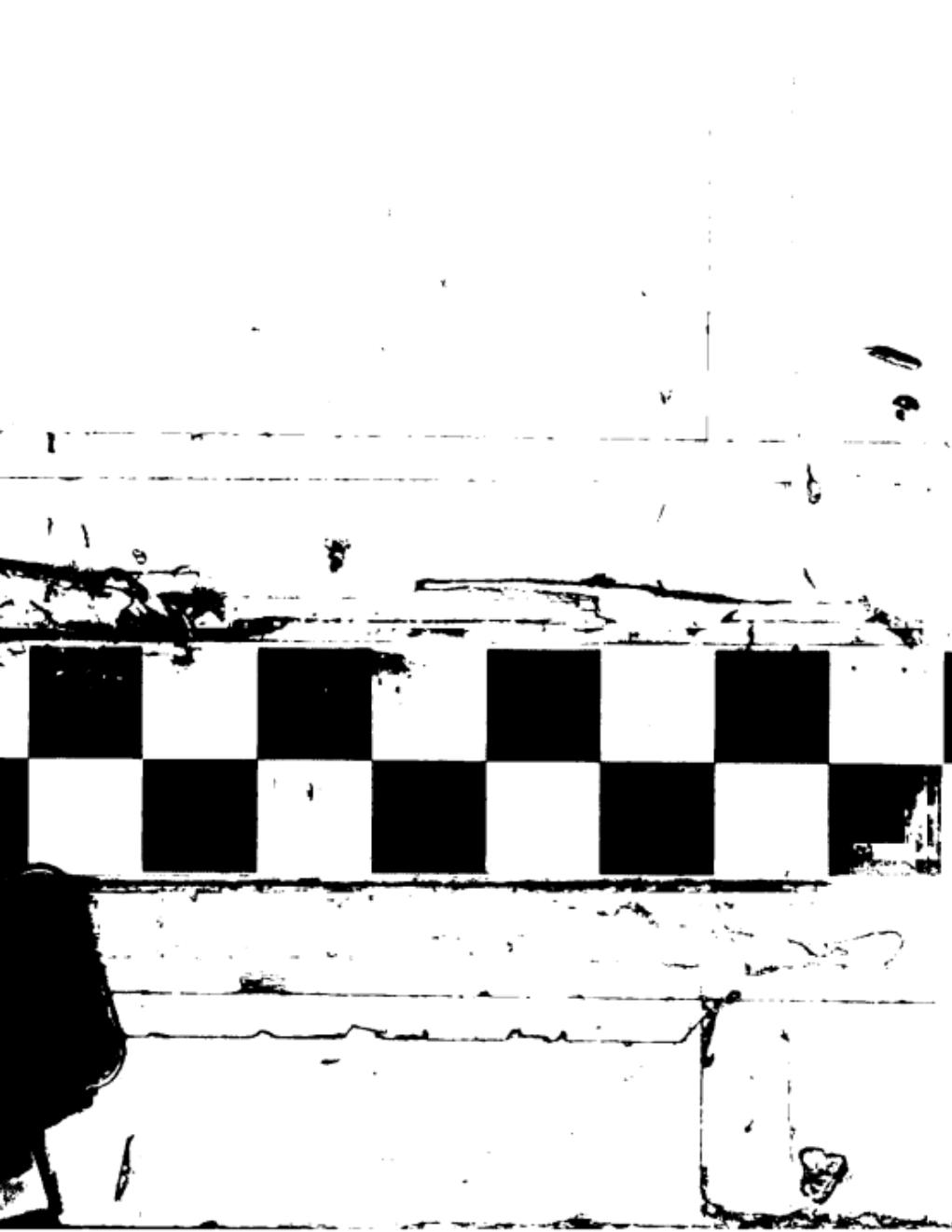

V M Deus aliquando ex
ardore rubo vocaret Moy-
sen , qui tunc in mente Exod.3.
Oreb pascebat greges , cō-
motus ille & voce Dei se vocantis , & ve-
bementi desiderio videndi , cur rubus ac-
census non combureretur , eōq; admirā-
tione plenus accedere volens , diceret;
Vadam & videbo visionem hanc
magnam ; gradum protinus sistere co-
actus est , elata voce Domino sibi dicente;
Moyses , ne appropinques huc ,
solue calceamentum de pedibus
tuis , locus enim in quo stas , ter-

A 2   ra san-

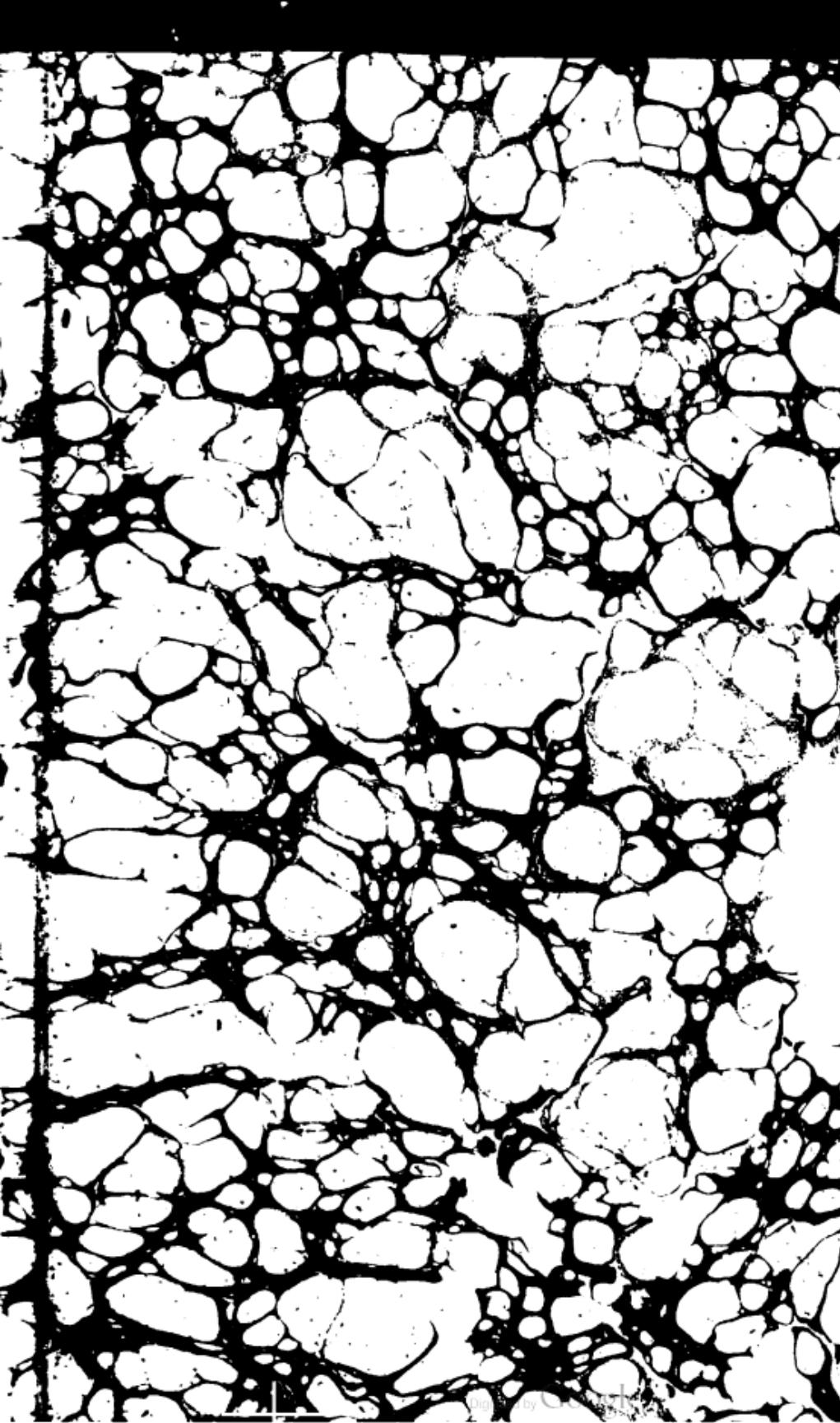

Alt-

Alt.

sa. i. J. 17.

464-A.

R. P. JVLII FATII
SOCIETATIS IESV,
LIBER

DE MORTI-
FICATIONE NO-
STRARVM PASSIONVM,
PRAVORVMQVE AFFE-
CTUVM.

Nunc primùm ex Italica lingua in latinam
translatus.

Cum Gratia & Privilégio Cas. Maiest.
IN GOLSTADII,
Ex Typographia ADAMI SARTORII,
Anno M. D, XC VIII.

DE MORTIFI- CATIONE.

PRAEFATIO AVCTORIS.

 V m Deus aliquando ex ardore rubo vocaret Moy-
sen , qui tunc in monte Exod.3.
 Oreb pascebat greges , cō-
 motus ille & voce Dei se vocantis , & ve-
 bementi desiderio videndi , cur rubus ac-
 census non combureretur , eōq; admirā-
 tione plenus accedere volens , diceret ;
 Vad am & videbo visionem hanc
 magnam ; gradum protinus sistere co-
 actus est , elata voce Domino sibi dicente ;
 Moyses , ne appropinques huc ,
 solue calceamentum de pedibus
 tuis , locus enim in quo stas , ter-

A 2 rasfan-

ra sancta est. Cui monito statim obtemperauit.

Hoc factum, ut obseruatione dignissimum fuit, ita & admirandis mysteriis plenum est, quæ ad Tractatus nostri propositum valde conducunt. Nullum enim dubium est, quin fideles omnes, quos gremio suo complectitur Ecclesia, stent in terra sancta: Ecclesia namque ab institutionis sue exordio sancta, & Christi deinceps sanguine, multorum Doctorum exemplis ac doctrina, innumerabiliumque Martyrum cruento & Confessorum sudore sanctificata est. Quia vero in Ecclesia, Religiosus & Ecclesiasticus status præcipue Deo consecratus est, iisque qui in hoc statu viuunt, singulari quædam ratione, diuino ipsius cultui destinati sunt, ideo non iniuria vnicuique illorum suggeri possunt hac verba: Locus, in quo stas, terra sancta est; quod

&

& S. Bernardus ad Eugenium signi- Bern.epi-
ficare videtur, cum dicit : Locus, in fol. 237.
quo stas terra sancta est. Locus
Petri est, ubi steterunt pedes
eius.

Quapropter oportet huiusmodi vi-
ros probè cognitam habere obligatio-
nem suam, qua tenentur Christi gre-
gem pascere verbo & exemplo : sibiq;
persuadere debent, se esse potissimum
à Deo, sub persona Moysis, vocatos
ad spiritualem perfectionem, qua ut sa-
crarum rerum Doctoribus placet, in
adeptione charitatis consistit ; estq;
divinus ille ignis, in quo Deus apparet, at-
que in eorum animis, à quibus possi-
detur, ita exardescit, ut ardendo non
consumat, sed potius vitam ipsis pul-
chritudinemq; tribuat tantam, ut vel
ipsius Dei oculos in sui amorem ra-
piant. Ipsi proinde cum Moysi, ci-

tato gressu, bunc sanctum ignem, ad quem vocati sunt adeant, ut in eo per mutuos cum Deo sermones, beneficio orationis, cognoscant, & exequantur, quidquid ab unoquoque exigit.

Sed videor mihi videre, & magno quidem dolore pariter ac rubore Deum nos ob indignitatē nostram ab hoc dulci consortio repellentem, & quidem illis ipsis verbis, quibus Moysen repulit: Ne appropinques huc, Ne appropinques huc, ed quod pedes anima nostra, potentia scilicet nobis infinita, quibus ad Deum propinquare debemus, constricti sunt vinculis quibusdam ex pellibus animalium contractis, affectibus, inquam, animalibus & sensualibus, qui nos impediunt, quo minus proximè ad D E U M accedere possumus, atque idcirco; Solue, inquit, calceamentum de pedibus tuis.

Quod

A V C T O R I S.

Quod autem quiuis affectus inordinatus vinculum quoddam sit, animantibus imis & caducis alligans & implicans, testis est D. Chrysostomus, qui ait: Vinculum est terrenarum rerum affectio. Nec dixit Deus Moysi: Solue calceamenta, sed, calceamentum. Dium item Chrysostomus predictis verbis non dicit: Vincula, sed, vinculum est terrenarum rerum affectio: Ut videbatur intelligamus, quemcunq; affectum inordinatum anima nostra sufficere, quod minus ad Deum debita promptitudine & incenso ardore eleuetur.

Quod & B. Dorotheus bac de re a-
gens, pulchra aquila similitudine de-
clarauit: Aquila, inquit, quæ re-
liquo corpore à laqueo omni-
no libera est, si vnica tamen vn-
gula detenta fuerit, omnem vim

A 4 suam

suam ex ea modica particula, qua
præpeditur amittit. Atqui ex his
planum esse puto, quam iure Deus Moysi
ad se accedere volenti dixerit : Solue
calceamentum de pedibus tuis.
Hinc etiam certò sequitur, maximè ne-
cessariam iis esse mortificationem, qui-
bus propositum est in oratione versa-
ri cum D E O. & familiaritatem
cum eo contrahere : quandoquidem
huius sanctæ Mortificationis exerci-
tij proprium est, pedes animæ nostræ
vinculis nostrorum prauorum affectuum
exsoluere, eamque liberam promptam-
que reddere, ut ad Deum tam facile
se se attollat, quam facile aquila o-
mnibus nexibus soluta in altum subuo-
lare consueuit.

Operapretium ergo me facturum
existimai, si quam optimè potero, qua
de diuino hoc studio sanctæ mortifica-

tio-

tionis occurrunt, in medium adferam, eo consilio, ut eius beneficio, ab omnibus impedimentis liberi, sine ullo obstaculo, velociores ad D E V M creatorum nostrum per orationem euolare possimus. Atque eò libenterius bunc suscepi laborem, quo maioris momenti hoc argumentum mortificationis esse video, & quo pauciores hactenus extiterunt, qui ex professo de hac materia scripserunt. Precor autem omnes, qui hac sunt lecturi, maximè verò RR. PP. fratresq[ue] charissimos Societatis nostra, quorum principiè commodis hac dicata volumus; ut eo animi candore, quo illis offeruntur, omnia acceptent, Deumque precentur, ut quemadmodum, prater eius gloriam, nostrorumque emolumenntum spirituale (qua est diuina bonitas) in hoc meo quantulocunque

A S labores

8 PRÆFAT. AVCTORIS.

labore nibil mihi propositum fuit,
sic idem gratiam largiatur, qua vi-
sa moribusque ad viu um ea expri-
mam, qua hic verbis
doceo.

EXPOSITA

CAPV T . I.

Quid sit Mortificatio.

NO MEN mortificationis deriuatur à nomine *mortis*, ob quandam similitudinem, quæ est inter Mortificationem & mortem nostram naturalem, vt quemadmodū mors naturalis consistit in separatione, quam efficit anima nostra, corpore relicto mortuo, ita quoque Mortificatio consistat in separatione voluntaria ipsius animæ à corpore, viuo quidem illo remanente, ita tamen ut per mortificationem anima ab inordinatis affectibus & passionibus corporis diuellatur, vt ab ipsis amplius non dependeat. Quo fit, vt sicut mors priuat hominem vita naturali, ita mortificatio eum priuet vita *sensuali*; reprimendo, imò penitus auferendo superfluam illam animi

nimis viuacitatem, quæ efficiebat, ut
vita eius in corpore nimis soluta,
carnalis & libera esset.

Veram esse hanc *mortificationis*
notionem, vel inde manifestum e-
uadit, quod quando dicere volu-
mus, hominem non esse mortifica-
tum; dicere solemus, eum nimis
esse viuacem in suis passionibus &
appetitionibus, hoc est, eâ vitâ, quæ
regulam rationis excedit. exempli
gratia, in oculo considerare possu-
mus quodammodo duas vitas, alte-
ram, quæ consistit in distincta visio-
ne alicuius obiecti, debitâ distantia
dissiti, quæ vita oculo naturalis est;
Alteram, quam possumus appellare
inordinatam quâdam viuacitatem
videndi id, quod sibi obiicitur, si-
que bonum illud sit, siue malum,
nulla habita ratione temporis, lo-
ci, personarum, &c. & hæc est
quædam viuacitas, aut vita ocu-
li inordinata: Quemadmodum igi-
tur mors priuat oculum prima illâ
vita

vida naturali, vnde ea actio videndi procedebat, ita mors spiritualis, quā nos *mortificationem* vocamus, eundem oculū altera vita priuat, id est, curiosa illa & inordinata viuacitate videndi, quod & infrā de passione amoris dicemus; Mortificationem videlicet non tollere amorem & defiderium, quo alicui, quem amamus bene & bona volumus, sed viuacitatem illam inordinatam amādi plus quam oportet.

Ex quo sequitur, veritas valde obseruanda, nempe mortificationis officium non esse, vt funditus passiones extirpet, quæ ex sua natura malæ non sunt, imò bonæ sunt, & ad multarum virtutum acquisitionem planè necessariæ; sed vt inordinatam illam viuacitatem, & excessum auferat atq; retundat, qui solet hominis vitam multis vitiis & perturbationibus maculare. Hoc Apostolus videtur insinuare voluisse, cùm de concupiscentiæ fonte sub no-

Rom. 6. mine peccati differens: Non regnet, inquit, peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatur concupiscentiis eius. Vbi non ait. Non sit: sed; Non regnet; ita ut appetitionibus eius morē geratis. Idem quoque Seneca videtur innuere, cum scribens ad Lucilium dicit: *Vna est catena, quæ nos alligatos tenet, amor vita, qui, ut non est abiicendus, ita minuendus est.* Significare volens, passiones ad virtutes comparandas necessarias, non penitus euellendas, sed excessum illarum temperandum esse.

Est igitur *Mortificatio*, ut conclu-
dam, repressio & mors quedam ni-
miz viuacitatis, & moderatio eius
excessus, qui in potentiis nostris,
earumq; actibus elucefecit,. Quo lo-
co animaduertendum est, posse nos
cum B. Dorotheo (quantum qui-
dem ad hanc mortificationis mate-
riam attinet) tres hominum status
distinguere. Primus est eorum, qui
secun-

Dorosb.
serm. io.

secundum inclinationē suarum paſſionum & prauorum habituum plerumq; operātur , quo in genere ſunt potiſſimum hi , qui ſe libidinibus & cupiditatibus ſuis volentes immergunt . Alter illorum eſt , qui non ita facile paſſionibus atque appetitionibus ſuis obſequuntur , ſed eō uſque duntaxat illas refrenant , ut in extēnum aliquem actum non erumpant , quos B. Dorotheus *philosophice viuere* affirmat , propterea quod veteres philoſophos imitan- tur , qui de vitioſis habitibus exſtr- pandis , prauisque cupiditatibus co- ercendis nihil laborabant , ſed tan- tum cauebant , ne ſe exteriori actu proderent ; idque honoris & existi- mationis conſeruandæ gratia .

Tertius demūm ſtatus eminen- tioris gradus homines complecti- tur , quibus non ſatis eſt diligenter elaborare , ne illorum paſſiones in- ordinatæ actu aliquo exteriori ſe ſe prodant , ſed conuantur in ſuper vi- tioſos

tiosos habitus, & immoderatas passiones vi cōtrariorum actuum fundit' extirpare; id quod peculiariter fit, sanctæ mortificationis studio, eo quo diximus modo. Atq; in hoc statu est ille, qui, vt ,ingt Dorotheus, certat viriliter, Quoniam quidquid vitio suo passioniq; contrarium animaduertit, id totis viribus agreditur & operatur. Quod & Richardus de S. Victore voluit significare, cūm dixit: *Seruorum Dei hoc esse proprium, non solum carnales sensus per disciplinam restringere, sed etiam per mortificationem extinguere.* Hoc ipsum & B. Climachus indicauit, cum describens verum religiosum, in eius velut definitione tanquam conditionem & proprietatem planè necessariam posuit: *Mortificationem naturæ & indefessam sensuum custodiam.* Sic enim ait: *Monachus est perpetua naturæ violentia, sensuum quæ vigilansissima & indefessa custodia.*

Qua-

*Richard.
super Ge-
nesim.*

*Climach.
grad. I.*

Quapropter oportet eos, qui spiritalem ac religiosam vitam degunt, semetipsoſ explorare diligenter, ad quemnam illorum trium statuum pertineant, summoq; conari studio, ut obligationi gradus, suæq; professionis hac in parte respondeant.

CAPVT II.

De fine & proprio Mortificationis officio, & de duobus eius generibus.

 OMNIS est Philosopherum sententia; Medium in rebus naturalib; participare de suis extre-
mis. Exemplum esse potest vernalis tempus; quod cum sit medium inter hiemem & aestatem, ab hac calorem, ab illaverò frigus accipit, unde ea temperies efficitur, quæ temporis huius est propria. Idem vide-
re est in aurora, quæ cum sit media inter noctem & diem, ut desitio illius, huius veræ principium; habet ali-

16 DE MORTIFICAT.
aliquid de obscuritate noctis, & claritate diei, ita ut lumine quidem inaurata, adumbrata autem tenebris appareat, & quia propriè nox appellari non potest, cùm habeat aliquid lucis, neq; etiam dies, quia aliquid adhuc tenebrarum manet, communiter *aurora* vocatur. Ita dicendum de homine, qui cum sit à Deo constitutus tanquam medius inter naturam angelorū & brutorum, quia natura sua est Angelis inferior, superior verò brutis, sit, vt tanquam medius inter duas illas naturas, devtraque participet, id quod liquidè constat: Quod enim ad animam attinet, habet esse Angelicum, cum sit natura sua spiritualis, immortalis, intellectualis & liber: *ratione* autem corporis, habet aliquid de brutis, cum sit natura sua corruptibilis, sensualis, carnalis, atque ex his duabus partibus quasi contrariis, vinculo tamen naturali consociatis, resultat hoc compositum: *Homo*; & quia se-
cun-

cundum ordinem Iustitiae naturalis & Politicæ, quicunque conditione & gradu inferior est, subiectus esse debet & subordinatus iis, qui in eadem Republica sunt potestate & gradu superiores; vt D. Paulus monet, cum dicit; *Omnis anima potestatis sublimioribus subdita sit*: Sequitur manifestè, carnem & sensus in homine, tanquam gradu & conditione inferiores, ex vi Iustitiae subordinatos & subiectos esse debere rationi seu spiritui, vt naturaliter & politicè superiori. Quod & Aristoteles significare videtur, qui cum dixisset: *Animus quidem in corpus, dominicum seu berile habet imperium*, Arist. I. *mens verò in appetitum ciuile & regiū*; polis. ca. 3. statim subiungit; *In quibus clarum est secundum naturam & utilitatem imperari ab animo corpori, & ab ea parte, qua habet rationem, ei parti, qua subiicit perturbationi: aequalitatem verò & vicissitudinem omniibus nocere*. Ex quibus

18 DE MORTIFICAT.

bus verbis perspicuè colligitur, animæ secundum ordinem naturæ cōpetere imperium in corpus, & rationi in sensum; æqualitatem autem inter ipsos ac successiuam præminentiam vtrique parti turpem & damnosam esse.

Ceterum quia in homine, propter sensus rebellionē, concinnus hic ordo nature subuersus est, cumq; quotidiana cōstet experientia, quomodo sensus & caro sæpen numero aduersus spiritum & rationem insurgentes eam inquietent, & bella acerrima moueant, necessarium plane est, ut tam graue hoc incōmodum homo, conueniente aliqua industria & arte amoliatur & emendet. In hunc finem, sanctum hoc Mortificationis exercitium sapienter institutum est, cuius præcipuum munus est & finis in hominibus spiritualibus & religiosis, carnem sensumq; rationi ac spiritui subiicere; rationem autem & spiritum Deo, tanquam legitimo vtri-

vtriusque domino. Vnde postmo- Aug.lib.
dum in horū animis pax illa & tran- i.deserm.
quillitas nascitur, quam S. Augusti- Domini
nus vocat, Regnum Dei; Vbi ita sunt in monte.
ordinata omnia, inquit, vt id quod est
in homine pricipuū & excellens, hoc im-
peret, ceteris non reluctantibus, que sunt
nobis bestiis, communia. Verè felix &
optatissimus status, qui hominem
quasi ad illam Originalis Iustitiae fe-
licitatem reducit, à qua ob primi pa-
rentis peccatum miserabiliter exci-
dit.

Verùm quia homo ad adquiren-
dum hunc tam nobilem statum, nō
solum interioribus animi, sed etiam
exterioribus corporis passionibus,
ipfiusq; insolentibus appetitionibus
plerumq; impeditur, necesse est, vt
Mortificatio ad vtrunque se exten-
dat, ad corpus, inquam, & animam,
remouendo nimirum ab uno quoq;
illorum, quidquid impedit, quo mi-
nus inferior pars superiori debito
ordi-

20 DE MORTIFICAT.

ordine subiiciatur. Quare sicuti motus accipit suam denominatio- nem à termino ad quem tendit, ita & *Mortificatio*, quæ spectat ad animę culturam, extirpando passiones & affectus inordinatos, videtur *Mortifica-
tio interior* dici posse: Illa autem, quæ corpus ieiuniis, vigiliis & cili- ciis coercendum suscipit, *Mortifica-
tio exterior* iure appellabitur, quam ut à Christo Domino vitæ propriæ exemplo, ieiunando, vigilando car- nemque innocentissimam pauper- tate & incommodis grauissimis af- fligendo approbatam, & apud om- nes sanctimonia præstantes viros v- sitatam celebratamq; non nisi pro diuina & sancta habere debem⁹. De hac Apostolus loquens: *Castigo, in-
quit, corpus meum, & in servitutem re-*

*Cass. Col-
las. I. ca. 7* *digo. Et Cassianus exercitium hu-
ius exterioris Mortificationis in-
ter instrumenta perfectionis ponit.
Quod & Climachus affirmat, cum,
inquit, Quod sicut exsiccatum lutū, iā-*

nom

non porci usui esse potest, ut ibi se volu- Climach.
sent: ita & caro per abstinentiam mar- de discre-
vida effecta, demonibus ultra non pre- grad. 36.
bebit in se quiescendi locum. D. Bern-
ardus demum exaggerando hanc
Mortificationē Martyrio eam com-
parat. *Genus martyrij est, inquit, spi-*
ritu facta carnis mortificare, illo nimi- Bern. ser.
rum, quo membra caduntur ferro, hor- 30. super-
ore quidem mitius, sed diuturnitate, cant.
molestius.

Neque profectō negari potest, quin inter alias huius exterioris Mortificationis conditiones hæc sit præcipua, quod orationi dat efficaciam impetrandi maximam, quando cum ipsa coniungitur, quod multi atque illustres Sancti tam veteris, quam noui testamenti experti sunt.

Ex his omnibus concludimus, mortificationem exteriorem, maximè, ut vidimus, utilem esse, nihilominus tamen fatendum est Mor-

Mortificationem interiorē passio-
num & prauorum affectuum animi
noſtri; huic exteriori mortificatio-
ni longissimè præſtare; cùm certis-
fimum sit, Mortificationem corpo-
ris parūm facere ad acquirēdas vir-
tutes fine animi Mortificatione, hāc
autem fine illa plurimum conferre.
Imò vero corporis Mortificatio ea-
tenus dicitur vtilis, quatenus animi
mortificationē adiuuat, & promo-
uet, quod Richardus de S. Victore
non obscurè significauit his verbis:

Rich. lib. 11. cap. 32. *Hoc autem nosſe oportet, quia disciplina
deprapa- corporis fine disciplina cordis absq; dubio-
rat. ad cō- inutilis est: Et meritò ſanè; quia que-
templar. admodum ſal condire aliquid, ac
cap. 32. præſeruare non potest niſi in inti-
mos eius recessus penetret, ita quo-
que ſal Mortificationis, virtutibus
bonisq; moribus Dei ſeruum con-
dire debet; Et ſi is à multorum vi-
tiorum ac defectuum corruptione
& fœtore præſeruandus eſt, oportet,*

vt

ut interiora animi ipsasq; potentias,
 & passiones penetret; quod Mortificationis
 interioris propriū est; quæ
 quamvis exteriori præponenda sit:
 (nobilior est enim plurisq; facienda,
 vt diximus) fatemur tamen, ei qui
 perfectus euadere velit, utramque
 Mortificationē esse amplectendam,
 ita vt virtute spiritus facta carnis
 mortificet, & eadem virtute praua
 animi desideria potenter reprimat;
 quod ipsum Richardus de S. Victore
 affirmat cùm dicit: *Perfectus est*
qui virtute spiritus & voluntates carnis; Richard.
super cap.
2. Cant.
& voluntatem cordis potenter comprimit. Et D. Basilius. *Quia ex duplice, in-*
quit, materia constamus, duplex quoq; Basil. in
Confess.,
cap. 4.
virtutis esse studium debet, idq; cum strenuitas corporis, tum animi etiam indu-
stria exerceri. Et hæc pro hu-
ius capitinis explicatione
sufficiant.

CAPVT III.

*In Mortificationibus, præsertim exteris-
ribus, mensuram & regulam esse
tenendam; & quanam
illa sit.*

MT melius intelligatur modus, qui in hoc præclaro Mortificationis exercitio tenedus est; notare oportet, ad omnes aet' humanos, ut virtutis nomine censeantur, certam aliquam regulam & normam requiri, qua dirigantur, ne suam excedant medio critatem. *Virtus enim, inquit, S. Bonauentura, medium vitiorum ligonia.* tenet, & ab utroq; latere, vicius est obfesa, ita ut si modice à discretionis tramite declinauerit, iam virtus non sit. Atque ita, si exercitium hoc Mortificationis, virtuti censemanteum & rectum esse velimus, lege aliqua aut mensura id metiri debemus, ne ad extrema declinet. Exempli causa, si in mortifi-

*S. Bonauentura, de pro-
ligonia cap. 35.*

tificatione iræ, neglecto modo, nimium progrediamur, ita ut in actibus suis fiat remissa & languida; vel si sit tam exiguum iræ comprimendæ studium, ut viuacior & ardentior remaneat, quam par sit: huiusmodi mortificatio, primo quidē casu, excessu; altero autem, defectu obnoxia est. Quod item in Mortificatione externa corporis, facile accidere potest, ut declinetur ad extrema, si nimirum afflictionibus & asperitate corporis nimium debilitetur; aut e contra, si sub praetextu aliquo, corpori mortificando tam parum infistamus, ut inde contra nos rebellio-
nis & contumaciæ occasione sumat.

Itaq; tam in Mortificatione appetitum corporis, quam passionum animi, debita mensura tenenda, & modus obseruandus est. Quia vero: *Nemo unquam, ut scriptura testatur, carnem suam odio habuit, sed fouet & nutrit illam, propter affectum naturalem, quem erga carnem nostram gerit.* Ephes. 5;

B 2 rimus;

rimus ; idē longē facilius erratur
in mortificatione appetitum cor-
poris, quām in affectuū animi : Quo-
circa necessarium est, vt in hac parte
tanto cautius & vigilantius nos ge-
ramus, quāto maius periculum sub-
Climach. est. Qua de caussa B. Climachus, o-
de castit. stendere volens perplexitatem, quā
grad. 15. incurrebat, cum amore virtutis co-
geretur odiſſe in se ipso hominem
carnalem , amore autem sensus ob-
ligaretur ad eundem nutriendum
& fouendum ; ita dicit : *Quomodo il-*
lum vinciam , quem ut amem , à natura
suscepi ? Quid illi rationabile dicam ,
qui per naturam mille rationibus ac per-
suasionibus mentitur , estq; mihi coope-
rator & hostis ; adiutor atque aduersa-
tius ; auxiliator simul & insidiator ; si
foueatur , oppugnat : si affligatur , debi-
lior fit ; lascivus per quietem ; rursus ver-
bera & flagella non sustinet : Si illum cō-
cristo , periclitior , si foueam , per quā vir-
gures adquiram non babeo. Hinc

Hinc dæmon, tanquam miles astutissimus, solet quandoque hominem sub prætextu zeli, ad nimias & extraordinarias mortificationes inducere; atque hoc ideo, ut eum postea ordinario & durabili fructu priuet, quem ex seruitio Dei, communia via & more viuendo, percepisset, sitque hac de causa, ut sub prætextu maioris boni, incurramus malum incurabile; quod diuinè prorsus Cassianus his verbis demonstrat; *Nosse debetis, hanc esse subtilissimam diaboli calliditatem, hanc occultissimam foueam, in quam miserabiles & incautos quosdam precipitat, ut dum iù maiora promittit, necessaria quotidiani fructus emolumenta surripiat.* Itaque cum hæc mortificatio exterior ex una parte necessaria sit, ex altera verò parte, actu ipso eam exercere sine periculo excessus, valde difficile videatur, tam ob diuersitatem complexionum, quam ob illu-

siones dæmonum, quæ circa hanc materiam frequenter contingunt, existimo Religiosi esse, suo iudicio in hac re non nimium fidere, sed se-
se spiritualis patris prudenti subii-
cere directioni, quod in via Dei tutius
dirigatur, sibique persuadeat, se nisi
hoc faciat, magnis periculis exponi,
in quæ multi incurserunt, vt & Cli-
Climach. machus affirmat: *Sicut qui sine duce
de discere. est, inquit, etiam si prudentissimus sit, in
Grad. 36. via errabundus incedit, ita & quis suo ar-
bitrio in via Domini pergit, etiam si in o-
mni mundana sapientia fuerit instru-
etus, facilissime perit.*

Verum posita prædicta ratione, tria in hac materia maximè nota-
da veniunt: Primum est, vt religio-
si firmiter apud se statuant, Deum ac
Dominum nostrum, tāquam veris-
simum amatorem eorum, qui fide-
liter illi seruiunt, nunquam permis-
surum, vt decipientur, quando se il-
li, in persona prudentis patris spiri-
tualis, cum omni cœfidentia sub-
mit-

mittunt. Neque enim est iniustus Deus,
ait Climachus, ut animas nostras deci-
piat, quæ se per fidem & innocentiam pro-
ximi confilio atq; iudicio humiliter sub-
miserint.

Climach.
de dcscre.
Grad. 26.

Alterum est, ut prædicto patri in-
ternum animi statum, tentationesq;
ac spirituales necessitates, promptè,
plenè, magnaç; cum fiducia ac pu-
ritate aperiant, vt ipse postmodum
maiori luce ea possit documenta ac
monita spiritualia suppeditare, quæ
in Domino magis opportuna iudi-
cauerit. Hanc manifestandi rationē,
ad errores in spirituali via tollédos;
sancti viri semper tanti fecerunt, vt
quamlibet cogitationē, quæ sub ve-
recundiz; seu timoris alicuius velo
subrepit, grauissimæ temptationis lo-
co duxerint: Affirmat hoc D. Basilius
plurib^o locis; idq; B. Dorotheus
expertū se esse fatetur, notabili pla-
nè cum fructu, dum in monasterio
cum aliis habitaret. Denique in hoc,
veluti in re magni momenti, Reli-

Dorothe.
serm. 5.

Cassian. giosi Scithi ab initio suæ conuer-
Lib. 4. c. 9. sionis instituti erant, de quibus Cas-
sianus hunc in modum: *Instituun-
tur, inquit, nullas penitus cogitationes
prudentes in corde perniciofa confusione
celare, sed confessim ut exorta fuerint,
eas suo patefacere Seniori, nec super ca-
rum iudicio quidquam sua discretioni
committere, sed illud credere malum ef-
fe, vel bonum, quod discusserit ac pronu-
ciauerit senioris examen.*

Tertium documentum est, ut re-
ligiosi sint fideles & diligentes ob-
seruatores eorum quæ ipfis à prædi-
cto patre prudente iniunguntur.
Quemadmodum enim pharmaca à
medicis præscripta, quantumuis o-
ptima, ægros nō iuuant, nisi suman-
tur; ita consilia & documenta pa-
trum spiritualium, nisi debito tem-
pore executioni mandentur, nihil
prosunt; licet longè sint sanctissima
atq; vtilissima: imò hac ipsa de cau-
sa maiorem pœnam incurremus in
alte-

altera vita; iuxta illud Christi: *Ser-
nus, qui cognouit voluntatem Domini
sui, & non se preparauit, & non fecit se-
cundum voluntatem eius, vapulabit mul-
tu.* Necesse ergo est, ut religiosi, qui
maiore cum securitate & merito in
ditino seruitio progredi, & ab his
omnibus damnis, quæ ex contraria
viuendiratione cōmuniter sequun-
tur, immunes esse volūt, se iuxta ar-
bitrium prudentis sui patris spiri-
tualis regi permittant, & prædicta
documenta diligenter obseruent.

CAPVT IV.

*De necessitate Mortificationis, qua cui-
uis homini in suo statu incumbit.*

 VINQVE modis hominem
quemlibet cōsiderare pos-
sumus, iuxta quinque di-
uersos status & gradus, qui
in ipso reperiuntur. Primus modus
cōsiderandi est secundum esse ra-
tionale & humanum, quod ipso sua ori-

B. 5 *ginie*

ginis principio homo à natura accepit. Alter, secundū *esse morale & politicum*, quod adquiri solet educatione & diuturna consuetudine cum hominibus prudentibus, ac benè moratis, obseruando illorum mores & vitæ actiones. Tertius, vt Christianus & fidelis est, quod *esse* in Baptismate accepit. Quartus, vt Religiosus in aliqua religione approbata. Quintus denique modus considerandi hominem est, vt Prælatus, aut Episcopus est, vel in aliquo dignitatis gradu constitutus. Nos itaque quemadmodū cuilibet homini ad viuendum & operandum, iuxta formam sui status, necessaria sit Mortificatio, quam poterimus breuissime demonstrabimus.

Principio igitur ad hoc, vt homo viuat & operetur vt ver^o homo, hoc est, secundum illud *esse humanū & rationale*, quod accepit à natura, necessaria illi est Mortificatio : Quia natu-

naturale est, & omni viuenti commune, viuere & operari conformiter suæ naturæ. Cùm igitur homo naturâ suâ rationis particeps sit, necessariò sequitur, vt si conformiter suæ naturæ viuere velit, ex rationis præscripto illiviendum & operandum sit: Et ad hanc viuendi & operandi normam, ab ipsa anima sua rationali, tanquam ad rem naturæ suæ conuenientem, impellitur, vt D. Thomas docet his verbis: *Inclina-* D. Thom.
tur vnumquodque naturaliter ad opera- I. 2. q. 94.
tionem conuenientem sibi secundum su- 4. 3.
am formam, sicut ignis ad calefaciendū.
Vnde cum anima rationalis sit propria
forma hominis, naturalis inclinatio in-
est cuilibet homini ad hoc, quod agat se-
cundum rationem. Imò B. Dionysius. S. Dionys.
Animæ malum est, inquit, esse contra lib. de di-
rationem. Seneca quoque Philoso- uin. Nom.
phus in hanc sententiam: Summum, cap. 4
inquit, bonum hominis est, ex natura Sen. lib. 9.
voluntate se gerere. Quæ- Epist. 67

Quærat aliquis, quidnam sit illud
viuere hominis ex rationis præscri-
pto, in quo bonum ipsius cōsistit se-
cundum sententias adductas. Re-
spondeo secundum doctrinam Ari-
stotelis, sine dubio naturaliter ma-
ius bona esse dominari, quam fer-
uire; Cum autem meliori & dignio-
ri parti cuiuscunque compositi tam
naturalis, quam politici, melior quo
que ac dignior debeatur locus, se-
quitur etiam naturaliter in homine
debere animam dominari corpori,
& rationem sensui, cum anima sit
præstantior corpore, & ratio sensu.
Hinc sit, ut rationalis vita & opera-
tio hominis, nihil aliud sit, quam vi-
ta & operatio instituta secundum im-
perium & normam animæ & ratio-
nis; Qui viuendi & agendi modus,
ad eò propri' est hominis, ut si aliter
agat, hoc est, si iuxta imperium carnis
& sensus operetur & viuat, hoc nō a-
liud, nisi à quadam prava & peruersa
eius

eiis dispositione proueniat. Imò, vt
rectius dicam, nihil aliud est, quam
more tyrannorum, rebellare, nam
sensus non aliter contra rationem
insurgit, ac rebelles serui & Vasalli
in heros suos ac dominos.

Quia verò quilibet homo prauā hanc dispositionem , culpâ primorum parentum , sic contrahit , vt, quemadmodum quotidie experimur , caro sensusq; insurgendo contra rationem , fortiter eam impugnant , inque suam ditionem redigere tentent , necessariò illi idem faciendum est , quod legitimi Domini & Principes cum rebellibus suis subditis facere solent ; accipienda videlicet sunt arma , pugnandum viriliter , reprimendaq; illorum audacia tamdiu , donec eos ad obedientiam sibi debitam reduxerit . Et quia hoc ipsum est rationis propriū munus , quod virtute Mortificationis in carnem & sensum exercet , necessariò concedendū est , sanctam

B 7 hanc

hanc Mortificationis exercitationē cuius homini , qui vitā homine dignam velit instituere , adēd esse necessariam, ut quemadmodum B. Iu-

Laurent. *Justiniā.* scire aut operari neglexeris , nō rationabilē de huius , sed potius animalis nuncupandus fit: milis. c.3.

Eo enim planè morbo laborare comprehenditur , quem Diogenes Philosophus Atheniensibus suis insinuauit , cùm accensa sub meridiem lucerna , urbem multis millibus referatam lustrans , homines se quærere dictitabat , significans , nullos nisi secundum rationis normam viuentes; hoc nomine dignos esse , quorum tam illius , quam nostra quoque aetate tanta est penuria , vt lucerna quærendi sint. Atq; ex his satis patet , quam necessarium sit exercitiū Mortificationis , cuius cum is sit finis , ut homines ad rationalem humanaꝝ vitam traducat , meritō rationalis & humana vocari potest.

Postea-

Posteaquam ergo satis superq; probauimus , quām necessaria sit Mortificatio homini, viuere volenti, vt verum hominem decet, non erit iam laboriosum probare, ad moralem , politicamq; vitam ducendam , mortificatione itidem opus esse,tum quod moralis vita , magna ex parte in ratione fundetur,tum etiam quod viuere moraliter & politicè non significet vitam illam,quę omnibus cupiditatibus habenas laxet, sed potius illam , quę externas suas actiones intra rectilimes conlineat,& ad leges ciuiles , consuetudines,sapientumq; placita & instituta conformet , ita vt ne latum quidem vnguem ab illis discedat. Quia verò hoc sine Mortificationis subficio fieri nequit , multa enim hanę vitam viuenti subeunda sunt, quę sensibus repugnant , à multis item quę sensibus grata & iucunda sunt, abstinentiam est, hinc sit, vt nō immitid iudicetur homini moraliter
vieuere

viuere volenti, valde esse necessarium, ut se mortificet, sc̄q; frequenter in istis duobus quasi finibus exerceat, ad quos prisci Philosophi totam vitam moralem, & Philosophicam referebant; qui sunt; ut ipsi aiebant, *sustine & abstine*: ut Plato Socrates, Seneca, Diogenes & alij Philosophi fecerunt: & nūnc itidem faciūt multi Principū aulici, & quotquot vitam sectantur ciuilem. Atq; hæc Mortificatio, *Politica & Moralis* appellari potest.

Si deinde consideremus hominem Christiana fide imbutum, procul dubio tanto maiori Mortificatione indigebit, quanto magis vita Christiana cæteris præcellit. Quia si ipse viuere velit, ut Christianum decet, secundum normam & regulam diuinorum præceptorum atq; Ecclesiasticorum Canonum ei vivendum est. Quæ quidem lex diuina non solum actus prohibet externos, ut blasphemiaz, homicidij, furti,

furti, fornicationis, &c. eo modo,
 quo politicæ leges faciunt; sed af-
 fectus etiam interiores & cupidita-
 tes vetat. Ex quo necessariò sequi-
 tur, huiusmodi homini assidua &
 indefessa tam passionum animi,
 quam exteriorum corporis sensu-
 um mortificatione opus esse, ad
 hoc, ut se intra limites horum præ-
 ceptorum contineat, quandoquidē
 certissimum est, ob naturæ nostræ
 corruptionem & continuum pecca-
 ti fomitem, eum sine huiusmodi
 mortificatione, à desideriis & ope-
 ribus prohibitis abstinere non pos-
 se, & quod hinc colligitur, nec Chri-
 stianè viuere, nec salutem consequi.
 Atque hoc est, quod Saluator noster
 significare volait, cum dixit: Re- *Matth. IL*
gnum cœlorum vim patitur, & violenti
rapiunt illud: Dicere, sine violentia re-
gnum cœlorum, adquiri non posse;
 quid aliud est, quam quod supra
 dictum est, sine mortificatione ho-
 minem

40 DE MORTIFICAT.

Basil. de
abdiscat.
huius vi-
tae.

minem Christianè viuere non posse, & quod hinc est consequens, nec saluari. Quod & S. Basilius indicat, cùm in prædicta Christi verba; tum Christianos Christianè, inquit, viuere & Christi esse imitatores; Cùm voluntatem propriam, & corporis laxamentum abnegant omne, & magistri sui præcepta omnia conseruant. Vnde ita infert: *Quocircas tibi in animo est, rapere regnum Deum, violentia te dato, ceruices tuas Christi seruitus iugo submittito, & eius loris collum tuum rectè circumquaque cobibeto.* Quoniam autem mortificatio hæc normam & regulam suam sumit à lege Christi & Euangelij, conuenienter mortificatio euangelica & Christiana appellari potest.

Si verò spectemus hominem in statu religionis alicuius approbatæ constitutum, certissimum est tanto ei plus mortificatione opus esse,
quantò

quantò hic status perfectione reliquos omnes supradictos superat, dū non solūm requirit moderationem excessuum , passionum , potentiarum & sensuum , tam in exterioribus quàm interioribus actibus , secundum normam præceptorum legis Euangelicæ & Canonum Ecclesiasticorum, eo modo, quo de Mortificatione Christiana dictum est: Verùmetiam restringit hominem & obligat ad consilia, quæ ad tria vota essentialia Religiosorum reducuntur, & ad obseruationem Constitutionum & regularum suz cuiusque religionis. Atque idcirco non solūm his prohibetur quæcunque species aut desiderium immunditici, & ipsius etiam matrimonij, neque solūm iniusta alicuius rei usurpatio, sed etiam quodcunque licitum dominium & proprietas; exigitur autem animus ab omnibus rerū possessionibus abstractissimus , quæ aliis Christianis magna licet virtute præ-

præditis , & in suo statu perfectis,
sunt concessæ.

D. Bern.
ad fra-
tres de
monse
Dei.

Et hoc est, quod D. Bernardus in-
dicauit, cum monstrare volens dif-
ferentiam, quæ hac de causa debeat
esse inter Religiosos , & alios Chri-
stianos : *Fratres, inquit, aliorum est*
seruire Deo, vestrum autem adherere.
Et alibi declarans, quam firmam o-
porteat esse nostram cum Deo con-
iunctionem, ne quando mentis no-
stræ instabilitate ab eo diuellamur,
ita scribit : *Innata tibi leuitas vicina*
est lapsi: instabili quodam vase men-
tù motu facillimè abripieris, si non fir-
mè adhaeris. Statim enim ac Reli-
giosus propria quadam infirmitate
ab hac sancta cōiunctione declinat,
facillimè incurrit notam illam, qua
S. Basilius huiuscmodi Religiosos
insignit, cum ait : *Hic flagitosissimè*
ac peruersissimè feceris, si voluptatum,
blanditiis delinitus, ad carnis vitia de-
nud

D. Bern.
serm. 13.
super
canica.

*nud delabatur, & si suscipiendis, qua
inde sursum ascendunt, exhalationibus,
animi oculos sibi veluti trahissima qua-
dam nebula offusos esse patiatur. Hæc
Basilius.*

Cum autem fieri non possit, ut
religiosus graue hoc vitet incom-
modum, & ex altera parte obliga-
tioni suæ professionis, ut debet, re-
spondeat, nisi à sui ipsius, omniumq;
rerum vitæ huius amore quam lon-
gissimè separetur, sequitur, ut, cum
hoc absque diuina gratia, & conti-
nua quadam mortificatione passio-
num & affectuum nostrorum, fieri
nequeat, Religioso homini hoc san-
ctum Mortificationis exercitium sic
maximè necessarium & salutare. Et
quia hæc Mortificatio Religiosum
ad normam statui suo cōuenientem
reducit, meritò poterit Mortificatio
Religiosa vocari.

Sed ut ad Episcoporum, alio-
rumq; Praelatorum statum tandem
venia-

44 DE MORTIFICATIONE

veniamus, non est ullum dubium, quin, quemadmodum horum status aliis praedictis dignitate & splendore antecellit (sunt enim huiusmodi personæ in statu perfectionis) ita hoc sanctum Mortificationis exercitium ipsis maximè sit necessarium. Est enim doctrina communis S. Thomæ, aliorumq; Theologorum; Vnumquemque hominem obligatum esse, ut viuat secundum suum statum; Cum igitur status Episcoporū sit status perfectissimus, ut dictum est, sequitur vnumquemque in tali statu constitutum, obligatum esse ad perfectè viuendum, ita, ut quemadmodum inquit D. Gregorius : *Sicut honore ordinis, etiam bene operantes subditos superat, ita etiam morum excellentia transcendat.*

Quia verò fieri nō potest, ut hoc modo viuat, sine adiumento continuæ & insignis Mortificationistam interioris, quam exterioris, non solum ei ad hunc effectum necessariū erit seū mortificare, sed potius opus erit,

*S. Greg. in
pastoralis
p. 2. c. 2.*

erit , vt iam magnam partem sit mortificatus, domitasq; cupiditates habeat , quando ad hunc gradum peruenit ; quandoquidem hominē ad hunc gradum ascendisse, non est aliud , quām vt dicit S. Gregorius ; Per trahi ad exemplum viuendi , & ad S. Gregor. normam irreprehensibilem Euangelica in pastor. vita , & ille modis omnibus debet ad ex- P. 2. c. 10. ampleplum bene viuendi per trahi , qui cun- tis carnis passionibus mariens , iam spi- ritualiter viuit . Hæc ille .

Quare quemadmodum speculū, ut perfectè repræsentet intuentium naculas , quas auferre volunt , duas recipue debet habere cōditiones ; altera est , vt nulla macula aut rubi- fine sit infectum ; altera , vt clarum sit atq; pellucidum ; ita Episcopus , qui speculi instar in Ecclesia consti-utus est , ad hoc , vt populus viden- lo perfectionem & sanctitatem vi- z eius , imperfectiones & prauitates suas emendet , ipse prius omni ma- cula

46. DE MORTIFICAT.

cula & culpa, omnique scandaló ca-
rere debet, prout ad Titum scribens
Ad Tit.
cap. L.
Apostolus monet, cùm ait; Oportet
Episcopum sine crimine esse, sicut Dei
dispensatorem; quæ verba exponens
Ecclesia in Decreto, tātam in eis re-
quirit conscientiæ puritatem, vt ne-
sciam an maior possit excogitari; Ita
enim loquitur: Quod autem sine cri-
d. 25. post
Can. Genū
erarium. *mine iabetur esse, qui in Episcopum eli-*
gitur, non ante baptismum, sed post baptis-
mum intelligendum est, vt à tempore,
scilicet baptismatis, nullius criminis con-
scientia mentem eius remordeat. Itaque
si Episcopus hunc in modum sine
crimine fuerit, facile quoque irrepre-
hensibilem sese prestabit; vt D. Pau-
lus volebat, cùm ad Timot. Oportet,
i. Tim. 3: inquit, Episcopum irreprehensibilem esse.
Atque hoc modo poterit liberius ali-
orum vitia reprehendere, prout ei-
ius exigit officium, neque sibi propria
vitia obiici reformatidabit.

Nec

Nec minoris facienda est altera conditio , quæ in Episcopo requiriatur, videlicet, ut in se ipso sit virtute & doctrina clarissimus. Episcopis enim præcipue dixit Christus , in persona Apostolorum : *Vos estis lux Matt. 5. mundi*; significans quod vitæ & doctrinæ suæ splendore mundum debeant illuminare. Quare quemadmodum lucernas, quas Dominus in templo indefinenter ardere volebat , aureis præcepit emundatoriis frequenter emungi , ne lux & claritas earum semiusti lychni excessu obscuraretur; ita planè cum Episcopos quasi lucernas in Ecclesia collucarit, ut eam exemplo vitæ atq; doctrina illuminent, quid aliud voluit, nisi vt ipfi præ cæteris emitantur , emundorio insignis mortificationis continuo emungere excessus concupiscentiarum & sensualium appetituum, ne vnquam offuscetur vita illius claritas, quæ in actionibus eorum splendere debet; *Quia tene-*

sur lucere, inquit S. Chrysostomus,
quem Dominus voluit habere officium,
lucerne. Ut igitur finem huic capiti
 imponam, quemadmodum Episco-
 pus obligatus est, ut resplendeat, ob-
 rationes paulò aritè allatas, ita ei ne-
 cessarium est ad hoc, ut obligationi
 sui officij satisfaciat, sàpè omniq[ue]
 studio uti hac sancta Mortificatio-
 nis forfice, ut sicut lucerna tanto
 clarius lucet, quanto maiori diligē-
 tia suo tempore emungitur; ita E-
 piscopi, hoc studio frequentis e-
 smunctionis, euadant indies clario-
 res & illustriores in conspectu Do-
 mini Dei, ad maiorem gloriam diui-
 næ maiestatis, & fidelium commu-
 ne emolumentum.

Atq[ue] ita consilio meo, nisi fallor,
 satisfeci, ut nimirum demōstrarem,
 quām necessarium sit cuius statui
 sancta hæc Mortificationis exercita-
 tio: Quia tamen, ut initio dicebā,
 religiosis præcipue hic tractatus di-
 catus

catus est, visum est mihi operæ pretium, nonnullas alias considerationes fructus non pœnitendi huc apponere, ex quibus clarissimè perspicient, quanta sint ipsi ex hoc diuina Mortificationis exercitio commoda percepturi. Eas ergo sequenti capite proponemus.

C A P V T . V.

Quād necessarium atque utile fit Religiosis sanctum Mortificationis exercitium.

QUEMADMODVM ædificium attolli, & ad perfectionem suam, finemq; peruenire non potest, nisi iactis in primis & stabilitis eius fundamentis; ita Religiosus ad illum perfectionis spiritualis terminum, ad quem aspirat, peruenire non potest, nisi prius in se ipso fundet & stabiliat usum assidua & indefessa Mortificationis, tanquam primum

C a lapi-

I.

*Caß.lib.
4.Inst.8.
c.43.*

lapidem omnis noui ædificij spiritualis. Vnde Cassianus proponendo modum, quo Religiosus ad culmen huius fabricæ spiritualis pertingere possit, absolute ponit Mortificationem nostrorum appetituū, tanquam primum lapidem fundamentalem; ita enim scribit : *Mortificatione voluntatum extirpantur, atque marcescunt vicia vniuersa; Expulsione vitiorum virtutes fructificant atq; succrescunt; Pullulatione virtutum, puritas cordis adquiritur; Puritate cordis Apostolice charitatis perfectio possidetur.*

IL

Sicut Salomonem, dum mulæ regiæ insideret, omnis Iudæa Regem agnouit & proclamauit: Sic quicunque mulam regiam carnis, sensusq; proprij subigit, Rex illicè suiq; ipsius dominus euadit. Et sicut periti equitis est inhibere frenum, quando ad ima tendit; si verò in altum;

laxare,

laxare, ita & nos, cum ad virtutem culmina ascendimus, potentissimis nostris, quam maxime possumus, frenna laxemus; tendendo autem ad ima, id est, ad mundi huius voluptates, frenū maximo inhibeamus conatu, nisi labi saepiusq; in abyssum infiniti erroris & stultitiae precipites agi velimus.

Vt autem nouis plumis cōtegi non potest, nisi veteribus prius exutis, ita Religiosus veris & solidis virtutum plumis vestiri non potest, nisi prius veteres inordinatorum suorum affectuum & passionum exuat, quae illum grauem reddunt, & ineptum ad perfectionis volatum. Quocirca, quemadmodum accipiter renouaturus scipsum, beato Iob teste, ad Job.39. Austrum alas expandit: ita religiosus radiis diuinis per orationem se se exponere debet, & mortificationis alas frequenter concutere, ut dilatato in se desiderio professionis, virtute caloris diuini, atq; veteribus

III.

C 3 mala-

malarum consuetudinum & affectuum inordinatorum plumis excusis, renouetur omni ex parte, & vestiatur sanctis religiosarum virtutum plumis, quibus tandem ad illam euolet perfectionem, ad quam, ut verus religiosus aspirat.

IY. Ut nauis littori multis alligata funibus, numquam in portum progredi poterit, quantumuis vela pandatur, remisq; impellatur; ita prorsus homo, quantumuis in cœpto virtutis itinere laboret, bonaq; desideria, quasi vela quædam explicet, numquam tamen in via Dei progredi, aut ad perfectionis portū appellere poterit, nisi mortificatione prauorata affectuū vincula soluerit, quæ ipsum terrenis rebus detinent illigatum. Quamobrē certo animi decreto, in mortificationē totis viribus qui vis incumbat, consiliumq; S. Hieronymi sibi datū existimet, cum, inquit, ad Paulinum: *Festina, quæso te, & harenus in salo nauicula funem prescindere potius, quam solue.*

Hier. in
prologo
ad Pan-
linum.

Si

Si cuius religioso necessaria est
 illa mentis illustratio, & gustus spi-
 ritualis, qui virtute orationis adqui-
 ritur, eidē procul dubio necessaria
 erit mortificatio passionum & affe-
 tuū suorum. Etenim vt aëre nebula
 obscurato, sol aspectū nostrum fu-
 git; neq; quenquam vitali radiorum
 calore recreat, ita tranquillitate ani-
 mæ nostræ passionū nebulis obtene-
 brata, neq; virtute Orationis, ad ve-
 rum solem, Deum & Dñm nostrum,
 homo sese leuauerit, neq; vigorē &
 calorem benedictionis & gratiæ di-
 uine percepere. Quod si Plutarchus,
 Aristoteles alijq; Philosophi negant,
 nullum hominem sapientiam huma-
 nam adipisci posse, nisi prius passio-
 nes animæ suæ pacauerit atq; domu-
 erit; quomodo fieri potest, vt Religi-
 osus aptus sit adquirēdæ diuinæ sa-
 pientiæ, que in vera cognitione & a-
 more Dei consistit, nisi firmiter sta-
 tuat, vsu continuæ mortificationis
 animum ab omnibus prauis appeti-
 tionibus expurgandū esse. Si

V.

VI. Si ad adquirendas virtutes morales requiritur & presupponitur necessariò , moderatio nostrarum passionum, ut vult S.Thom. cùm ait: *Virtus praequirit passiones sedatas ; sequitur necessariò , hominem , ad acquisitionem virtutum Christianarum & religiosarum peruenire non posse , nisi prius passiones suas probè compresserit. Imò quāto maior aut minor erit mortificationis versus , tanto maior aut minor erit in virtutibus progressus. Quia enī ratione fieri non potest , ut cum vitio incontinentiæ , sit virtus ipsa continentiæ , aut cum excessu iræ , virtus mansuetudinis , eadem fieri nequit , ut hę similesq; virtutes in anima locum habeant , nisi prius ab ea vitiorum & passionum contrariarum excessus auferatur.*

VII. D.Augustini sententia est , ibi p-
s. Aug.lib cem esse non posse , ubi non est subiectio
do cuius. repugnantium. Quia verò ea que-
Dei. rebe-

rebellant in regno animæ nostræ,
quæque imperij & obsequij detrac-
tatione, sæpè belli & contentionis
materiam præbent, nihil aliud esse
possunt, quām ipsæ nostræ concipi-
scientiæ & affectus inordinati; teste
S.Iacobo, dum ait: *Vnde bella & li- Iacob.4.
tes in vobis? nōnne ex concupiscentiis
vestris, que militant in membris ve-
stris?* Oportet, ut qui veram pacem,
animiq; tranquillitatem assequi cu-
pit, repugnantiam hanc rebellium
suarum appetitionum vincat, easq;
imperio rationis subijciat.

Vt oliua, licet natura sua sit acris VIII.
& amara, qualis videlicet in arbore
creuit; si tamen vel exiguo condi-
mento aspergatur & conditatur, dul-
cis & grata fit gustui: Sic homo ob
sensus rebelles, peccatiq; fomitem,
quem secum, tanquam parentum
suorum hæreditatem, circumfert,
ex seipso aded amarus & ingratus
est, vt nisi Mortificationis sale con-

C 5 diatur,

diatur, & naturalem hanc suam amaritudinem temperet, coercendo nimium sensuum vigorem, & sensualitatis excessum, numquam dulcis, iucundusq; gustui Domini erit.

IX.

Vt vitis, naturali quodam instinctu, ramis suis & pampinis se huc illicq; diffundit, & se quibusdā quasi filis v hicunque potest, alligat; ita homo, post lapsum Adami, à natura sua quandam habet inclinationem ad diffusionem sui, opera & ministerio sensuum & cupiditatū, ad diffusione, inquam, in infinitos pampinos inutilium verborū, operum, vanorum desideriorum, & cogitationū, atq; his se quasi filis, minima etiā data occasione, alligat. Quemadmodū igitur vinitoris munus est, compescere vité, putare pampinos nimium luxuriantes, quò certis illa terminis circumscripta fructus vberiores ferat; ita planè Religioso necessarium est, vt se prauæ suæ inclinationi opponat, & falce Mortificationis omnem

nem superfluitatem inutilium desideriorum, & vanarum appetitio-
num detruncet & amputet, qnd re-
cte rationis limitibus, suiq; instituti
norma circumscriptus, maiori vi-
gore in adquirendis solidis virtuti-
bus, proximorumq; salute curanda
progressum faciat.

Si finis Cœnobitz, vt apud Cas- X.
fianum vult Ioannes Abbas, consistit *Cassian.*
in mortificatione & crucifixione o- *collas. 19.*
mnium appetitum; necesse erit, vt *cap. 8.*
serio huic sancte mortificationis ex- *Galat. 5.*
ercitationi sese tradat, concupiscé-
tias suas & appetitus crucifigat, si, vt
verum Religiosum decet, vivere &
ex Christi discipulorum numero es-
se velit, de quibus Apostolus dicit:
*Qui Christi sunt, carnem suam crucifi-
xerunt cum vitiis & concupiscentiis.*
Quemadmodum igitur infirmus,
non adeò sentit dolorem vulneris,
aut scissionis, si partem carnis scin-
dendam industrius chirurgus prius
variis modis mortificaverit; sic qui

C 6 paf

passionum, voluntatum, sensuumq;
suum superfluā viuacitatem pri-
us sancto mortificationis exercitio
domuerit; persecutionum postea
incisiones, aduerfitates, & crues,
quas amore Domini sui s^epē in hac
vita sustinere debet, non admodū
difficulter tolerabit: imd verò tan-
quam mundo & amori proprio
mortuus, Christo crucifxo, vt sum-
mæ perfectissimæq; mortificationis
speculo vnicō, & vero exemplari si-
millimus erit.

XI. Quemadmodum cholericus aut
phlegmaticus quis dicitur, quia in
ipso cholerae & phlegmatis prædo-
minatur humor, ita spiritualis &
rationalis dici poteritis, in quo spi-
ritus & ratio prædominatur; & car-
nalis aut sensualis, in quo domina-
tur caro & sensus. Quoniam verò
spiritus & rationis dominium in
carnem ac sensum, à mortificatione
maxima ex parte dependet, huius
secundum gratiam diuinam merito
ad-

adscribitur, cùm quis spiritualis sit,
& rationalis. Ut igitur inter illu-
strios titulos, qui homini in hac
vita tribui possunt, non minimus
est, aliquem esse virtute præditum,
spiritualem, rationalem, &c. Ita
Mortificationis usus & exercitatio
tanquam singulare instrumentum
tanti boni, maximi sanè fieri debet.

CAPVT VI.

*Considerationes quadam magis parti-
culares circa potentiarum anime no-
stra, passionis amoris proprij, &
sensuum corporis mortifi-
cationem.*

*Consideratio prima, circa mortifica-
tionem intellectus.*

 ONSIDER A tria potis-
simū vitia intellectus
mortificanda & emédan-
da esse, nisi in mille erro-
res precipitari velis. Primū vitium
C 7 est

est curiositatis, quando nimis in intellectus tuus indagat ea, quæ vel ipsius captum excedunt, vel quæ maiores, aut proximos tuos concernunt, vel certè, quæ scire tua nihil interest, quæ sine perturbationis & erroris periculo nunquam inuestigaueris. Secutus igitur consilium Salomonis dicentis: *Altiora te ne quiesceris.* Et paulò post: *In superuacuis rebus, noli scrutari multipliciter:* sanctæ mortificationis freno, intellectum tuum coerces, cum se occasio obtulerit, ne in hunc tam perniciosum curiositatis excessum prorumpat.

Alterum vitium est temeritatis, quando scilicet ex coniecturiſ aut dubiis incertisq; indiciis, formas tibi iudicium de vita aut moribus alterius hominis; atque ita, repugnante charitate, non solum iudicas, sed condemnas etiam, notabili animæ tuæ damno, illud, quod potius debes approbars, aut minimūm excusa-

eufare; quo facto inexcusabilē te & reum facis in conspectu Dei. In te enim expetunt illæ minæ Apostoli: *Inexcusabilis es, ô homo, omnis, qui iudicas, in quo enim alterum iudicas, te Rom. L ipsum condemnas.*

Tertium vitium est pertinaciæ, quando tuæ opinioni ita mordicus inhærescis, ut nullius consilium aut persuasionem in deliberando admittas: Quo modo reddisti indocilem, ac planè incapacem directio-
nis majorum tuorū, quæ multas ob
causas tibi est necessaria, & quod
hinc sequitur, iis te periculis impin-
gendi & corruédi exponis, quæ cœ-
co, per incertam & difficilem viam
gradienti, meritò timeri possunt.
Sequaris ergo consilium sapientis
hunc in modum te exhortantis: Ne *Prom. g.*
inquietari prudenter tua, nec sis sapiens
apud temeripsum; omniaq; tua iudi-
cia de rebus tuis, tibi sint suspecta;
conaberis quoque præbere te non
modo

modò facilem, sed & cupidum, vt
dirigaris, consiliumq; à superiori-
bus tuis in omnibus tuis actionibus
accipias.

Considera necessitatē hanc mor-
tificandi intellectum tuū circa præ-
dicta vitia esse maximam; utilita-
tem verò, quæ inde redundat, non
solùm ad intellectum, sed ad ipsum
quoque hominem internum & ex-
ternum manare. Quemadmodum
enim fracta, vel loco motâ præcipua
horologij rotâ, mox etiam turban-
tur inferiores rotæ, nec earum mo-
tus amplius ordine & debita men-
sura cietur, nec horæ signum tem-
pore statu auditur: ita quoque per-
turbato hominis intellectu, qui est
suprema eius potentia; mox omnes
aliæ inferiores potentiaz perturban-
tur. Ex intellectus enim excessu in
intelligendo; sequitur excessus vo-
luntatis in volendo. Excessus item
potentiarum executuarum in ope-
rando; & vt paucis absoluam, tota
homi-

hominis harmoniā & concentus ille operationum tam internarum, quam externarum confunditur & intercidit. Quocirca ob hanc, & alias multas ob causas, eo conatu mortificādo intellectui insistere debes, quo invictus quispiā belli Dux expugnādo alicui munitissimo propugnaculo insistit, à quo cūitatis ipsius, aut totius regni expugnatio pendet.

Confideratio secunda, circa mortificationem voluntatis.

Considera primò voluntatem tuam, poteriam esse natura sua: zcam, atque idcirco illi, ne erret, nāximē opus esse ductore. Quia verò experientia ipsa, & grauissimo tuo eū dāmno edoctus es, te ipsum nequaquam bonum eius ducem esse, necesse est, ut eam directioni voluntatis diuinæ, & eorum, quæ te loco Dei gubernant mortificationis v-

su,

64 DE MORTIFICAT.

*su, subiicias, si non velis incurrere
in ea pericula, quæ Dominus ipse ti-
bi prædixit cùm ait: Si cæco cæcus du-
catum preſtet, embo in foueam cadant.*

Matt.15.

Considera secundò, voluntatem
tuam esse natura sua liberam, atque
idcirco frēno opus habere, ne ratio-
nis limites suis intempestiuis affe-
ctibus transgrediatur. Precaberis
ergo Deum cum Psalmista assidue:
*In chamo & frauo maxillas eorum con-
stringe.*

Psalm.31.

Considera tertid, voluntatem tu-
am naturâ sua esse appetitiuam, &
ideò instar illius infamis fœming, de
qua Deus per Hierémiam: *Sub omni
ligno frondoso prosternebarū meretrīx:*
ſæpe facta est præda fuorum appeti-
tuum, illecta nescio qua vmbra, &
specie boni alicuius, quæ in ipfis ap-
parebat, atque ita partim habitu
prauo, partim naturali etiam affe-
ctu, minima oblata occasione, tan-
to in obiecta sua fertur impetu, vi-
niſi mortificationis frēno retine-
atur,

Hiere.2.

atur, expositura sese procul dubio sit illis incommodis, à quibus sapiens nos absterret cùm ait: Post Eccles. 18. *concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua auertere; si prestes anima tua concupiscentias eius, faciet te in gaudium inimicis tuis.*

Considera quartò attente, quanta necessitate cōpellamur, ut mortificemus hanc nostram volūtatem, cum teste S. Bonaventura; Totare- *S. Bonav.*
ligionis perfectio in voluntatis propria in speculo abdicatione consistat, cumq; auctore discip.c. 4
S. Augustino, unicuique propria voluntas sit causa damnationis vel salua- *S. Aug.in*
Manuali cap.25.
tionis. Seneca item Philosophus gé-
tilis ad quendam amicum scribens,
affirmare audet, adeò necessariam esse mortificationem propriæ voluntatis virtutibus comparandis, ut tantum & non plus virtutum adcep-
pturus sis, quantum tibi de tua propria voluntate detraxeris, Hoc so-
lump

lum virtuti adiiciēs, inquit, quod proprie voluntati substraxeris.

Consideratio tertia, circa Memoria & Imaginationis Mortificationem.

Ezech.
cap.8.

Considera primò, quomodo Propheta Ezechiel spiritu in templum Hierosolymitanum introductus, præter alia multa, duo præcipue ibi summa obseruatione digna viderit: primò quidem, omnem similitudinem reptilium & animalium abominationem & vniuersa idola domus Israel depicta in pariete, in circuitu per totum. Deinde, quod non minus erat admiratione dignum, Septuaginta viros de senioribus Israël, predictis imaginibus thura adolescentes: Ita & tu, si cogitatione templum animæ tuę intraueris, videbis in primis ingentem multitudinem abominationum similitudinum, bestiarum & ido-

idolorum, quæ in memoria & imaginatione tua perpetuè visuntur. Deinde, quod peius est, cum eiusnodi imagines & species amaris lachrymarum imbribus eluendæ, & ferro seueræ cuiusdam mortificationis ex animo recidendæ essent, tu potius eás foues, positoq; incenso veneraris, non sine intima quadam sensuum oblectatione & iucunditate. Dolebis igitur de tanto errore, firmiterq; statues te huiusmodi cogitationum simulacris euertendis, & perpetua obliuione sepeliendis diligentem operam nauaturum.

Considera secundò, Deum nostrum memorię & imaginationi tuę magis inhærere, quam tu ipse tibi, diuinique sui intuitus perspicacia, multò clarius videre & penetrare ea, quæ ibi adumbrantur & effigiantur, quam tu imaginatione tua assequi possis. Hinc sumes materiam erubescendi, ob confusioñem turpitudinemq; hujus spectaculi, quod

ocu-

oculis diuinæ maiestatis in mente tua assiduè exhibetur, colligesq; te ipsum, & tandem huiusmodi phantasiis ac vanitatibus finem impones; apposita portis sensuum tuorum vigilanti custodia.

Considera tertidamnum inestimabile, quod ex libertate, leuitate & immortificatione huius tuæ imaginationis & memoriaz ad animum tuū miseratione dignum redundat. Cum enim intellectus tuus similis sit molæ, quæ, quidquid affunditur, commolit & conterit, tu verò nihil aliud intellectui tuo suggeras, quam abominationes & chimæras, quid mirum, si omnes deinde cogitationes eiusdem fiant farinæ, cumq; contemplatione rerum cœlestium suppensus esse deberes, tunc subitè abriperis, & inuolueris immunditiis, vanitatibus atq; stulticiis huius terræ.

Con-

Consideratio quarta, circa Mortificationem partis concupisibilis & irascibilis.

Considera primò hominem, secundum inferiorem sensuum suorum partem, brutis esse similem; habet enim in hac parte duas potentias sensitivas, brutorum instar. Prima est *concupisibilis*, quæ appetit & procurat necessaria & conuenientia ad conseruationem sive esse sensitui. Altera est *irascibilis*, qua fugit, quantum potest, & defendit se à contrariis. Differunt tamen hæc duæ potentiae in homine ab illis, quæ sunt in brutis, quoad hoc, quod cum in brutis non sit alia potentia superior, sequuntur bruta has, & operantur consentaneè instinctui utriusque potentiae, & rectè quidem, ita enim eorum fert natura; At in homine, in quo etiam pars superior, ratio videbit, reperitur; hæc duæ potentiae sensitivæ, regi duci possunt & debent

bent à ratione, ita ut eatus possit homo dici viuere vitam hominis, quatenus plus aut minus appetit partis concupiscibilis & irascibili dirigitur secundum legem & normam rationis.

Considera secundò, quemadmodum camelus, ut fertur, aquam pedibus turbat, naturali quodam instinctu, ne scilicet in eius claritate corporis sui deformitatem videat taliq; aspectu abterritus, abhorreat postea ab hoc naturæ subsidio: ita sèpissimè solet capitalis noster hostis pedibus indomitorum appetitum, qui in concupiscibili & irascibili grassantur, turbare claritatem luminis nostri intellectus, ne in ipsis & per ipsum deformitates & miseras nostras videamus, deueniamus que ad contemptum & horrorem nostri ipsius, qui solet esse quasi basis & verum fundamentum ædificij nostri spiritualis.

Con-

Considera tertio, Passiones huius partis inferioris sensus nostri, nisi diligenter reprimantur, quasi condensari, suatq; caligine diem & cæli conspectum nobis eripere, instar vaporum, qui ex terra eleuantur in altum, ita ut paulatim homo eò delabatur, ut nihil aliud vel videat vel gustet amplius, quam res terrenas & sensuales. Hinc non secus ac immunda animantia, rostro in terram dimisso, nil nisi terrenas voluptates sectamur gruniendo præ timore, ne vel in minimo impediatur aut minuatur libertas illa, quam infelici hac negotiatione prætendimus & imaginamur.

Consideratio quinta, circa mortificationem Amoris proprij.

Considera primò; cum Amor sit naturalis passio animi nostri, non est naturâ suâ malus; sed dicitur malus aut bonº, cum eo ma-

D **I**le aut

lè aut benè vtimur. Dicitur etiam proprius aut communis, quando finis eius proprius est aut communis. Quamdiu enim homo hoc suo amore seipsum amat, & alia propter Deum, non potest dici amor malus, sed bonus, quandoquidem finem bonum præstitutum habet. Neque proprius appellandus est, sed communis, & idem cum amore Dei, quandoquidem & se & alia amat eodem fine, quo ea Deus amat & conseruat. Si vero seipsum statuat finem sui amoris, usumque ailiarum rerum, tunc sine dubio hic amor non solum proprius, sed & peruersus erit: proprius; quia in propriam personam definit: peruersus; quia, quantum est in se, pervertit ordinem, quem Deus secundum diuinam suam prouidentiam homini, ceterisque creaturis præscripsit, ut nimirum ad se omnes contendant, & in se desinant, tanquam in verum & ultimum finem.

Con-

Considera secundò; Si ea est cōditio boni, vt sese diffundat & propaget; non potest non magnum esse malum Amor proprius; quippe qui efficiat, vt homo, illud, quod in aliis cernit, bonum, ad se totum pertrahat; nec de suo vel minimum quid cum aliis communicet. Quod si tanto maius aliquod malum est, quanto maiori priuat bono, erit certè Amor proprius malum maximum: priuat enim hominem bono, quo maius in hac vita habere nequit, hoc est, Amore Dei. Vnde evidenter constat, quod si totum hominis bonum est amare Deum, yt vult S. Augustinus, totum bonum malum sit amare seipsum.

S. Aug. in
Manual.
cap. 26.

Considera tertiod; Quemadmodum ferrum nulla re magis atteritur & destruitur, quam rubigine, quam producit ex se ipso & fouet: Sic quoque nihil est, quod ita animam debilitet, encruetque in via

D 2 spi-

spirituali, ac rubigo proprij amoris, quam ipsa ex se producit, & in se fouet ac nutrit. Sicut autem ferrum ignis ardore & ictibus malleorum, excussa rubigine, renouatur totum & perpolitur; ita conuenit, ut igne feruentis orationis, mortificationisque ictibus assiduis pessimam amoris proprij rubiginem executas, tecumque sic renoues; idque eius citius, quod maiora in dilatatione insunt pericula; accrescunt enim difficultates, & minuitur illa alacritas statim resistendi, quae ad hoc requiritur.

Considera quarto; Sicut ex effectibus cognoscuntur causae, ita ex nimia sollicitudine, quam plerumque habes de tua existimatione, tuis commodis, & te ipso, ex nimio etiam dolore ob aduersa, quae tibi solent accidere; facillime colligere poteris, amorem hunc, qui in te regnat, esse amorem tui ipsius: Et quia aequali gradu cum amore, quo

vna-

vnaquæque res amatur, procedit etiam existimatio, quam de eadem re concipimus: hinc si te ipsum plus amaueris, quam omnes alias res, te ipsum quoq; æstimatione tui ipsius omnibus aliis rebus prætulisti, fasq; es idolum tui ipsius, quandoquidem, vt affirmat D. Augustinus,
Id ab homine colitur, quod præcerūs diligitur.

Consideratio sexta, circa Mortificationem quinque sensuum exteriorum.

Considera primò, quam parum ab infantia tua sensus tuos custodieris, & quam magnam libertatem ex hac tam diuturna tua negligentia & socordia acquisierint, quam insolentes euaserint. Hinc enim anima tua, vt ciuitas fortis destituta, manet exposita omnibus inimicorum insidiis & assaultibus. Similis item facta est vasi, quod operculo caret, & quemuis liquore siue
D 3 bonum,

bonum, siue malum recipit, atq; idcirco, secundum legem antiquam, immundū & prophanū est. Quamobrem cùm te toties cordis puritatem, quietem cōscientiæ, gustumque rerum diuinarum inde amifisse aduertas, deflebis amarissimè hāc desolationem & ruinam animæ tuę cum Propheta Hieremia, dicesq;

*Ithren. 2. Defixa sunt in terra portæ eius, perdidit
& contriuit vestes eius. Item cum Da-
uide. Factus sum tanquam vas perditū.*

Considera secundò; filios Israël, vt flagellum Angeli primogenita Ægyptiorum occidentis, euitarent; ædium suarum postes Agni paschalis sanguine liniuisse: pari modo nos, vt effugiamus morte peccati (quod omnium maximum flagelli genus est, quo anima nostra puniri potest) vngere oportet portas sensuum nostrorum sanguine veri Agni Christi Iesu, perpetuo ob oculos habendo sanctissimam eius mortem & passionem, & procurando in nobis sensum

sum alicuius effectus sanguinis pro nobis effusi , ministerio perfectæ mortificationis nostrorum sensuū, ac re ipsa experiencing id quod Apostolus Paulus in se expertus est, cum dixit : *Semper mortificationem Iesu in 2. Cor. 4. corpore nostro circumferentes.*

Considera tertio; quemadmodū in formatione circuli, si centrum nō sit firmum & stabile , circumferentia nunquā fiet vnliformis & æqualis ; ita quoque si cor tuum (tāquam centrum omnium actionum , quæ à potentiis tuis tam internis , quam externis formantur) non fuerit solidum & fixum in Deo , nunquam fieri poterit , vt actiones sensuū tuorum exteriorum debita mensura , proportione & decentia perficiantur ; *De corde enim exēunt cogitationes male*, ait Saluator, *homicidia, adulteria, &c.* Propones igitur firmiter hanc ob causam stabilire cor tuum in Deo , vt quemadmodum centrum

D 4 præ-

præcedit circumferentiam, ita ratio
præcedat & regat sensum tuorum
functiones. Atq; hoc ipsum est for-
tassis, quod significare voluit Salo-
mon cùm dixit: *Palpebra tua præce-
dant gressus tuos.*

**Consideratio septima, circa Mortifica-
tionem oculorum.**

Considera, quod per hanc por-
tam visus peccatum intrauerit
in mundum. Nam ex incauto aspe-
ctu pomi vetiti, inuasit Euam desi-
derium gustandi. *Vidit mulier, quod
bonum esset lignum ad vescendum, &
pulchrum oculis, & tulit.* Nec aliun-
de, quam per hanc ipsam portam,
irrepsit adulterium in animam exi-
mij illius Regis Dauidis. Tu ergo
cum non sis innocentior Eua, dum
esset in statu innocétiæ, nec sanctior
Dauide de quo Dominus: *Inueni bo-
minem secundum cor meum;* horum
duo-

duorum exemplo, illius scilicet negligenti custodia; huius verò nimia curiositate videndi, factus cautor, custodies & defendes hāc portam oculorum tuorum ab utroque excessu, vi seueræ & continuæ mortificationis.

Considera secundo: Quemadmodum pleræque ciuitates munitæ, cingi solent duplici muro, vt superato ab hostibus altero muro, se possint adhuc altero defendere: Ita necesse est, vt si forte tuâ incuriâ primus murus exteriorum oculorum à nimia curiositate videndi expugnatus sit, altero muro oculi interioris, imaginationis scilicet, & intellectus, ita resistas, vt neque tunc, neque posteà yllum amplius obiectum illicitum, ne momento quidem temporis, in mente tua pedem figat; ne fortassis tandem magno tuo damno cogaris lamentari cum Hieremia: *Antemurale & murus pariter dissipatus est.*

D 5

Con-

50 DE MORTIFICAT.

Considera tertio; quibusdam a-
uibus, vt accipitri, operiri oculos, vt
hoc modo facilius cicuretur & tra-
stabiliores fiant: pari ratione, si ve-
lis in oratione familiaris fieri Deo,
atque in ipso dulciter conquiescere,
oportet, vt nimiam viuacitatem o-
culorum tuorum sancta Mortifica-
tione restringas, quandoquidem
sæpe expertus es, neque sine iactura,
illos depredari animam tuam, & ef-
ficere, vt à rebus terrenis & caducis
diripiatur, cum potius ex officio to-
tam sese rerū celestiū contemplatio-
ni & inuestigationi tradere deberet.
Dolebis igitur ob hanc tuam incu-
riam, haec tenus à te commissam, plā-
gesq; cum Hieremia: *Oculus meus de-
predatus est animam meam.*

*Consideratio octaua, circa Mortificatio-
nem gustus & lingua.*

SItanta fuit ingluuies, quæ com-
mouit Esau, vt venderet primo-
geni-

genita sua ob lenticulæ escam, cogita tuam fuisse tanto maiorem, quanto minori occasione, quam Esau, qui tunc fame enecabatur, vendidisti multo maiora bona, æterna scilicet, ut satisfaceres insatiabili tuo gustui, nullo ciborum modo obseruato, siue multitudinem, siue qualitatem & conditionem species. Dolens igitur de tam graui errore, paulatim hunc tuum sensum, fræno seueræ Mortificationis coercebis, atq; ad illam parfimoniaz normam reduces, quam Cassianus sapienter præscri- *Cassian.*
psit, cum monet; *Vt tantummodo, lib. 5. In-*
qua fragilitas, non qua voluptas exigit, stitut. c. 7;
vsurpentur.

Considera secundo, insigne illud factum Regis Dauidis, qui cum quadam vice in castris, vehementi siti torqueretur, desideraretq; haustum aquæ ex cisterna propè portâ Bethleemiticam, allatam à militibus aquam gustare renuēs, eam vñā cum voluptate, quam inde bibendo per-

D 6 cipe.

cipere potuisset, Domino obtulit; his additis verbis: *Propitius fit mihi Dominus, ne faciā hoc.* Sitantus Rex, qualis fuit Dauid, voluit à potu abstinere, & negare gustui suo, amore Dei, delectationem rei tam licet, quam erat potio aquæ, sit tam vehementer & astante, quanto studio par est, Religiosum, gustus mortificandi causa, abstinere à rebus minus necessariis & permissis, dum à gulæ illecebris irritatur. Quanto magis conuenit, ut has immoderatas cupiditates Domino offerat, dicatq; *Propitius fit mihi Dominus, ne faciam hoc.*

Considera tertio, brutis æquè ac hominib^o communem esse linguā; prudenter verò ac benè ea vti, si homini esse concessum, neque cuiuis, sed sapienti tantum & probo: *Bonus enim homo*, ait Christus, *de bono thesauro cordis sui profert bonum.* Et qualis quisque est animo, tales

talem se linguâ prodit; quod & Socrates Philosophus affirmabat cum Iuueni cuidam, quem nosse volebat, diceret: *Adolescens loquere, vt te videam.* Solet enim plerumq; quilibet verbis prodere, quod animo conclusum gerit, siue id bonum, siue malum sit. Necessarium igitur est, vt qui solidè & bene linguam suā in locutione gubernare cupit, passiones & affectus componat.

Considera tertio, Te qui linguâ in eius laudem, qui tibi eam dedit, & in emolumentum animæ tuæ, proximorumq; tuorum, vt par erat, vti debueras, eadem velut veneno-
so telo Deum s̄epissimè offendisse, animam tuam sauciasse, proximoq; tuo insigne damnum tot detractio-
nibus, blasphemiiis ac periu-
riis attulisse.

Consideratio bona, circa mortificationem auditus.

Considera primò; Qui iuxta sapientis consiliū ita debueras *Eccles. 28. sepius spinis aures tuas*, sicuti sepiuntur vineæ, ne feraz, vel latrones damnū eis inferant; tu contrā, ingenti animæ tuæ damno, murmurationibus, lasciuis, consiliisq; peruersis, & quidem innumeris, casaperuisti; imò illos, quod peius est, qui de his verba faceret, non raro prouocasti; studioseq; loca huiusmodi audiendis opportuna quæsiuisti, tanta alacritate & auditate, ac si ab hoc errore, certo quodam modo, salus felicitasque tua penderet. Ergo ob tantam impudentiam tuā erubesc, simulq; statue; te in posterum, insolentiā huius tui sensus repressurum, & mortificaturum, auresq; tuas consideratione atrocium illarum spinarum, quæ caput Domini Dei cinxerunt, circumsepturum.

Confi-

Considera secundò; Quemadmodum ob exiguum aliquod foramen , aliquando magna nauis perditur , nisi tempestiuè nauta sollicitus , illud obturet , & aquas exhauriat : sic etiam ob leue quandoque verbum incautè auditum; solet hostis noster , sèpè ingentem nobis machinari cladem ; nisi quām diligentissimè aures occludantur, vel nisi quis, si in admittendis ad aures huiusmodi dictis fuerit remissior, maiori postmodù solicitudine admissas has pestes ex imaginatione ac memoria sua exterminet. Quæquidem damna si probè intelligas; exclamabis cum Propheta Dauid: *Saluum me fac Deus , quoniam intrae- runt aqua usque ad animam meam , infixus sum in limo profundi , & non es substantia.*

Considera tertiod; si ut ciuitas non benè gubernatur, quæ sub portis, etiam pacis tempore, suas non habet ex-

excubias, quæque instantे iam bello, non solum has non auget, sed nec maiora tormenta hostium profligrandorum gratia adhibet; pari modo licet anima tua summa huius vita tranquillitate gauderet, semper tamen portam auditus tui deberes habere munitam custodia aliqua, ne quisquam contra legem & præcepta Domini Dei tui per eam ingressi posset in animam tuam. Tempore autem obsidionis, quando videlicet iam ab inimicorum tuorum exercitu inuaditur, & vndiq; obsidetur, Deus bone, qualis tunc custodia erit necessaria, præcipue verò ad portam auditus, cæteris infirmiorum, quot item propugnacula sanitatarum præparationum & cautiōnum opponi deberent, nec villa pars quietis capienda esset, donec edito in loco constitutum esset, tormentum illud timoris Dei, quod tantum edebat fragorem in auribus S. Hieronymi, ut diceret: Semper sonat in auris.

*auribus meis illa terribilis vox , surgite
mortui, & venite ad iudicium.*

Consideratio decima, circa mortificationem sensus tactus.

Considera primò, cum sensus tactus nulli certæ corporis parti sit astrictus, vt alij sensus, sed sparsus & diffusus per totū corpus, accidit, vt quo latius diffunditur, eo maius hominib⁹ incautis & improuidis periculum & detrimētum afferat. Cumq; similis sis ciuitati, portis & muris destitutæ, quæ hostium incursib; vndiq; patet; curandum tibi est, vt ab omni parte tui ipsius custos sis sollicitus, reiiciendo quām citissimè omnem occasionem, quæ te ad lapsum inducere posset.

Considera secundò, sicut ardentes prunæ tangi nō possunt, quin vrant, nec extinctæ etiam, quin aliquantulum saltem etiam inficiant: ita quoque ex tactu rerum viuarum

aut

aut morbidarum tam in te, quam in aliis personis, resultat quoddam innocentium, aut nescio quæ titillatio affectus sensualis: unde concupiscentiæ nostræ stupa inflammatur, aut minimum puritas mentis nostræ contaminatur, quod sapiens quodam in loco aliis verbis insinuare videtur, cum inquit; *Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta eius non ardeant?*

Prov. 6.

Eccles. 13. Et alibi: *Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea.* Atque hac de causa sancti homines pro antidoto contra primum incommodum adhibere solebant contactum rerum asperarum, & contactui valde aduersantium, ut sunt cilicia, catenæ ferreæ: Cauendi verò alterius incommodi causa, abstinebant prudenter à contactu earum rerum, quantum poterant: Exemplo erunt nobis SS. Benedictus & Franciscus: quorum alter nudum se in spinas, alter in vim abiecit, corpusq; in illis & in has

hac circumuolutauit , D. verd Pa- S.Pachō.
 chomius in regula sua sanxit; Vt ma- Reg.53.
 num alterius nemo teneat , & siue am-
 bulauerit quis , siue sederit , aut steterit .
 uno saltu subito distet ab altero .
 Cum itaque tu , non minùs his re-
 mediis egeas , quām sanctitate præ-
 stantes viri , qui ea usurparunt , si-
 biq; ipsi adhibuerunt , usurpabis il-
 la & tu , eorumq; beneficio victori-
 am de hostibus referes ; usurpabis ,
 inquam , debita tamen cum mode-
 ratione , quamquam , vt S.Bonauen-
 tura , cùm de Nouitiis in hac mate- S.Bona-
 ria loqueretur , ait : Feruorem nouitio- uene . in
 rum non decent quadam misericordes in speculo
 seipfis discretiones .

c.4.

Considera tertid; primam mor-
 tificationem factam in hoc mundo ,
 fuisse tactus , quando scilicet Adam
 post peccatum nuditatem suam nō
 aliis voluit tegere foliis , quām ficul-
 necis , vt eorum asperitate , quasi na-
 turali quodam cilicio , hunc sensum
 tactus

tactus in se ipso mortificaret. Tu ergo cùm eiusdē sis peccati particeps in Adamo ; imitaberis illum etiam in pœna; tanto maiori asperitate sensum tactus in te ipso mortificans, quanto peccata tua numero saltem fuerunt plura & grauiora , quā quæ ipse commisit Adam in Paradiso terrestri.

Consideratio vndecima, circa Mortificationem Odoratus.

Considera ; usum odorum, si in cultum & honorem Dei tendat, ut rem sanctissimam in lege diuina commendari , concedi etiam ac permitti , in remedium alicuius nostræ infirmitatis. Si autem ad solum obfactus sensum, siue nostrum siue alienum , pascendum & oblestandum usurpetur ; ordinariè non erit sine culpa aliqua , cùm nullius virtutis actus sit , neq; etiam finem alicuius virtutis respiciat ; quæ culpa sine

fine dubio tanto erit grauior, quanto finis huius usus erit perniciosior.

Considera secundò : Quemadmodum canis inuestigando feram, ductus odore vestigiorum eius, hoc illucq; cursitando non quiescit, donec feram apprehendat & teneat vnguis : Sic & tu tractus odore creaturarum , quæ veluti certa Domini tui sunt vestigia, sèpè te ad ipsius cognitionem & amorem ita eleuare deberes, ut vitæ, diuinæq; ipsius perfectionis fragrantia motus, nunquam quietem caperes, præ desiderio illius in cœlo perfruendi. Considerans verò, quām frequenter sensus huius tui insatiabilem impetum secutus, instar corui ad fœtorem cadaverum huius mundi aduolâris, qui ad verum Noë , à quo vitam & omne bonum accepisti, velut altera columba; redire debueras, dolorem in te competentem excitabis.

Considera tertid ; Simulatque Isaac patriarcha vestimentorum filij sui

sui Iacob fragrantiā sensit, benedi-
cens illi dixit: Ecce odor filij mei, sicut
Gen. 27. *odor agri pleni, cui benedixit Dominus;*
dicit tibi Deus de rore cœli, & de pingue-
dine terra abundantiam frumenti, vini
& olei; seruant tibi populi, & adorent
te tribus, & incuruentur ante te filii
matri tua: Ita planè tu quoque ex
odore vestimentorum huius mundi, ut arborum, platarum, florum &
pulcherrimorum, quibus ornantur
campi, & colles amoenissimè vesti-
untur, deberes sœpè sumere occasi-
onem laudandi ac benedicendi Do-
minū dicens cum Patriarcha Isaac:
Seruant tibi populi, & adorent te tri-
bus, & incuruentur ante te filii matri
tua, & qui benedixerit te, benedictio-
nibus repleatur. Seruant inquā, tibi
amabilissime Domine, omnes An-
gelorū chori in cœlis, quod & per-
fectissima faciunt voluntate: & a-
doret te in terra omnis gens, & tri-
bus,

bus, & populus qui sub cœlo est, præ
aliis tamen sanctissimæ Matris tuæ
Mariæ deuoti filij, incuruentur ante
conspectum diuinæ Maiestatis tuæ,
maximo amoris affectu te laudent
ac benedicant, dum perpendūt do-
norum magnitudinem, quibus dul-
cissimam tuam & nostram matrem
cumulasti. Atq; hinc fiet, ut quem-
admodum suauissima spirante aura
horti floriferi florula suorum fra-
gantiam latè & fusè spargunt: sic re-
sonantibus vndique Mariæ dulcis-
simis laudibus, ipsa velut amoenissi-
mus hortus benedictionis & fauo-
ris sui in nos diffundat odorem; sic
perficietur in nobis id, quod Patri-
archa Isaac alio fine dixit. *Qui
benedixerit te, benedictio-
nibus repleatur.*

CAPVT

CAPVT VII.

Quomodo ad praxin reducenda sit Mortificatio, ut victoriam de potentissimis ac passionibus nostris referamus.

Si perpetua militia est vita hominis super terram, ut Iob affirmat, ipsum certè viuere nostrum nil aliud erit, quam militare perpetuò. Quod & Seneca Philosophus ad Lucilium scribens intellexit. *Viuere mihi Lucili,* inquit, *militare est.* Neque alias finis in hac generali militia nobis propositus est, quam ut defendamus cunctatem animæ nostræ ab insultibus & infidiis trium illorum capitalium inimicorum, qui assidue nos impugnant, mundi videlicet, carnis & diaboli, efficiamusq; ut legitimis Dominis, Deo & Rationi, suum constet in sensus nostros, potentiasq; imperii pacifice & absolute, compresso

presso omni tumultu; qui forsati ab illis cieri posset. Inter arma autem, quorum aliquis usus est in hac communi militia, Mortificatio præcipuum locum tenet, quam Dominus noster à militibus suis sub titulo abnegationis & crucifixionis requirit, cum dicit: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, &c.*

Operæ pretium igitur erit in hoc capite proponere conditiones huius militiae, quam aduersus nos ipsos interuentu mortificationis susciperem debemus, ut intelligamus, quomodo etiam expugnata aliqua passione de nobis ipsis triumphum instituere possimus. Quoniam verò ex modo pugnandi, quem milites communiter in militia obseruant, facile sumere & accipere possumus spiritualis nostræ militiae formam & modum, quandoquidem, ut affirmat B. Laur. In *st. in. de Conflic.* Iustinianus: *Quod in corporali certamine, cap. 3.*

mine , hoc in spirituali sapissimè ene-
nire contingit ; multum proderit , si
in specie consideremus modos , qui-
bis ciuitas aliqua , aut alias locus
munitus oppugnari solet , quorum
visitatores sex esse video . Primo , ob-
sideretur vrbs arctissimè . Secundo ,
frequentibus impressionibus inua-
ditur . Tertio , diuertuntur vires aliò .
Quarto , verberantur muri tormen-
tis . Quinto , aguntur cuniculi . Sexto
& vltimo omnis armorum , muni-
tionum , aut commeatus facultas &
copia impeditur , ne quidquam ho-
rum vrbi inferatur ; vt hoc modo
deficientibus viribus resistendi , pau-
latim debilitetur obsessi , & tandem
sese dedere cogantur .

Eadem planè ratione licebit no-
 bis in hac nostra mortificationis mi-
 litia , oppugnando & expugnando ca-
 strum aliquod nostrarum passionū
 aut potētiarum , procedere ad simi-
 litudinem prædictorum sex modo-
 rum . Exempli gratia , in mortifica-
 tionē ixæ : Iuxta

Iuxta primum modum nos getremus, more obsidentium, restringendo videlicet iram imperio & vi rationis tam arcte, ut etiam si data aliqua occasione prouocetur, non possit erumpere, sed continere se debeat tamquam obsessa & arcte constricta intra terminos rationis. Quod si hoc pugnæ genus, assiduo vsu ramus, efficiemus, vt quemadmodum auicula caueæ inclusa, quamuis primò vehementer resistat, magnumq; excitet strepitum, paulatim tamen assuefacta quiescit, ita vt aliquando, apertâ caueâ, id vel nō aduertat, vel si aduertat, euolare nolit: Sic ira licet fræno compressa, initiò per strepat & omnia turbare videatur, progressu tamen temporis condocefit, seq; ipsam intra rationis limites continet.

Hoc pugnandi genere vñum, credibile est, magnum illum Ioannem, qui, vt de eo narrat Cassianus, cum in eremo venerandum quendam senem Pægium nomine, amicum

E 2 suum

saum inuisisset, quæsiissetq; ab eo,
quem fructum his quadraginta an-
nis quibus se mutuò non viderant,

Caf. lib. 1. Inst. cap. 27. fecisset; & alter respondisset: Num-
quam me vidit sol reficiens. Sub-

iunxit Abbas Ioannes: *Nec me iratū.*
Vbi obserua, non dixisse, se non
fuisse iratum; sed se non visum esse ira-
tum: ut intelligamus, quod licet in-
terdum senserit aliquem motum
iræ, refrænauerit tamen, atq; ita ob-
fidione presserit, ut nunquam signo-
aliquo, putà verbo aut gestu, foras
eruperit.

Secundò pugnandi genere mor-
tificatur & vincitur ira per modum
inuasionis, quando frequentibus
mansuetudinis actibus iræ contra-
riis, omnis ille nimius ardor iræ re-
tunditur. Quia sicut omne simile
per suum simile conseruatur, & per
contrarium corruptitur, ita cùm
vitium iræ per proprios suos actus
crebrò iteratos, sit genitum & con-

seruatum; per cōtrarios item man-
suetudinis actus exterminandum &
profligandum erit. Et quia *amor &*
regnum non patiuntur consortem, vt
inquit quidam Philosophus, præser-
tim quando alter alteri est contra-
rius, ideo & virtus mansuetudinis, si
in anima nostra regnare cœperit, nō
patietur iram consortem, sed confe-
stum eam tamquam sibi aduersam
eiiciet.

Tertio pugnandi genere, id est, a-
uertendo vires aliō; expugnatur ira
passio, si diuertendo eius impetum
aliorum, curemus, vt quem ardore
contra alium hominem, eius re
gestas cōceperat, cum aduersus nos
ipso, & propria nostra scelera eu-
mat. Atq; ita, magno nostro merito,
vt emur iisdem armis, quæ in alium
vsum conuersa, nobis, aliisq; magnā
minabātur ruinam. Et quemadmo-
dum Dauid, eodem gladio Philisteo
caput abstulit, quo ille venerat con-
tra se armatus, atq; inde victoriam

E 3 suam

suam effecit multo illustriorem; ita nos impetu illo ire, quem anteā in alios conceperamus, ubi in propria malefacta irruerimus, multo facilius contra ferocem hunc Gigantem hostemq; nostrum acerrimum triumphabimus.

Quarto pugnandi modo mortificatur ira, diuerberādo murum carnis nostræ, quo anima nostra cincta est, disciplinis, ieuniis, ciliciis, &c. hinc namq; paulatim ira, viribus amissis, debilitatur. Habet enim hæc passio, ut & aliæ, domiciliū & nutrimentum in carne, qua debilitata huiusmodi⁹ verberationibus fracta, debilitabitur & frangetur quoq; ira impetus, promptiusq; rationis imperiū subibit. Et hoc genere pugnæ, superauit Magnus ille Benedictus vehementem carnis commotionem, qua infestabatur, quando se nudum in vepres induit, corporisq; sui plagiis animæ suæ vulnera curauit, & vi doloris extinxit stimulum ardoris sen-

sensualis, quem sentiebat, de quo ita *S. Greg.*
S. Gregorius: Per cutis vulnera eduxit lib.2. Di-
è corpore vulnus mentis, quia voluntati ^{alog.c.2.}
tem traxit in dolorem.

Quinto modo vincitur ira, inie-
 cto per cuniculos igne, id est, quādo
 inflammata superiori animæ nostræ
 parte, interno spiritus ardore, per
 frequentem orationē (vt David fa- *Psal.33.*
 ciebat cūm diceret: *In meditatione*
mea ex ardeat ignis) statim etiā pars
 inferior sensus, cum passionibus &
 affectibus suis incipit languescere;
 quia, *vbi abest charitas, inquit B. Lau-*
rentius Iustinianus, ibi carnis domi- ^{Iustiniā.}
natur pernicioſa libido. & paulo post: ficit. in re-
Coruscante anima charitatis incendio, ^{lib. de co-}
omnis ab ea caligo voluptatis abigitur. ^{riori c.3.}
 Et quemadmodum mare plerumq;
 mouetur ad motū venti, quo affla-
 tur, ita in nobis singulis quasi mo-
 mētis, experimur secundūm mino-
 rem, aut maiorem gradum affectus
 nostri spiritus, crescere aut deficere

vim vincendi & dominandi affectibus carnis. Hinc de quibusdam sanctis memoriaz proditū est, eos, dum in superiori parte anime, ingenti spiritus dulcedine inflammati essent, factos esse in inferiori parte sensus, quasi sensus expertes, vt de S. Francisco, S. Catharina Senensi, aliisque multis historiaz testantur.

Sexto deniqz & vltimio modo mortificatur ac vincitur hæc passio, si vigilantem apponamus custodiam ad portas sensuum nostrorū, curemusque, ne submittantur ab aliqua re cōmotionis aut indignationis subfidia, quibus veluti cōmeatu nuttri, & in nos vires resumere ira solet. *Creatura enim Dei* (dicit Scriptura) *in odium facta sunt, & in temptationem animabus hominū.* Idcirco, sicuti concupiscentia nostra obiectu rerū iucundarum mouetur & acceditur, ita ira ab obiectis irritare consuetis fomenta & vires flamarum accipit. Vnde si hæc amoueantur obiecta, nutri-

nūtrimenta pariter tolluntur, & vi-
gor omnis euaneſcit. Quemadmo-
dum enim fieri nō potest, vt ciuitas
illa diu defendatur, quē commeatus
inopia laborat: Sic deficiētibus irē
fomentis & irritamentis, dedere se-
rationi cogitur, & istis quidem con-
ditionibus, quas iusta & fortunata
gubernatio animæ, statusq; trāquil-
lus exigunt. Et quamuis à Cassiano *Cassian.*
verissimè sit scriptum: *Radices vitio-* lib.8. *In-*
rum potius excidi oportere quām fructus, *sit.c.19.*
qui procul dubio euulsis fomitibus, ne-
quaquam vterius pullulabunt : nihil-
ominus tamen multum iuuat ad ex-
tiropandas etiam radices, prædictis
aliisq; modis debilitare & infringe-
re vires iræ, aliarumq; passionū in-
ordinatarum; hac enim ratione, de-
bilitatā iræ, facilius erit eam ex ani-
mis nostris radicibus euellere.

Quolibet ergo ex prædictis sex
pugnandi generibus, pluribusq; aliis
licet, gratia Dei adiuuante, decer-

tare, non solum aduersus iram, sed etiam aduersus quamlibet passionem & vehementiam potentiarum nostrarum, gloriosamq; inde consequi victoriam. Restat ergo, ut alacri animo ac debita cum prudentia & moderatione, hæc arma tam salutifera arripiamus, iisq; egregium hoc spiritualis militiæ studium prosequamur, ista animi inductione & magnitudine, qua Dauid generosus ille miles prædictus erat, cùm diceret: *Persequar inimicos meos, & comprehendam illos, & non conuerter, donec deficiant.*

Psal. 17.

C A P V T VIII.

De quatuor exercitiis tamquam instrumentis Mortificationis; Renunciationis, Abnegationis, Resignationis, & Indifferentie, & primū de Renunciatione.

I quis in silvestri campo,
veribus & spinis obsito,
vitidarium domesticum
plan-

plantare veller; primò omnium spinas & vepres omnes euellere debet: Ita plātaturus in anima sua horum virtutum Christianarum, si non inanem operam sumere velit, spinas & tribulos inordinatorum affectuum , passionumq; prius euellat necesse est. Et quemadmodum hac ipsa de causa in transmutationibus naturalibus, *generatio unius est corruptio alterius* ; & in mutationibus moralibus , dispositio perficiens, supponit ordinariè remotionē suorum contrariorū : ita fit in generatione hominis spiritualis , quē semper carnalis hominis destructio procedere debet ; & ad ipsam hominis spiritualis perfectionem acquirendam, supponenda necessariō est, remotio imperfectionum & impedimentorum , quæ illi perfectioni aduersantur.

Ad hunc itaque finem , remouendi scilicet à nobis hæc impedimenta , quatuor exercitia tam-

E 6 quam

quam instrumenta Mortificationis requiruntur ; Renunciationis videlicet , Abnegationis , Resignationis & Indifferentiae. Ut autem haec materia pleniū intelligatur, opera et preium esse existimamus, de singulis in specie ac distincte differere , atque in medium adferre, quid de iis ex grauium auctorum sententia sentiendum sit. Et ut à Renunciatione incipiamus , dicimus primò , de duobus generibus Renunciationis. Secundò , quæ sit vera & præcisa Renunciatio, distincta ab aliis tribus , quas diximus, exercitationibus. Tertid , demonstrabimus non sufficere , ut homo in principio suæ conuersio[n]is hanc resignationem suscipiat , sed requiri ut toto vitæ suæ decursu constanter in illa perseueret.

Renunciatio igitur, vel, ut alij vocant, Abrenunciatio variæ notiones

habet

habet apud auctores, qui de ipsa scri-
 bunt. Sæpe enim latissimè accipitur
 pro omnium rerum terrenarū per-
 fecta abdicatione animi, cum abso-
 luta dependētia in omnibus nostris
 actionib⁹ & desideriis à sola Dei vo-
 luntate, eorumq; , qui nos loco Dei
 gubernant. Hac significatione com-
 prehendit Renunciatio sub se Abne-
 gationē, Resignationē, & Indifferen-
 tiā, appellaturq; à Ioanne Cassia-
 no & Climacho *Nuditas*, aliquando
Vacuitas, aliquando *Peregrinatio*. Sā-
 ctus item Basilius, postquam multis *Reg. fusis*
 verbis & circumstantiis descripsisset *disp. ca. 8.*
 latè sumptam hanc Renunciationē,
 tandem concludit: *Quod sit tradu-
 ctio cordis humani ad conuersationem
 celestem*, vt dicere queamus. *Nostra
 conuersatio in celis est.* Et postquam
 posuisset illa, quorum debet fieri
 Renunciatio, tandem addit, homi-
 nem verè dici posse, tunc demūm
 hanc fecisse Renunciationem, cum

E 7   cō

ed peruerterit. Ut totus mundus ei crucifixus sit, & ipse mundo.

- Cass. li. 4.** Cassianus quoque hanc Renunciationem, Nihil aliud esse dicit, quam crucis & Mortificationis indicium. Quā sententiam cum latius explicasset, sub persona Abbatis Pynuphij, tandem capite sequenti his verbis rem concludit: *Sicut ergo crucifixus quis, iam nō pro animi sui motu, membra sua quoquam mouendi et conuertendi habet potestatem, ita & nos voluntates nostras ac desideria non secundum id, quod nobis suave est ac delectat ad præsens, sed secundum legem Domini, quod nos illa constringerit, applicare debemus.* Hæc ille. Idem Abbas alibi tres species Renunciationis huius statuit, primamque dicit esse; *Qua corporaliter vniuersas mundi diuitias, facultatesq; contemnimus.* Secundam. *Qua mores, vitia, affectusq; pristinos animi carnisq; respuimus.* Tertiam. *Qua mem-*
- sem*
- Cass. collas. 3.**

tem nostram de praesentibus vniuersis ac visibilibus euocantes, futura tantummodo contemplamur.

Climachus item tractans de hac *Climach.*
Renunciatione ita loquitur. *Abre-* de castit.
nunciationem quidem doctissimi viri *grad. 15.*
pulchre definiunt. *Siunt* quippe, il-
lam inimicitiam esse aduersus corpus, &
aduersus quandam concupiscentiam in-
exorabile bellum. Idem alibi eosdem *Clim. de*
ferè gradus constituit Renunciatio- *Gacuina-*
nis, quos Cassianus suprà, cum in- *re affect:*
quit: *Nemo in caelestem thalamum co-* *grad. 2.*
ronatus ingreditur, nisi qui primam &
*secundam & tertiam Abrenuncia-
tionem impleuerit, ut scilicet primò abre-*
nūciet rebus omnibus hominibus & pa-
rentibus. Secundò, voluntati propria.
Tertiò, in an gloria.

Sed relicta hac Renunciatione,
quæ sua latitudine Abnegationem,
Resignationem & Indifferētiam com-
prehendit, & tria hæc exercitamen-
ta,

ta, de quorum singulis sanctiviri distinctam faciunt mentionem, omnino confundit; agemus de altera Renunciatione speciali, quæ ab Abnegatione, Resignatione, & Indifferentia distinguitur, primoque loco ponitur tanquam ea, à qua principium ducendum est, si quis ad Abnegationem, Resignationem & Indifferentiam peruenire velit, ut infra perspicuum erit.

Renunciatio ergo deriuatur à verbo Renunciare, quod propriè loquendo nihil aliud est, quam nuncium rebus externis remittere. Hinc Renunciatio, vi suæ propriæ significationis, non se latius extendit, quam ad abdicationem & fugam bonorū temporalium, qualia sunt diuitiæ, parentes, patria, honores & alia huiusmodi exteriora. Quare S. Basilii tractaturus in Regulis suis de Renunciatione, capiti aut regulæ illi ponit titulum huic significationi

con-

conformem in hunc modum; *De nuncio rebus buius vita remittendo.* Ex quo colligimus, quod cùm duplicitia sint impedimenta nostræ perfectio-
nis, alia interna, ut sunt, ppriæ nostre
passiones & affectus inordinati: alia
externa, ut parentes, amici, opes, pa-
tria, & similia; Renunciatio, vt hic
sumitur, nos tantum ab externis
impedimentis rerum externalium
liberet; ita ut talibus mundi inuo-
lucris liberatus homo, nudus nudū
Christum sequatur. Idcirco B. Cli-
machus describens hanc renuncia-
tionem, sub nomine Peregrinatio-
nis, sic ait: *Peregrinatio est omnium,* *Climach.*
qua sunt in patria constantissima deser- grad.3. de-
tio, quibus à pietatis destinatione atque *peregrin.*
exercitatione impedimur. Cassianus *Cass. coll.*
item eadem de causa appellat eam
corporalem & localem abrenunciatio- 3. cap.7.
nem. Et S. Basilus vult, omnimo- *S.Bas. re-*
dam Renunciationem (de qua in *gul. fns.*
principio huius capituli egimus) suā *disp. c. 8.*
habe-

habere originem ab hac alienatione bonorum externorum. Hanc
commodi Renunciatio, inquit ille, initium sumit ab alienatione rerum exter-

Cass. li. 4. Inſtitut. cap. 6. Et Cassianus, de compunctione

cordis, inquit, procedit Abrenunciatio

& contemptus omnium facultatum.

Quapropter experientia constat primum effectum, quem diuina vocatio & cordis compunctionio in homine efficit, esse nauseam quandam & horrorem omnium rerum terrenarum;

Vnde postmodum nascitur Renunciatio & abdicatio earum, ut Cassia-

Cass. li. 4. Inſtitut. cap. 39. n° significat, cum de timore Dei ait:

Qui cum penetraverit hominis mentem, contemptum ei omnium rerum patit, obliuionem parentum, mundiq; ipsius gignit horrorem.

Decipiuntur proinde & grauissimè errant, qui putant hoc genus Renunciationis, cum sit tantum rerum externarum, esse parui momenti,

cum

cum tamen, ut multi sanctitate praestantes viri, & præcipue Cassianus, affirmant, à priscis illis patribus, & vitæ Religioſe Magistris, tanti semper fuerit estimatum, ut non prius aliquem in suum ordinem ascierint, quām absolutam fecisset Renunciationem omnium bonorum externorum, neque hac contenti, summa insuper diligentia inquirebant, num de prioribus suis facultatibus sibi vel minimum obulum referuasset. Ita enim Cassianus: *summa diligentia perquiritur, num de prioribus suis facultatibus suis, inheserit ei vel unius nummi contagio: Affertq; hæc rationem: Sciunt enim, inquit, cum sub monasterij disciplina diuturnum esse non posse, si in conscientia eius pecunia quantulumcumq; latuerit.* Quod quidem nemini mirum videri debet; quemadmodum enim hederā, quæ arbori adhæret, et si illam ornare, & à multis iniuriis tutari videatur, re ipsa

*Cass. li. 4.
de Insti.
cap.39.*

ipsa tamen eneruat, paulatimq; cōsumit, attrahendo ad se magnā partem nutrimenti & succi, quæ illi ad sui conseruationem, fructusq; proferendos erat necessaria; Ita quādiu homo terrena hæc possidet, licet ipsi commodum aliquod allatura, ac multa etiam incōmoda propulsatura videantur, detimento tamē sunt maximo: nam fieri non potest, ut sine sollicitudine conseruentur, quæ sollicitudo, deficiente, in homine Religioso, primo spiritu feruore, crescit ut plurimum in animo illius, adeo ut totam aut magnam partem illius vigoris ad se rapiat, qui ad cōseruationem & fructificationem in diuino seruitio erat necessarius.

Ex quo postea sequitur, ut successu temporis ipse vel omnino pereat in Religione, aut si in ea manet, fiat tanquam lignum aridum cum exigua, aut ferè nulla luce & gustu, *Basilius reg. fus. disp. cap. 8.* rerum diuinarum. Quia, ut bene dicit S. Basilius: *Quandounque vel peccu-*

pecuniam, vel aliquid istiusmodi, quod
 ad fragiles & caducas diuitias pertinet,
 nobis reseruamus, necesse est in his men-
 tem nostram, veluti in cœno quodam cō-
 sepultam esse, & animo ad rerum diuina-
 rum contemplationem aditum præcludi,
 eumq; ita iacere, vt de cœlestibus ac pro-
 missis à Deo bonis, cogitare non possit.
 Quod si ad adquirendam rerum na-
 turalium cognitionem, Philosophi
 pleriq; iudicarunt hominem ab hu-
 iusmodi rerum temporalium tricis
 debere esse expeditum; ipsiq; Phi-
 losophi hac de causa vitam in sum-
 ma egestate traduxerunt: quid ser-
 uo Dei faciendum erit, vt ad huius
 tam præstatis Philosophiæ cognitio-
 nem perueniat, quæ in vera cogni-
 tione & imitatione Dei consistit? ad
 quam D. Paulus aspirans dicebat: *Philip. 3.*
Existimo omnia detrimentum esse pro-
ppter emulcentem scientiam Iesu Christi.
 Hæc est igitur illa Renunciatio,
 quam scriptura sacra nobis præsi-
 gni-

Genes.12. gnificauit in Abrahamo Patriarcha, quando ille, mandato Dei, egressus de terra & cognatione sua, & domo patris sui, venit in terram, quam Deus ipsi monstrauerat. Hanc nobis adumbravit Helisæus, cum ab

§. Reg.19. Helia vocatus, relicta patria & parentibus, parique boum (nec enim aliud possidebat) mactato, mox ipsum caput sequi, eiq; ministrare. Eandem opere præstiterunt Apostoli, cum vnica Christi voce audita, continuò, relictis retibus, secuti sunt eum. Hoc ipsum consilium dedit

Matt.19. Saluator iuueni quærenti, quid sibi faciédam esset, ut saluus fieret; Prescripto enim prius documento de præceptorum obseruatione, subdit; Si vñ perfectus esse, yade & vende amnia, quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me. Denique Saluator ad discipulos suos non semel de hac Renunciatione verba fecit. Quin &

Lucc.14. hæc verba adiecit. Sic ergo omnis ex
vobis,

vobis, qui non renunciat omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus. Et hic est primus gradus, quem facere debet, quicunque serio Christum Dominum sequi in religioso statu cupit, ut expresse S. Basilius indicat, cum ait: *Monachum oportet Basil. ser. cum primis nihil in vita, quod iuris sui de cultu proprium sit, possidere.* Climachus in pietatis et vita Monastic. *concludit: Initium est terrenorum omnium ab renunciatio; finis vero charitatis, Deus.* Clim. cap. Grl. scotius libris.

Illud autem obseruandum est non sufficere ad hoc, ut Religiosus sine*sui status consequatur, exuere se semel tantum in principio conuersionis, omnibus istis bonis externis renunciatione predicta, sed requiri ad satisfaciendum obligationi professionis, ut tota vita persistat in hac renunciatione & fuga perpetua horum bonorum, ut clarè Cassianus affirmat, cum iunctâ personâ Abbatis*

Cass. coll.
24. cap. a.

Abra-

*Abrahami ait: Parum est renunciasse
Monachum semel, id est, in primor-
dio conuersionis sua contempisse presen-
tia, nisi ius quotidie renunciare perstite-
rit. Hocq; ab antiquis illis Patribus
Scithi & Thebaidis tota vita tam
accuratè fuisse obseruatum ; vt ne
verbo quidem, inquit, audeat quis dice-
re aliquid suum, magnumq; sit crimen,
ex ore Monachi processisse ; Codicem me-
um, tabulas meas, tunicam meam. Et S.
Basilius in eandem sententiam dicit :
*Hac verba meum & tuum in vniuersum
à fratribus usurpari ratio vetat.**

Et certè maximæ infelicitatis, &
miserię argumentum est, videre ho-
minem, qui semel omnibus bonis
temporalibus Christi causâ nunciū
remisit, quibusdam rebus leuiuscu-
lis adhærere, que quamuis parui sint
momenti ; magni tamen & irrepa-
rabilis damni causa esse solent, cum
ea præsertim pace ac spiritus liber-
tate

tate priuēt, quæ ad veram solidam-
qūe deuotionem comparādam ne-
cessariō requiritur: Non nisi ex mul-
ta amentia prouenit, (inquit Doro- *Dorothè*
theus) ut qui pretiosas ac magnas res serm. 2.
sелиquimus, ob minimas plurimum per-
turbemur. Vnde magnus ille Abbas
Pynuphius, alloquens quendam
nouitium apud Cassianum, exclama-
mans dicit; Cae*fili*, ne quid aliquan- *Cass. li. 4.*
Instit. ca-
do eorum resumas, quæ renunciāns abie- 36.
cisti, & contra Domini interdictum, de
agro Euangelice operationis reuersus, in-
ueniaris tunica, quare spoliaueras, reue-
stiri. Nam, sicut Climacho teste:
Nudus Monachus mundi totius est Do-
minus, ita terrenarum rerum affe-
cībus reuestitus, fit suipius, earum-
qñē rerum, quas ambit, seruus &
māncipium vilissimum, & quod
hinc sequitur, indignus nomine ser-
vi Dei. *Clim.de*
amaris.
grad.16.

F Ne-

Neque in eo sibi quiescendum putabant illi Religiosi, quod semel parentibus in seculo valedixissent; Sed & in Religione, sese ab eorum præsentia, quantum poterant, alienabat, ob damnum videlicet, quod ex illorum congressu familiari sibi impendere intelligebat. Hinc interrogatus Abrahā Abbas, num nimia parentum vicinitas Religiosis possit nocere; respondit; tunc iis minime nocituram, cum eō usque in Mortificatione processerint, quod Abbas Apollo peruererat, de quo factum huiusmodi narratur. Cū ad eū germanus suus int̄ēpesta nocte venisset, implorans ut de monasterio suo paulisper egressus, ad euellendum bouem, quem cæno palustri eminus inhærere flebiliter querebatur, ei esset auxilio, quia eum solus nequaquam posset eruere; Abbas Apollo pertinaciter obsecranti, cur, ait, iu niorem fratrem nostrum, quem preter Cass. coll. iens, propiorem quam me habueras, non 24. cap. 9. rogasti?

Erat

Erat autem minor frater mortu⁹ ante annos quatuordecim. Miratus ille fratris responsum, & existimans eum ex nimia alienatione à rebus huius vitæ, fratris sui demortui non amplius recordari, ait: An nescis fratrem nostrum ante annos quindecim obiisse? Cui Abbas: Ignoras ergo me quoque ante annos viginti huic mundo fuisse defunctum, nullaq; iam posse, de huius Celle sepulchro, que ad presentis vita statum pertinent, tibi cōferre solatia?

Quoniam ergo paticissimi repriuntur Religiosi, qui ad hunc Mortificationis statum & ab alienationis ab amore parentū peruererint, quæ Abbas Apollo monstrauit; paucissimis, aut, ut rectius dicā, nulli coabitatio vel mora cum parentibus diuturnior tuta fuit; id quod si necesse esset, multis eorum exemplis, quibus parentum conuictus male cessit, testis oculatus cōfirmare pos-

F 2 sem.

Climach sem. Meritò igitur Climachus mo-
 grad. 3. de net: *Vt qui à seculo peregrinantur, mun-*
peregrin. dum iam nullatenus attingant. Solent
 enim, inquit, diu sopita vitia facillimè
 reuiuiscere. Idcirco Abbas Abraham
 sapienter iudicabat, parentum pro-
 pinquitatem esse communiter Re-
 ligiosis nondum omnino mundo
 mortuis, perniciosa. Hinc anti-
 qui illi Patres, omnis vitæ Religio-
 sæ veluti specula quædam clarissi-
 ma, non modò pro virili curabant,
 ne ipsis adefessent parentibus præsen-
 tes, sed nec eorum quidem recorda-
 bantur, nisi solum quâdo ipsos iux-
 ta charitatis regulam Domino com-
 mendabant. Cui rei confirmandæ
 Cassianus exemplū narrat de quo-
 dam sui temporis Religioso; Qui, cū
 lib. 5. In-
 Cib. c. 32. ei post annos quindecim, patris ac matris,
 amicorumq; multorū, de prouincia Pon-
 ti complures epistolæ delatae fuissent, ac-
 cipiens grandem fasciculum literarum,
 diuq; apud se metipsum voluens; Quāta-
 rum,

rum, inquit, cogitationum causa erit
 mibi harum lectio, quem vel ad inane
 gaudiū, vel ad tristias infructuosas im-
 pellent? quot diebus eorum recordatione
 qui scripserint, intentionem pectoris mei
 à proposita contemplatione reuocabunt?
 Post quantum temporis digerenda est hac
 mentis concepta confusio. quantoq; labo-
 re rursus iste tranquillitatis reparandus
 est status, si semel animus literarum per-
 motus affectu, eorumq; recensendo ser-
 mones ac vultus, quos tanto tempore de-
 reliquit, iterum eos reuisere. ipsiſq; coba-
 bitare & animo ac mente coperit inter-
 esse? Quos profectò corporaliter dese-
 ruisse nil proderit, si corde eos incipias
 intueri, ac memoriam, quam seculo huic
 renuncians quisq; velut mortuus abdi-
 cauit, reuiuiscens eandem rursus admi-
 serit. Hac voluens in corde suo, non so-
 lum nullam resoluere epistolam defini-
 sit, sed nec ipsum quidem fasciculum re-

F 3 signa-

signare; ne scilicet eorum, qui scripserant vel nomina recensendo, vel vultus recordando à spiritu sui intentione cef- faret, Itaque ut cum constrictū suscep- rat, igni tradidit comburendum. Ite, inquit, cogitationes patriæ, pariter con- cremamini, ne me ulterius ad illa, quæ fugi, reuocare tentetis. Hæc ille.

Atque utinam huiusmodi occa-
sionibus conuersandi cum parenti-
bus, non experiremur, magno no-
stro damno, eadem hæc, aut grauiora
etiam incommoda, quam quæ
Religiosus ille sibi timebat. Nostam-
en, nescio quo humano respectu
ducti, dissimulamus hoc damnum
nonnunquam toto vitæ nostræ spa-
tio, semper in hoc errore versantes;
imò verò, quod magis adhuc de-
flendum est, nulla sæpe necessitate
compulsi, sub pietatis velo, cupi-
mus parentibus opitulari aut saitem
cum ipsis agere, ne aliqua eos affi-
ciamus

ciamus molestia; minimè interim *Clima de-*
 perpendentes, quod dicit *Clima- peregrin-*
chus: Ut ilius esse parentes merore af- grad. 3.
ficere, quam Deum. Bernardus ver- *Bern. ser.*
bis adhuc multo grauioribus, Serui 7. de con-
Dei, inquit, qui parentum suorum vi- nversione *ad sore-*
litatem procurant, à Dei amore se sepa- rem.
rant. Quæ cum ita sint, serid tan-
dem in animum inducamus, ab il-
lorum nos consortio, quantum fie-
ri potest, alienare, & omnem erga
ipsos affectum exuere non aliter at-
que erga vita functos, vt S. Basilius
scribés ad Religiosos hortatur, cum
ait; Apropinquis, amicis, parentibús-
ue animi affectione nostam longè opor- *Basil. in*
ter esse disfunctos, quam longè eos, *Constit.*
qui iam sunt vita defuncti *Monaſt.*
à viuis videmus di-
flare. *cap. 20.*

CAPVT IX.

*De Abnegatione sui ipsius in
genero.*

DOstquam Dei seruit, Res-
nunciationis ope, ab ex-
ternis perfectionis impe-
dimentis, liber effectus est,
eo quo diximus modo; restat, ut in-
terna, appetitus videlicet carnis, pra-
uósque animi affectus, aggrediatur.
Quæ quidem impedimenta, quo no-
bis magis sunt interna, & altius in
natura inhærent; eò maioribus pol-
lent viribus retardandi nos ab in-
cœpto spiritualis perfectionis cur-
su. Maiori igitur contentionе ani-
mi, conatu ac efficacia opus est, si
quidem ab eorum tyrannide libe-
rari cupiamus. Huic fini propriè
seruiunt tria reliqua instrumenta,
Abnegationis scilicet, Resignatio-
nis, & Indifferentiæ, de quorum sin-
gulis, suo loco, Deo duce, differem⁹.
De Abnegatione igitur, de qua hoc
capi-

capite agendum est, duo potissimum exponemus: Primo, quid sit Abnegatio secundum Etymologiam nominis, propriamque suam essentiam. Secundo, quam necessarius atque utilis sit cuius seruo Dei assiduus illius usus. Et ut à primo incipiamus, Abnegatio, ut per se liquet, deducitur à verbo *abnegare*, quod est dengare alicuius petitionem; quæ significatio in illum effectum optimè conuenit, cuius abnegationis exercitatio caussa est, quia vi huius Abnegationis negamus carnis nostræ appetitui, affectibusque inordinatis, id quæ contra rectam rationem exposcunt; eo planè modo, quo furiosis obsequi renuimus, cum gladium, aut aliquid aliud damnosum petunt. Unde illud, *abnegare seipsum*, quod Christus à discipulis exigebat; cum dicere: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum*; nihil aliud significat, quam ut homo cum ratione neget sibi ipsi,

F 5   quod

Matt. 16:

quod sine ratione cōtra se à cupiditatibus sensuū & carnis postulatur.

Bern. ser. 7. de con- ponens, quid sit abnegare seipsum,
uers. ad serorem. dicit: *Quid est semetipsum abnegare,*
nisi voluptatibus propriis renunciare? S.

Basil. reg. fus. dssp. Basilius item describens hanc sui ipsius abnegationē. Nibile est, inquit, aliud sui ipsius Abnegatio, nisi summa rerum omniū vite superioris obliuio atq; à suis ipsius voluptatibus recessio. Quasi diceret; Abnegationis propriū munus est, delere ex mente nostra, affectu plenam memoriam rerum secularium, & abducere nos ab amore affectuq; inordinato erga nos ipsos. Et hoc ideo, quia quemadmodum lapsi & iacēti in luto, ad hoc, ut abs tergatur & emundetur non satis est surgere, sed postquam surrexit, requiritur, ut sordes illas, quæ vestibus inhæserūt, excutiat; ita illi, qui multis annis in cœno proprij amoris ac voluptatum huius mudi immersus iacuit, non sufficit surgere & emer gere

gere aliquando ex hoc cœno , relin-
quendo mundum , & ea quæ in mū-
ndo sunt, per Renunciationem, vt su-
prà dictum est; sed necesse est, si qui-
dem à sordibus mundus & liber es-
se velit, vt eas à se excutiat , & eluat
maculas, quæ in ipsius animo adhuc
manent impressæ, quales sunt affe-
ctus mundani , & quædam affecti-
b' plena memoria rerū præteritarū,
magna item inclinatio ad proprium
suum velle & sentire ; Eluuntur au-
tem istæ maculæ beneficio Abnega-
tionis vt S. Basilius, in superiori de-
scriptione manifestè significat, cum
vult, vt memoriam quoq; nostram
abducamus à rebus mundanis, & ab
affectibus inordinatis in nos ipsos.
Quem modum Climachus quoque *Climach.*
proponit, cum ait : *Surgens ab amore de Orato*
seculi & voluptatum labe, proice curas, grad. 28.
exue intelligentias, abnega corpus. Quia
*vt rectè dicit Cassian. Pecuniarum nō *Cass. li. 5.**
*solum est viranda possessio, sed etiam de- *Institut.**
fiderium earum penitus extirpandum. *cap. 10,*

F 6   Quod

Quod quidem non solum de o-
pibus intelligendum est, sed & de a-
liarum rerum mundanarum affe-
ctu, quem Religiosus pro viribus
exuere debet. Alioqui talis Religi-
osus, dum in Religione degit, non
absimilis erit equo, qui aufugiens
ex Domini sui stabulo, capistrum
adhuc capiti inuolutum circum-
fert; cuius loro dependente pedes
implicantur, ita ut à cursu equus
retardetur, sæpiusque impingat; i-
mò, quia deterius est, hoc vnicorū reti-
naculo, facile iterum capitur, ac de-
nuò ad idem stabulum, vnde antea
aufugerat, reducitur. Ita planè reli-
gioioso contingit, qui licet vocatus à
Deo, celeri fuga huius mundi stabu-
lum, cum omnibus suis immūditiis
reliquerit, nihilominus tamen affe-
ctus illos, quibus antea in stabulo te-
nebatur ligatus, secum tulit ad Re-
ligionem, neque multum sollici-
tus est, vt efficacitate sanctæ Abne-
gationis hoc capistrum excutiat.

Talis

Talis sine dubio in via diuini seruitij vehementer impedietur, quo minus ea libertate, qua pars est, progressi possit. Et, quod peius est, s^epe impinget, & in grauissimos incurrit errores, vt tandem extremo suo danno & dedecore, hoc vnico capistro ad pristinum stabulum, & fœtores sensualium voluptatum reducatur, quos paulò antè in s^eculo reliquerat; commutatio enim status secularis in statum religiosum, non consistit in mutatione habitus externi, vt per se notum est; sed in mutatione morum, cogitationum & affectuum internorum animi, ita vt externo statui Religiosi atq^e habitui respondeat interior status animi, & affectus religiosus, ex quo deinde quasi per modum naturæ emanat & procedit exterior compositio vitæ, conuersationis & morum Religiorum. Quia verò impossibile est, vt quis ad hunc statum interiorem perueniat, nisi ex animo ac mente

F 7 sua

sua crassam illam nebulam cogitationum atq; affectuum sæculi, magna saltem ex parte excusserit, sequitur huius sanctæ Abnegationis usum, cuius proprium hoc munus est, tanti esse momenti, quanti est esse verum & sincerum Religiosum.

Hinc Saluator noster à suis discipulis hanc Abnegationem sui ipsius, tanquam cōditionem ad perfectiōnem planè necessariam exegit, cùm dixit: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, &c. Semetipsum abnegat,*

D. Greg. super Ezechielē. inquit S. Gregorius, qui mutatus ad meliora incipit esse, quod non erat, & definit esse, quod erat; *Quia licet homo, quo ad substantiam suam, maneat idem qui ante; quoad animi tamē qualitatem oportet ut mutetur, & aliis fiat homo, qui serid Christum in Religiosæ vitæ statu sequatur.* Idcirco sanctissimus Abbas Benedictus, inter præcipua spiritualis perfectiōnis instrumenta, *Abnegare quemq; semetipsum*

In Regula S. Benedicti. cap. 4.

semetipsum sibi, in Regulis suæ religionis posuit. Hoc idem Glossa supra Lucam confirmat, dum docet, fieri nō posse, ut homo ad tam amabilem Dei cognitionem perueniat, in qua vera nostra perfectio constat, nisi à suiipsius amore separetur. Sic enim ait: *Nisi quis à semetipso deficiat ad Deum, qui supra se est, non appropinquat.*

Sed obstare videtur amor ille, quo, ut vult Richardus, omnis homo naturaliter seipsum amat & approbat; qui amor, ut magnarum est *de S. Vi-* *storie su-* virium, ita nostro proposito quām *per my-* maximè officit. Accedit deinde cō- *sterium* suetudo, qua facilè à nostris trahi- *statua Da-* mur appetitionibus, quæ consuetudo, cùm sit plerumque longo temporis spatio, ac frequentibus actibus corroborata; obtinuit in nobis quādam quasi præscriptionem, imò legem quodammodo naturalem inducit, quæ infirmitatem nostram ad *nicus.* *vicio-*

vitiorum illecebras pertrahit, vt be-
 Cassian. ne notat Cassianus, cùm inquit,
 collat. 23. vsus ac frequentia delinquendi, veluti
 cap. 13. lex efficitur naturalis, quæ membris hu-
 mane infirmitatis inserta affectus ani-
 ma nec dum plenè virtutum studiis e-
 ruditæ, sed adhuc ruditæ ac tenere capti-
 uos rapit ad vitia. Id ipsum significat
 S. Aug. lib. 8. Cō- D. Augustinus, cùm ait: Lex peccati
 fess. cap. 5. est violentia consuetudinis, qua trahitur
 & teneture etiam inuitus animus.

Hæc itaq; amoris naturalis erga
 nos, prauæq; consuetudinis vincula,
 quibus ita nobis ipsis hæremus illi-
 gati, non possumus in nobis, etiam
 vi abnegationis, abrumpere sine
 magna violentia, & sine illa contra-
 dictione & repugnantia, quam sen-
 fit D. Paulus, cùm ex vna parte dice-
 ret: Condelector legi Dei secundùm in-
 seriorem hominem. Ex altera verò
 parte: Video aliam legem in membris
 meis repugnantem legi mentis meæ. &
 capti-

captiuantem me in lege peccati. Verum sicuti Apostolus tunc pressus hoc onere exclamauit : *Infelix ego homo, qui me liberabit de corpore mortis hui?* moxq; diuinæ gratiæ auxiliū sentiēs subiunxit : *Gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum* : Ita & quilibet Christi miles, ex vna parte, tam graui iugo pressus, toto cordis affectu suspireret & gemat ; ex altera autem benigna Dei manu confisus, animū resumat incœptam semel viam alacriter prosequendi , sibiq; persuadeat, quemadmodum illi qui in pugna suis facilè cedunt aduersariis, eos reddunt audacieores; contrā verò, qui initio statim intrepidè resistunt, eorumq; insolentiam contundunt, breui eos debiles & paucore consternatos efficiunt; Ita & hic idem euenire, proinde qui viriliter pugnat, maiorem indies de hostibus victoriam reportabit, ac tandem ad illam pacem & quietem perueniet,

Dorotheb. serm. 10. niet, quam B. Dorotheus huiusmodi bellatoribus his verbis promittit:
*Qui principiò sibi vim fecerit, atquere-
 stiterit, & paulatim pugnare perrexe-
 rit, proficiet sanè, & deinceps pacem &
 quietem consequetur.*

CAPVT X.

*De Abnegatione appetituum carnis &
 illusione ac fallacia quadam qua
 in illa accidere solet.*

B I E C T V M , quod sibi quisq; in prædicta Abne-
 gationis exercitatione ,p-
 ponere debet , est ipse ho-
 mo : *Abneget semetipsum* , monet
 Christus. Quia verò homo duabus
 constat partibus, corpore scilicet &
 animo, passionesq; naturales & ha-
 bitus habet : necesse est , vt hæc no-
 stra Abnegatio ad utramq; partem
 se extendat, id est, vt Dei seruus tam
 corpori, quam animæ suæ indefi-
 niter deneget omnia, quæ contra
 legem

legem diuinam ac rationis rectitudinem postulant. Ducto igitur initio à corporis siue carnis abnegatione, affirmo cum Cassiano, post rerum externarum renunciationem Illud esse *Cassian.*
cunctorum luctaminum veluti quod- *lib. 5. Inst.*
dam solidissimum fundamētum, vt pri- *cap. 16.*
mitus carnalium desideriorum incenti-
ua perimantur. Nam nullus, carne pro-
pria non deuicta, legitimè poterit decer-
tare. Et hoc duplii de causa. Primo:
quia cùm caro sit quoddam spiritus
instrumentum, nisi hæc per Abnega-
tionem accommodetur & aptetur
ad illius obsequium & imperium;
fieri non poterit, vt homo eam do-
met, & ad propositum finē dirigat:
Altera causa est, quia primi insultus,
quibus hostis infernalis Dei seruum
inuadit, fiunt in carne; quia cùm ipse
hostis sit bellator exercitatus simul
ac superbus; vt exercitatus, inua-
dit nos ea parte, quam nouit in no-
bis esse debilissimam; vt superbus,
dedi-

dedignatur maioribus tormentis eū inuadere & oppugnare , quem minoribus expugnari nouit. Nec bellis

Cassian.
lib. 5. Inst.
cap. 13.

robustioribus , inquit Cassianus , *ascentari dignum est eum* , qui potest deiici leuiori conflictu. Et paulò post. Non merebimur , *mentis robore conquisito* , *grauiores pugnas nequitarum cœlestiū experiri* , qui *carnem fragilem spiritui nostro subiugare nequivimus*. Ita secū pugnabat Apostolus , qui de se ipso : *Castigo, inquit, corpus meum, & inservitatem redigo*. Idemq; ab aliis volebat fieri , cùm scribens ad Romanos ait : *fratres, debitores sumus non carni* , ut secundū carnem viuamus. Si enim secundū carnem vixeritis , morienti. Imò verò Christi imitatores ad hoc obligatos esse , testatur cùm dicit : *Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum viuis & concupiscentiis suis*. Et B. Nilus Abbas , do-

Rom. 8.

Gal. 5.

cens

cens nos , quomodo sit aduersus carnē præliandum; *Pabulum*, inquit, est ei detrabendum ; cupiditatum vicio-
rumqz, pabulum sunt species & imagines rerum secularium sensibilium , qua cupiditates & vitia nutriunt , armantqz
aduersus animam.

Quæ doctrina licet Religiosis omnibus sit utilissima; Nouitiis tamé præ cæteris est maximiè necessaria, ob rationes, quas idē S. Abbas Nilus affert, cùm ait : *Consulendum est ius*, qui nuper à mundi tumultu discesserūt, ut quietem & silentium colant , caue-
antqz, ne frequentius in publicum pro-
deundo vulnera per sensus accepta cogi-
tationes renouent , neúe antiquis pecca-
torum similitudinibus alias formas ad-
iungant : mens enim eorum, qui nuper à
militia discesserunt, similis est corpori ex-
diuturno morbo conualefcere incipienti,
quod, nōdum viribus confirmatis, quali-
bet

Bern.ser-mon.6.ad **Vnde S.Bernardus** hac eadem de re loquens: *Omnis*, inquit, *noua con-sororem. uersio adhuc pristina vita habet per-mis-sionem.* Quare cùm isti Ægypti fa-rina sint adhuc aspersi, meritò cau-tiores & prudentiores esse debebüt, ne in eadē desideria, & affectus ea-rum rerum recidant, quas semel in mundo reliquerunt.

Sed vt ad Abnegationem carnis, vnde sumus digressi, redeamus, de qua hoc capite agere instituimus, animaduertendum est, vt indiscre-tio & imprudentia in maceranda carne meritò reprehenditur propter impedimenta, quæ rerum ma-joris momenti exercitationibus af-ferre solet; ita nimia prudentia & discretio in hac parte vituperatur; hæc enim multos in manifesta sæpè coniicit pericula, qui sub boni ali-cuius prætextu incurruunt damnum planè irreparabile. Huiusmodi for-tasse

tasse posset esse illud, cùm quis ad conseruandam corporis valetudinem, anxiè commoditatibus ac relaxationibus quibusdam inhiat, quæ non solum suæ professionis statui consentaneæ non sunt, sed & corporis valetudini, quam tanto studio procurat, obsunt; & ipsi etiam spirituali mentis sanitati, quæ omnibus aliis rebus præferenda est, non leue damnum afferūt. Hinc experimento discimus, non reperiri homines magis ægros, quam eos, qui ut ægritudinem vitent, sub titulo & prætextu inualetudinis, suorum se cōmodorum & appetituum seruituti tradunt. *Etiamsi noceat*, dicit S. Augustinus, *prodeſſe credunt, quod delectat.*

*D. Aug.
in Reg.
cap. 23.*

Illud præterea hoc loco obseruandum est, nos corpori nostro non nisi duo deberemus, vitam nimirum & valetudinem, illa necessaria, hæc autem conueniens est: necessaria illa est,

est, propter obligationem, qua tenemur corpori nostro subministrare ea, quæ ad vitam sunt necessaria. Altera verò est conueniens; sanitas enim corporis ad conseruationem ipsius vitæ, multarumq; rerum ad Dei gloriam & cultum spectantium executionem & effectiōnē plūmum iuuat. Tota difficultas in eo versatur, quod tam in iis, quæ ad vitam necessaria sunt, procurandis, quam in corporis nostri valetudine cōseruanda, irrepit plerumque, nescio quæ delectatio sensualis. Vnde sāpē fit, ut sub prætextu conseruandæ aut recuperandæ valetudinis corporalis, ea ipsa, quæ valetudini valdè obsunt, audiē appetamus. Quare quod ad vitæ necessitatem attinet, ita nos S. Basilius instituit:

*S. Basilius
Constit.* Illud diligenter animaduertī debet, ne per causam necessitatis corporis eò impingamus, ut voluptatibus seruiamus.

Quod autem ad corporis valetudinem spectat, similem quoque detegit

tegit fraudem Bernardus, cùm ait: *D.Bern.*
Sunt omnia bona corporis, quae ei solum- serm. de
modo debeamus, sanitas. Sed hic fouea triplicis.
est, quæ nolo vos lateat. Insidiature enim bonorum
voluptas sanitati, & tam subtili mali- genere.
gnitate prosequitur, ut vix eam quis vel
possit cauere, vel movere. Quia si volu-
ptati seruitur, non sanitati, hoc iam de
natura nō est, sed sub natura, que mortis
manus dat, cùm magistrum constituit
voluptatem. Hæc S.Bernardi verba
meo iudicio tanti sunt ponderis, ut
nesciam, an huic rei, quā tractamus,
vel utilius quidquam, vel conueni-
entius addi possit.

His ergo contentus caput hoc
concludam, si hoc tantum addidero,
quemadmodum, meâ quidem
sententiâ, maior calamitas non est,
quàm si homo naturâ liber, seipsum
spontè tam crudeli tyranno in ser-
uitutem tradat, quàm est caro no-
stra; ita vicissim maximæ puto esse

G felici-

felicitatis, qua quis in hac vita frui
 potest, excutere semel totis viribus
 à ceruice intolerabile hoc iugum
 carnis, suarumq; passionum, ita ut
 ordinariè non secundùm peruersas
 carnis leges, sed secundùm rationē
 ac spiritum gubernetur & viuat.
 Quod & Plato licet gentilis intelle-
 xisse videtur in Phædone, & Plutar-
 chus cùm ait: *Beatum esse à seruitute*
carnis liberari, & à passionibus eam co-
mitantibus. Quia verò de hac mate-
 ria, capite tertio, titulo de mortifi-
 catione exteriori, differimus, si-
 mulq; varia aduersus hanc & alias
 fraudes, quæ circa Abnegationem
 carnis occurrunt, remedia præscri-
 psimus, huic capiti finem imponam,
 cunctos quām possum maximè ro-
 gans, ut eò diligentius huius rei
 studio sese dedant, quò magis hoc
 tam præclarum opus est
 necessarium.

CAPUT

CAPVT XI.

*De Abnegatione anime, & in specie vo-
luntatis nostra, vt principalis il-
lius potentia.*

VANQVAM carnis & passionum eius abnega-
tio, vt dictum est, magni-
sit momenti, animæ tamē
abnegatio tantè est ea superior, quā-
tò hæc ipsa pars hominis corpore
nobilior ac præstantior est. Quem-
admodū enim equus, quamvis in-
domitus & effrenis, si tamen strenuū
ac peritum habeat equitem sibi in-
sidentem, nemini nocet: sic etiam
corporis viuacitas, vt ait S. Basilius,
non ad eam refrænandam prompto
est animo ac vigilati, vt decet. Con-
trà verò sicuti patrefamilias peregrin-
abeunte, mox canes domestici hæc
illæc insolenter vagantur, importu-
nis latratibus omnia complent, &

G 2 mor-

morsibus quoſuis obuios aggrediuntur, ita, cùm anima matris familias munus sustinens, foras euagatur & negligit ea, quæ ſunt ſui muneris,
*S. Basil in
Conſtit.
Monast.* mox veluti proterui atq; importuni canes, inquit S. Basilius, ex diuerſis partibus libidines corporis foras ſe dant, & vehementer in iſum oblatrant, ac variis modis dilacerare conantur.

*Isaias in
ferm. de
abrenun-
ciatione
mundi.* Hinc magnus ille Abbas Isaias affirmare solebat, illos difficulter ad tranquillitatē animi peruenire poſſe, quę ad conſequendam perfectiōnem requiritur, qui ſolūm corporis Mortificationi vacantes: Non vacant, inquit, homini interiori & proprias amputant voluntates. Hæc itaq; Abnegatio animæ pro obiecto ſuo præcipuo duas præcipuas eius potentias habet, nempe voluntatem & intellectum, ſeu iudicium noſtrum proprium, à quibus quaſi duobus fontibus deriuantur omnes alij animæ noſtræ affectus. Quocirca ſicut obtura-

turatis fontibus præcipuis aquæ largiter fluentis; mox omnes etiam riti ab illis promanantes exficcantur; Ita quoque ex Abnegatione voluntatis ac iudicij proprij ; abnegatio omnium aliarum passionum & affectuum in anima nostra regnantium procedere solet. Hinc S.Bernardus tantopere exaggerat damnum (quod *lepram* nominat) quod ex immortificatione harum duarum potentiarum in nos redundat, cum inquit; *In corde duplex est lepra, propria voluntas, & proprium consilium; lepra utique nimis pessima, ergo perniciosa, quod magis interior.* Quamobrem tractaturi de Abnegatione singularum potentiarum in specie, initium faciemus à propriæ voluntatis Abnegatione, breuiterque explicabimus quid sit voluntas propria. Item quam perniciosa: deinde quidnam in ea sit abnegandum, & quomodo.

Bern. ser.
mon. 3. de
Resurrec.

Diuus itaque Bernardus sermo-
ne supradicto , volūtatem propriam
appellat eam , quæ non est commu-
nis & conformis voluntati Dei , ho-
minumque sanctorum , sed nostra so-
lūm & propria. Quādo verbi gratia ,
id quod volumus , non ad honorem
Dei , neque ad vtilitatem proximi ,
sed ppter nosmet , ipsos facimus , nō inten-
dentes voluntate illa aut Deo placere , aut
pdeſſe aliis , sed ſatisfacere propijs motibus
animorū. Exaggerans deinde idem
S. Bernardus grauiter huius volun-
tatis peruersitatē dicit eam chari-
tati eſſe directè contrariam , quæ ,
ut inquit D. Paulus ; non querit , que
ſua ſunt , ſed que Iefu Christi : illamque
affiduè contra Deum bellum gere-
re , atque idcirco tantopere Deo exo-
ſam inuiſamque eſſe , & ab illo grauiſ-
fimis poenis affici . Quid enim , dicit
ille , odit aut punit Deus preter pro-
priam voluntatem ; ceſſet voluntas pro-
pria ,

pria, & infernus non erit. Et meritò quidem; tanta est enim eius malignitas, ut quocunque se extenderit, virus suum effundat, omnemque pietatem ac rectitudinem rationis euertat. Quod & S. Basilius innuis-
se videtur, cùm ait; *Vt propriæ vo-* Basil. Re-
luntate, arbitrione, alienum esse à ra- gul. bre-
tione. Et alibi testatur: *Quidquid* usor. 123.
quisque ex propriæ voluntatis arbitrio Basil. Re-
facit, id cùm facientis proprium sit, alie- gul. bre-
num esse à cultu pietatis. Denique a-
lio in loco demonstrat, talem tan-
quam suæ propriæ voluntatis man-
cipium, nullo dignum esse merito:
Qui ea que facit, inquit, commodi Basil. Re-
sui causa facit, sicut, quod fiat, ex man- gul. bre-
dato fit. usor. 138.

"Ex in hoc errore versatur quæ-
dam fex hominum, Republice per-
niciofissima, qui ordinariè priuata
sua commoda bono communi præ-
ferunt, nec quidquam de Reipu-

G 4 blicæ

blicæ incolumitate, in qua viuunt, solliciti sunt, dummodo cuncta ex sententia cedant, vel cum maximo etiam Reipublicæ detimento. Verum ut isti suas cogitationes nulla vel rationis vel Christianæ charitatis lege metiuntur; Sic iusto Dei iudicio brutorum suorum affectuum pondere pressi, plerumque in multarum confusionum abyssum præcipites aguntur, in iustissimam huius sceleris poenam, aliorumque exemplum. Vnde meritò dicit B. Ephrem: *Nihil esse granum, quam à propria voluntate superari; eorumq; infelicitatem deplorat, qui cum mundum, & omnia quæ in illo bona possidebant, tanta animi magnitudine reliquerint; instar Samsonis Philisteos expugnantis, tam turpiter postea ab importunis suæ impudicæ Dalilæ, id est, propriæ voluntatis blâditiis, superantur; maximo tum suarum animarum, tum communis boni detimento.* Quapropter

B. Dore.

B. Dorotheus Religiosum quemlibet hortatur, ut totis viribus, se quam serm. 17. primùm à seruitute propriæ suæ voluntatis liberare conetur, huicquæ Abnegationi sui ipsius assuefiat, si sui ipsius dominus fieri, & perpetua pace ac quiete frui desideret: *Coge te ipsum*, inquit, *in cunctis, & vince, & voluntatem tuam in primis absconde*, si enim consueueris voluntatem tuam amputare, habitum indues, Christi gratiâ & misericordiâ, quo omnia sine molestia aut repugnantia perficies, tequæ perfectè in libertatem asseres.

Et hæc erat potissima cura antiquorum Patrum in instituendo Novitio: *Vt deceat eum senior*, inquit, Cassianus, primitus suas vincere voluntates, quem studiosè in his ac diligenter exercens, hæc illi semper impetrare curabit, qua senserit animo eius.

G S eff

esse contraria: Alioqui, inquit, non solum non adquireret virtutes Religiosis necessarias; Sed ne in Cænobio quidem diutius perdurare cum affirmabant, qui prius voluntates suas non dicerit superare. Et meritò certè hi Patres noxiā hāc herbam tempestiuē ex animis euellendam censebant; intelligebant enim optimè, quanti esset momenti, quantique referret, positā morā huic studio se se dedere, eiusq[ue] sine dilatatione fundamenta iacere, tum ut via diuini seruitij fieret in posterum tempus facilior, tum ut securior. De s. Doroth. clarabat hoc ipsum B. Dorotheus serm. II. exemplo cupressorum, quæ cùm adhuc teneræ & paruæ sunt, facile euelluntur, vbi verò succreuerunt, non modò absq[ue] multorū ope non euelli, sed nec moueri possunt, ita planè cuenire solet in tarda aut segrā nīmis extirpatione propriæ voluntatis nostræ. *Aliud est enim,* inquit

inquit B. Dorotheus, euellere paruam herbam & teneram, que statim extirpatur; & aliud, magnam arborem eradicare.

Sed quæret hic fortasse aliquis, quibusnam in rebus debeamus abnegare voluntatem nostram; scilicet enim exploratam esse eius necessitatem. Respondeo, in omnibus omnino, quæ ex propria voluntate appetuntur, siue spirituales illæ sint, siue temporales. Nam ut præclarè D. Basilius ait: *Quidquid ex propria Basil. Re-*
voluntate concupiscitur, id alienum est gul. bre-
ाpietas cultoribus. Et ratio in prom-
ptu est; quia cùm propriâ nostra vo-
luntas, quatenus talis, non sit con-
formis diuinæ, vt ex D. Bernardo
supra probauimus, necessariò se-
quitur, id quod ex tali voluntate
appetitur, à voluntate Dei esse di-
uersum, & consequenter damno-
sum & perniciosum. Ex quo etiam

colligitur, quām necessarium sit, re-formare atque abnegare omnino hanc propriam nostram voluntatem, si in electione & executione omnium actionum nostrarum non velimus decipi.

Vt autem hunc finem consequamur, nihil aliud requiritur, quām ut démarus à voluntate nostra id quod nostrum est, eamque vt ab-negationis redigamus ad confor-mitatem diuinæ illius voluntatis, quam Christus Dominus verbis & factis manifestè nobis declarauit, eo tempore, quo *fatus in agonia prolixius orabat in horto*, cum hinc vo-luntas patris vrgeret, vt amarum passionis calicem, qui sibi immi-nebat, biberet; inde verò voluntatis naturalis appetitus ac sensus ab-horreret, mox ipse abnegando hanc suam voluntatem, & diuinam toto animo acceptâdo; dixit; vt est apud S. Lucam; *Non mea voluntas, sed tua fiet.*

No

Neverò voluntatem Christi cer- *Luc. 22.*
 tis tantum in rebus cum diuina eō-
 uenire existimaremus, non autem
 in omnibus absolutè; eodem in lo-
 co Patrem æternū orans, hoc, quod
 Marcus refert, adiecit: *Non quod ego* *Marcii 14.*
volo, sed quod tu. Sed quoniā in mo-
 do etiam patiendi, aliquid propriæ
 voluntatis poterat immisceri, hac
 itidem ex parte suam abnegauit vo-
 luntatem, quando addidit; vt S.
 Matthæus narrat: *Non sicut ego volo,* *Matt. 26.*
sed sicut tu. Atq; ita seiuengens à vo-
 luntate sua, quidquid secundūm in-
 fieriorem partem sensus potuissest
 esse proprium; reddidit eam omni
 ex parte iungē penitus conformem
 tam in voluntate ipsa, quam in mo-
 do eandem exequendi. Habuit er-
 go Christi voluntas eminentissimè
 tres illas conditiones, quas S. Paulus
 ad Romanos recenset, his verbis:
Vt probetū, que sit voluntas Dei bona, *Rom. 12.*
bona plautur & perfecta. Et in hac re-
 gione

dedit nobis absolutissimum perfectissimæ abnegationis exemplum. Quemadmodum igitur se Christus Dominus in hoc negotio erga patrem æternum gessit: ita & nos quantum humana fragilitas patitur, erga superiores nostros gerere conuenit, ut voluntati nostræ quidquid proprietatis inest, ad imamus, eamque Superiorum voluntati conformem efficiamus. Admirabilem enim inde consequemur fructum, eum videlicet, de quo Dorotheus scribit, ut cùm aliam voluntatem non habeamus, quâm nostrorum Superiorum; faciendo & exequendo illorum voluntatem, faciamus nostram semper, & hac via perueniemus ad tantam pacis ac tranquillitatis fruitionem, quæ quadam tenus similis sit illi, quæ beati gaudent & fruuntur in cælo, quamvis finē in omnibus actionibus spectat abnegatio propriæ voluntatis; qua oblatione Deo nulla gratior offerri potest, ut Ludouicus Blasius docet,

Dorotheus.
serm. 19.

docet, cum ait: Nihil Deo gratius offerri potest, abnegatione propria voluntatis, quia homini nihil est carius ipsa voluntate & arbitrij libertate. Et adiungit hanc abnegationem Deo longè esse gratiorem, quam resuscitationem multorum mortuorum. Quando quis, inquit, propter Deum sensualitati voluntatiq; propria, etiam in rebus minimis reluctatur ac se mortificat, rem ipsi Deo magis gratā facit, quam si multos mortuos ad vitam reuocaret.

Ratio est, quia licet Deus in hunc finem, excitandi nempē mortuos, plerumq; hominum, virtute & meritis illustrium operā vtatur, opus tamen hoc ex sua natura tale est, ut potius omnipotētiæ diuinæ magnitudinem, quam illius hominis integritatem & excellentiam declareret, per quem mortuo vitam restituit. In Abnegatione autem continua proprie nostrar; voluntatis, prater peccu-

Blaſf. de
Inſtit. ſpi-
ritualis,
cap. 2.

peculiare Dei auxiliū, quod in cunctis actionibus nostris necessarium est, presupponitur ex parte nostra quædam generositas & magnitudo animi planè heroica, quæ se naturali instinctu atque illi inclinationi opponat, qua quisq; in obsequium, propriæ voluntatis propendet. Unde tandem euenit, ut homo diuinæ gratiæ fauore ita eleuatus, fiat seipso superior, & certo quodam modo plus quam homo. Nam vt B. Climachus ait: *Ille profecto sanctus est, qui voluntati sua abrenunciauit.*

Climach. Verum cum in hoc negotio perde Anar. severantia eò sit gloriosior, quo magistr. 16. iores sunt difficultates, quæ solent occurrere, ut huic tandem capitii finem imponam, omnes Christi athletas vehementer rogo, ut huic abnegationi constanter insistant, neq; prius ab ea, quam ab ipsa mortali vita absistant. Nam bene capisse nil prodoris (ingr. apud Cassianū Abbas Pynuphi-

nuphius) nec pleno feroore renuncia- Cass. li. i.
tionis arripuisse principia, si hac congru- Institut.
us etiam finis similiter non commendanda- cap. 37.
uerit atq; concluserit.

CAPVT XII.

*De Abnegatione proprij Iudiciij &
Intellectus.*

SI C V T i propria voluntas,
ut ex D. Bernardo supra
dictum est, ea est, quæ nec
Deo, nec hominibus cō-
muniſt̄, ſed nobis tantūm pro-
pria: ſic dicere licet, iudicium pro-
prium eſſe illud, quod nec Dei, nec
prudentū virorum iudicio confor-
me eſt, ſed nobis proprium. Quan-
do, verbi gratia, intellectus nō ſter
iudicat de aliquā re, non perſpicuē
ſibi cognita, nec ſatis liquido explo-
rata non ſecundūm commune iu-
dicium prudentum hominumq; e
virtute præditorum; ſed præcisē, ex
pro-

160 DE MORTIFICAT.

proprij iudicij præscripto & mode-
ramine , cumq; hoc suo iudicio ne-
que Deo placere, neque aliis prodes-
se instituit , eo vnico contentus, vt
suum iudicium sequatur & expleat.
Abnegare ergo hoc iudicium pro-
prium nihil est aliud,quam mortifi-
care intellectum nostrum,ne singu-
laris sit & tenax sui iudicij, sed vt il-
lud potius, tractabile, docile, ac cō-
muni iudicio & sententiæ suorum
superiorum, vel aliorum prudentia
ac virtutibus insignium virorū con-
forme fiat: Quoniam, vt S. Basilius
docet, sicut in vniuersum yti propria
voluntate arbitrioúe, alienum est à recta
ratione : Sic maioris partis iudicio non
stare, est contumacia & perniciacia pe-
riculum incurtere.

Et vnde quæso tot hæreses, dis-
cordias ac errores quam plurimi,
qui in tot hodie regnis , Rebuspub-
licis ac familiis grassantur, quam ex
immortificatione nostri iudicij ?

Qua-

Quare sicut S. Bernardus de propria voluntate rectè dixit: *Cesset voluntas propria & infernus non erit:* Ita de proprio iudicio dicere possum: *Cesset illud, & Infernus non erit:* non enim essent in mundo vlli errores & vitia, quæ propria sunt inferni, ut contentiones, discordię, pertinaciæ, sectæ, & huius generis confusione, quæ mundum perturbant vniuersum.

Et certè nimis longum esset, hic de grauissimis præcipitiis ac ruinis narrationem texere, quibus multi perierunt, qui in rebus suis propriis proprio suo himium fidebant iudicio, quorum multa adfert exempla Cassianus, præsertim senis cuiusdā *Cass. coll.* Heronis, quicum multos iam annos *2. cap. 5.* inter Monachos Scithi incredibili integritate & Religiosa obseruantia vixisset, iudicio tamen suo tantum tribuebat, *ut maluerit,* inquit Cassianus, *suis definitionibus regi, quam consiliis*

siliis vel collationibus fratum atque institutis maiorum obedire; cumq; superioribus suis certam quandam illusionem diabolicam nolle aperire, nec aliorum regi iudicio, adeo in ipso præualuit hostis infernalis (qui, *Clim. de somniis grad. 3.* ut benè dicit Climachus: *In his, qui sibi credunt, sepe Propheta fit*) ut falsis eius promissis & persuasionibus illeatus, sese sponte in profundissimum puteum coniecerit, ac non multò pòst vitam suam tanta sanctitatis & meritorum opinione inchoatam, multosq; ibidem annos peractam, miserrimo fine concluserit. Quamobrem Cassianus tractans de hac materia Collat. 16. cap. ii. Capiti illi talem præposuit titulum: *Quod impossibile sit quemquam, qui proprio fidit iudicio, diaboli illusione non decipi.*

Et merito certè: Quia sicut, Nul-

Cass. col- lat. 2. cap. 10. latenus decipi poterit quisquam, si non suo iudicio, sed maiorum viuat exemplo:

vt

ut Abbas Moses asserit; ita è contrario, cum Religiosus nimium suo fidit iudicio, atque in hoc à communī iudicio & sentētia superiorum suorum discedit, mille illusionum atq; errorum voraginibus sese obnoxiū reddit. Quare sicuti magnæ humilitatis signum est, si quis, vt idem ait, Abbas, non solūm ea quæ facit, sed & ea quoque quæ in animo habet, suorum superiorum iudicio submittit; ita vt sibi ipsi minimè fidens in omnibus se eorum sententiæ accommodet: ita intolerabilis superbiaz indicium est, si quis in iis, quę ad propriam suam personam aut gubernationem, aliorumq; directiōnem spectant, suum audeat ceteris omnibus numero & cōditione majoribus præferre iudicium. *Quousq;*
vos sapientes estis in oculis vestris? inquit S. Bernardus de his; *Deus se* ^{S. Bern.} *mortalibus credit & subdit, & vos in* ^{serm. 20.} *super cār.*
vitis vestris adhuc ambulatis?

Nec

Nec grauioribus verbis hic eosū
 error exaggerari potest, quām eiū-
 dem S. Bernardi, cum alio in loco
Bern. ser. 3. de re-
surrect. ait: *Et quæ maior superbia, quām vt v-*
nus homo toti congregationi iudicium
suum præferat, tanquam ipse solus ha-
beat spiritum Dei? Idololatria scelus est,
non acquiescere; & quasi peccatum a-
riolandi, repugnare. Quo loco non
tantum ostendit S. Bernardus ma-
ximè esse arrogantiæ, vt vnus homo
iudicium suum communi aliorum
iudicio cum pertinacia præferat; sed
non adquiescere quoque, aut repu-
gnare communi alicuius Religiosæ
congregationis iudicio, esse quasi
peccatum ariolandi aut idololatriæ,
quæ quidem scelera inter maxima
numerantur.

Et quamuis hic error quibuslibet
 in rebus sit, vt dictum est, maximus,
 in rebus tamē, quæ ad doctrinam
 & ingenium pertinent, communi-
 ter tantò grauior est, quantò plus
 con-

contagiosus est, & pronior in eum lapsus. Cùm enim homo naturaliter scire desideret, vehementiori quoque impetu fertur in ea, quæ scienda, quàm in ea quæ agenda sunt: Ex quo fit, vt quemadmodum matri cuiquam proprius infans, licet turpissim⁹, plus placere solet, quàm alij aliarum matrum filij, quantumuis formosissimi: ita homines sæpe naturali ducantur & abripiantur affectu, quem habent erga certas opiniones & proprias, adeò vt quantumcunq; sint monstrosæ, & informes (quod plerumque solet accidere) ipsis tamen videantur præstantissimæ, & idcirco omnibus aliis præferendæ. Et hinc orta est, & oritur quotidie tanta doctrinæ nouitas & singularitas, & cum ipsa tanta confusio perniciofissimorum errorum, quantam in omnes orbis partes diffusam hodie videmus & dolamus.

Quare vt in aurifodinis, nemicat qui-

quidem auri reperitur, cui non magna terræ copia sit admixta, ita in scientiis vix veritatem aliquam reperire licet, sine errorum admistione. Cum enim intellectus nostri aries angustis sit circumscripta terminis, atque ordinariè amoris proprij nebula obfuscari soleat, mirum non est, si maiori facilitate incurrat in errores, quorum multi sunt, quam veritatem attingat, quæ in propositionibus ad doctrinam pertinentibus non nisi una esse solet. Quocirca multo plures sunt errores, qui sciriuntur, quam veritates; maiorem item habemus causam ignorantiae nos ipsos accusandi, quam aliquem sapientiæ gradum nobis arrogandi. Dubitare etiam potius debemus in scientiis de nostro iudicio, quam in rebus practicis. Et quia experientia ipsa in omnibus rebus fida magistra esse solet; ex variis erroribus, in quos nostro nimium fidentes iudicio, pro lapsu sumus; oportet suffici-

tan-

tandem nos factos esse cautissimos:
 ut enim æger aliquis, aut qui causam in foro habuit, posteaquam in sua infirmitate aut lite iudicio aliquius Medici aut Aduocati nimium fisis, tandem se deceptum, ac in vita aut bonorum suorum discrimen adductum esse sentit, illorum deinceps consilia meritò respuit; ita cum à iudicio nostro multis in rebus, iisque grauissimis deceptos nos cum propriæ salutis periculo, & notabili multorū bonorum danno didicimus, deberemus tandem non solùm nostro nō ampli⁹ fidere iudicio, sed ob hoc ipsum, quia nostrum est, & de rebus nostris, suspectum habere: desiderantes summopere certiori aliqua norma, quām ipsum sit in omnibus duci ac dirigi. Quod si secundūm ius Ciuale ac Canonicum, nullus in amicorū aut propinquorum causa Iudex esse potest; nec im-meritò, quia naturalis erga illos amor iudicium eorum facile peruer-

H teret;

*S. Bern.
strat. de
grad. hu-
mil.* teret; cur te in tua causa Iudicem
constituis? *Quod si culpam amici in
tuo iudicio, amor illius* (inquit S. Ber-
nardus) aut minuit, aut prorsus abscon-
dit, quanto magis amor tui, tuum contra
te iudicium falset?

Quemadmodum igitur praedictæ
leges sapientissimè sanxerunt, ne
quis in causa amicorum aut propin-
quorum, ut dictum est, sit Iudex: ita
vnuſquisque apud se statuere de-
bet; se non debere in suis rebus su-
um esse Iudicem; nisi grauiter ve-
lit errare. Quamuis enim accidere
quandoque possit, ut cuipiam pro-
prio fidenti iudicio, res aliqua feli-
citer eueniat, ille ipse tamen prosper
euentus, non euenit sine magno pe-
riculo contrarij; quod satis est, ut in
hoc etiam negotio errasse dici que-
at, idque eo magis, quod approbare
felicem euentum bonum, qui ex
proprio iudicio fortefortuna con-
secutus est, propriè loquendo nihil
sit

fit aliud, quām dupliciter errare. Si ergo ab huiusmodi erroribus liberari, & maiori cūm securitate in diuino seruitio procedere velimus, duo nobis documenta B. Dorothei *S. Doros.* valde erunt notanda: Alterū, quod *serm. 4.* ipse felici rerum successu usurpare solebat; est, in rebus suis aliorum libenter consulere iudicia: Alterum, quod omnibus vehementer inculcat, est, ut serio intelligamus: *Nihil esse deterius, quām de se ipso nimium presumere.*

Ad confirmationem huius, ponā in fine huius capititis sententiā quādam D. Bernardi breuem quidem verbis, sed in qua omnia ea continentur, quæ de damno dici possunt, quod sibi aliisq; inferunt illi, qui de proprio suo iudicio, ac de scipis nimium præsumunt, *Hi sunt, inquit, Bern. serm. vnitatis diuisores, inimici pacis, charitatis expertes, vanitate tumentes, placentes sibi, & magni in oculis suis; igno-*

- H 2 TAN-

rantes Dei iustitiam, & suam volentes
statuere. Quæ sententia ex tanti vi-
ri, mortificatione & lumine diuino
præstantis ore prolata; satis esse de-
beret, ut induceremur ad efficax re-
medium tanto malo adhibendum.

CAPVT XIII.

De Resignatione.

Resignatio, id est, *Rei assi-
gnatio*, est actus quidam,
quo homo homini ali-
quid idcirco assignat, ut
disponat de eo absolutè siue cum
conditione, prout inter se conuenie-
rint. Resignatio verò, vt de ea spi-
rituales Magistri loqui solent, nihil
aliud est, quam præstantissimus qui-
dam actus nostri liberi arbitrij, quo
Dei seruus, longâ experientiâ, san-
ctorumq; exemplis consiliisq; edo-
ctus de periculo, cui se exponit v-
nusquisque, qui in vita spirituali se-
ipsum

ipsum regere præsumit in rebus suis propriis, iudicium, sensumq; suum, exuens seipsum, suaq; omnia liberè in manus Dei, eorumq;, quos loco Dei in terris veneratur, resignat, ut de se disponant in omnibus, prout ipsi iudicauerint magis expedire tū ad gloriam & cultum Dei, tum ad proprium profectū. Eo planè modo, quo beatissima Virgo, Dei Mater, intellecta Dei voluntate ab Archangelo, modoq; hanc volūtatem exequendi, mox se in manus Dei resignauit, dicens; *Ecce ancilla Domini,* Lucas 1.
fiat mihi secundūm verbum tuum. Quo item B. Apostolus, à Domino vocatus, seipsum resignauit, *Domine, in-* Act. 9.
quiens, quid me vix facere? Et eo, quo B. Augustinus, quando eodem mo- S. Augus.
do dispositus, Deum alloquebatur: *solslog. c.*
Da Domine quod iubes, & iube quod vix: 18.
Eo deniq; modo, quo Magnus Isidorus Alexandrinus, de quo refert B. *Climachus,* q; cum fuisset in seculo Climachus de obed.

H 3   ex grad. 4.

ex primoribus Alexandriæ, ac Religionem ingressus in suo modo agendi nescio quam grauitatem & fastum secularem retineret, illiusq; Monasterij Abbas animaduerteret, cum necdum omnino seipsum atq; affectus seculares exuisse; dixit illi quadam die: *Isidore, si reuera Christi iugū tollere decreuisti, volo ut ēte omnia se obediētia laboribus exerceas.* Quibus verbis intellexit Isidor^o, si seriō progredi, & in Dei seruitio profectum aliquem facere vellet; resignationem sui omnimodā in manus prælati faciendam esse; mox itaq; respondit; *Sicut fabro ferrum subiectum est, ita & ego, ô pater, me ipsum obediētia expono.* Quasi diceret. Iā, ô pater, me ipsum totū non secus ac ferrū fabri manib. posthac versandū offero ac trado, vt tu ipse disponas arbitratu tuo, eāq; mihi formā imprimas, quam iudicaueris imprimendā, ad omnia, iuāte Deo, reperies me quā, pmptissimū: qui postea magna animi prōptitudi-

tudine Abbatis sui mādatis obtemperans in omnibus; breui ad tantam peruenit perfectionem, vt cūm pau-
lo pōst ex hac vita migraret ad alte-
ram; euidētia dederit signa, se in be-
atorum numerū esse à Dōo ascriptū,

Hinc meritō S. Paulus eos laudat, 2. Cor. 8.

Qui, vt ipse ait, Semetip̄os dederūt pri-
mūm Domino, deinde nob̄is per voluntā-
tem Dei. Et B. Climachus, Beatus, in-
quit, qui voluntatem suam ad finem vſ-
que mortificauit, suiq; ipsius curam om-
nem atq; diligentiam spirituali magistro
permisit. Quemadmodum enim ali-
quis nauiculā solus in mari magno,
& vndiq; procellis agitato, nauigans,
prudenter faceret, si nauiculam flu-
tuantem, & vicinam periculo sub-
mergendi triremi casu trāseunti al-
ligaret, vt felici hui⁹ cursu nō solumq;
præsens vitæ discrimē cuaderet, sed
ipsum quoque, quem petit portum,
subiret; ita prudentissimè agit ille
qui in hoc spiritualis vitæ mari pro-
cellis & tempestatibus obnoxio;

Climack.
de obed.
grad. 4.

H 4   volum-

voluntatē suam spirituali patri penitus resignare decreuit, ut eius ductu, quasi fune quodam, ab ipso dirigatur, multoq; facilius, & minori periculo ad illum finem perducatur, quē sibi in diuino seruitio proposuit. Atque hoc est, quod Climachus significare voluit, cūm loquens de Religiosis, qui se ad hunc modū

*Climach.
de obed.
grad. 4.*

resignant, ait, eos esse: *Qui sarcinam
suam alterius collo imponunt, & aliorū
manibus subleuati, natantes mare hoc
magnum traiiciunt.*

Et certè, sicut inter maxima Dei flagella numeramus, hominem sibi ipsi relinqu; ita inter maxima Dei beneficia reponenda est illa gratia, qua homo scipsum exuit, vt à Divina Maiestate in suis Ministris gubernetur ac possideatur: quibus, cūm semel animam suā liberè tradidit gubernandam, tanquam iis, qui exactissimam de illa sunt reddituri Deo rationem, illis postea in reliquo

liquo fidat oportet. Etenim cui ani- *S.Basil.*
 mas nostras gubernandas commisimus. *Reg.fus.*
 tanquam Deo, inquit S. Basilius, de *disp.48.*
is rationem reddituro, prorsus absurdissime facimus, si huic fidem in rebus con-
temptissimis abrogamus. Et, ut idem
 alibi dicit, *Culpam suam cognoscere debet,* *qui huiusmodi est,* *ut ipse sua spon-* *D.Basil.*
te constituere aliquid ausus fuerit, cuius- Reg.brem.
cunque generis illud fuerit: neque enim ipsa etiam, que suo genere bona sunt, ex proprio arbitrio geri conuenit. Et ratio *69.*
est manifesta. Qui enim seipsum, in-
quit D. Basilius, abnegauit, se sequitur voluntatibus omnibus spoliauit, is non quod vult facies, sed quod docetur. Neque vero ratio permittit eum sibi ipso, quod expediatur eligere, qui gubernationem sui aliis tradiderit.

Vnde meritò S. Bernardus, quos- *D.Bern.*
 dam Religiosos reprehendens, qui serm.19.
 in hunc occurrerant errorem, *Qui super* *Cant.*
H s vestris

vestri, inquit, curam semel nobis credidistis, quid rursum de vobis vos intromittitis? Neq; video profecto, cur Religiosus, postquam se Deo, suisq; superioribus integrè resignauit, denud se velit suiipius, rerumq; sua- rum dispositioni immiscere, mani- festo indicio exiguè suè erga Deum, fiduciæ, vel potius argumento iudi- cij temerarij, quo Prælatum, vt mi- nus idoneum, parumq; de rebus suis sollicitum, condemnat. Quam co- gitationem vt planè iniquam con- demnans B.Climachus, ita cum Re- ligiosis loquitur; Cum tibi cogitatio

Climach. suggererit, vt Prælatum tuum aut diiu-
deobed. dices, aut damnes, ab ea non secus quam
grad. 4. à fornicatione resili; neque prorsus huic
serpentis requiem praestes, non locum, non
ingressum, non initium. Loquere ad hu-
iustmodi Draconem, atque hi verbis la-
casse; O malignissime seductor, non e-
go ducem meum diiudicandum suscepis,
sed

sed ille me; non ego illius, sed ille mei In-
dex est.

Neque hoc valde difficile erit ei,
 qui Christum Dominum, cuj obe-
 dit, quemque reueretur, in Prælato
 suo assueuerit intueri; hæc enim
 cogitatio tantum in mentibus i-
 psorum quoque Ethnicorum effe-
 cit, vt honorem & obedientiam
 cuidam detulerint, quem alioqui
 & hac & illo indignum reputa-
 bant. Narrat Herodotus, author *Herodot.*
 celebris exemplum ad hanc rem *lib.2.hist.*
 explicandam valdè oportunum,
 de Rege quodam AÆgypti Amasis
 nomine, quem inter initia con-
 temnebant AÆgyptij, nec ullius mo-
 menti ducebant, vt quod plebe-
 ius fuisset, nec insigni familia
 ortus: Sed hos Amasis ad se so-
 lertia, non asperitate, perduxit.
 Erant ei cum alia bona infinita, tùm
 vero peltis aurea, in qua tam ipse,

H 6 quam

quam omnes conuiuæ semper pedes abluabant; hanc ille confregit, ex eaq; Idoli statuam fecit, & in appositiissimo vrbis loco statuit. Ægyptij simulacrum adeuntes, magnoperè venerabantur. Id Amasis fieri à popularibus edoctus, conuocatis Ægyptiis aperit, ex illa pelui, in quam primo Ægyptij euomere, & in qua pedes abluere consuerunt, factum esse simulacrum, quod tunc tantoperè venerarentur. Itaque se aiebat perindè atque peluim esse factum: qui si antehac fuisset plebeius, in præsentiarum tamen esset rex, eoq; iubere, vt sibi honor haberetur atque reuerentia. Hunc in modum ad se traduxit Ægyptios, ita vt æquum censerent, ei seruire. Hæc Herodotus.

Quod si vnius hominis barbari ratio populis, moribus & ritu infidelibus, allata euentu tam felici accepta est; quid apud Christianos & Religiosos efficere debet, qui intel-

ligunt

ligunt & credunt id , quod Christus Dominus ad hoc propositum significare voluit,cùm dixit; *Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spen-*
Luc.10.
nit? quodque Apostolus Paulus,
Rom.3.
cùm ait: Non est potestas nisi à Deo, &
qui potestati resistit, Dei ordinationi re-
sistit. certum est , hanc vnicam ra-
tionem in illo Religioso plus effe-
cisse,quàm aliam quácumqz, qui , vt
narrat B . Climachus in Monaste-
rio quodam Alexandriae Monachis
quamplurimis in culina ministra-
bat solus,coci officium gerens, atqz
in hac administratione officij tanti
laboris tantarumqz distractionum,
tantam semper retinebat pacem &
deuotionem , quasi perpetuò vaca-
ret orationi, cuius rei causam roga-
tus à Climacho,inter alia respondit: *B.Clim.*
Nunquam me hominibus seruire arbi-
tratum sum, sed Deo. Hac ipsa ratio-
ne persuasus quidam sanctus Mo-

H 7   nachus,

nachus, Laurentius dictus, annos
habes octuaginta, in Religione vero
quadraginta octo, qui publicum
quoddam & arduum opus a suo Ab-
bate fibi impositum executus est:
qui postea a B. Climacho tunc præ-
sente interrogatus, an tunc, dum id
exsequeretur, aliquam sensisset
contra Abbatem cogitationem fi-
nistram: respondit, se non solùm ni-
hil huiusmodi sensisse, sed potius
repræsentando fibi in persona sui
Prælati, Christi imaginem, fibi pe-
nituit persuasisse, hoc præceptum no-
natur terreno aliquo homine, sed ab
ipso Deo fuisse profectum. Quo re-
sponso non solùm tunc Climacho
satisfactum abunde est, sed & nos a-
pertissime intelligimus, quantam
habeat efficaciam consideratio per-
sonæ Christi in nostris superiori-
bus, quæ sola sufficeret ad remo-
uendam ex animis nostris omnem
cogitationem alienam ab illa obe-
dientia & veneratione, quam illis
debemus.

Necq;

Neq; vlo modo negandum est,
 quin Deus singularē omnium
 habeat protectionem & curam eo-
 rum, qui tanto amoris affectu, tan-
 taq; reverentia seipso in superiorū
 manus resignant. Si enim Deus tan-
 tam suscepit protectionem & custo-
 diam Iacob Patriarchæ, vt integrum
 Angelorum exercitum in illius mi-
 serit tutelam, vt ipse quodam cor-
 dis iubilo diceret : *Castræ Dei sunt Gen.22:
 haec, ed quod reliquissit domum so-*
ceri sui Laban ; quid faciet seruo
suo, qui non solùm parentes aut a-
llias quasdam res externas, sed se-
ipsum quoque Dei amore, reliquit,
& se purè ab eo per Ministros suos
dirigi & gubernari permittit ? Hoc
videtur Propheta Dauid in seipso
non sine interiori quodam gaudio
senisse, cùm vanam peccatorum fi-
duciam damnans diceret: Ego autem Psal.36:
mendicus sum & pauper, Dominus soli-
cistus est mei ; adiutor meus & protector
meus

meus tu es, Deus meus. Quasi diceret, postquam ego in conspectu Dei me ipsum humiliavi, omnibusq; mundanis me privavi subsidiis, amore Dei, ipse mei suscepit curam, de me cogitat, meq; singulari quadam sollicitudine defendit. Quæ verba enim magis Dei seruus usurpare potest, quo magis se, non solum Dei amore, omni exteriorum rerum dominio sancta hac resignatione abdicavit, sed & seipsum quoq;, ita, ut iam in seipso nullum aliud velit agnoscere dominium, quam quod à suis superioribus conformiter diuinæ voluntati sibi exequendum cognoverit. Quare meritò poterit de singulari hac Dei in se protectione glorificari, & ingenti animi voluptate sè pè predicta Dauidis verba usurpare:
Ego autem mendicus sum & pauper, Dominus solitus est mei, adiutor meus & protector meus tu es, Deus meus.

CAPVT

CAPVT XIV.

De Indifferentia.

V A M V I S homo, facta in superiorum manus sui ipsius resignatione , eo modo, quo suprà dictum, nequaquam ad libitum valeat de se suisq; rebus disponere , sed iam obligatus sit ab eorum voluntate dependere; fieri tamen potest,& sàpè, quæ nostra miseria est, sit, vt prædicta resignatione nō obstate, peculiariori quo affectu ducit⁹, magis se sentiat propendere & trahi, ad vnum quoddā exercitationis genus , gradum, aut locum, quam ad aliū, ita vt ob vim huius inclinationis nō possit animum ad contrarium applicare sine aliqua notabili violentia, & cōsequenter neq; sine quadam etiam perturbatione & inquietudine animi; quod fit, vt sanctum hoc iugum Christi, naturā suā suave, reddatur graue, penitusq; molestum. Visum est

est ergo & huic quoque infirmitati remedium aliquod adhibere, quo homo suauiter ad talem statum reducatur, ut extra omne periculum inquietudinis constitutus, nec querat, nec velit, nec ad aliud inclinetur, quam quod Dominus noster ministerio superiorum ab ipso requiret. Ultra praedicta igitur exercitia Renuntiationis, Abnegationis, & Resignationis, addemus & quartum, Indifferentiaz, de qua hoc capite.

Vt autem ab ipsa definitione incipiamus; Indifferentia propriè loquendo nihil aliud est, quam animi quedam dispositio, diuturna Mortificationis exercitatione & vsu acquisita, qua homo, postquam sibi finem perfectionis spiritualis stabiliiter præfixit, ut ad eum contendat, in præstitutione mediorum, ad hunc suum finem pertinentium, statuit æqualiter se promptum exhibere ad utrumlibet, ut vel amplectatur vel

rg;

relinquat media, quæcūq; quo cun-
que tempore aut modo sibi à suis
superioribus significata ac præscri-
pta.

Sed ut melius intelligatur id,
quod in ista descriptione cōtinetur,
notandum est; quēadmodum nau-
ta aliquis nauigaturus, & iam nauim
ingressus, perpetuū aspirare solet
ad portum, quōd tendit, & quodam
motus desiderio eō perueniendi,
singulis horis computat itineris spa-
tium, quod perfecit quantumq; sibi
adhuc superfic emetiendum, reli-
quas tamen curas omnes Nauarcho
relinquit, ita ut nec manum remis
admoneat, aut amoueat, neque vela
expandat aut contrahat, nec ullam
dēmūm rem gerendam fuscipiat,
nisi ex mente & præscripto Nauar-
chi: Ita & Religiosus, postquam na-
uem Religiosi status ascendit, potest
quidem & debet integra voluntatis
suæ determinatione ac intentione
aspirare ad finem sui status, qui est
per-

perfectio, neq; illi licitum est esse vi-
lo modo indifferentē: in mediis ve-
rō, id est, vt hoc aut illud agat, ad hūc
vel illum gradum euehatur, in hoc
vel illo loco maneat; oportet illum
esse omnino indifferentem & inde-
terminatum, adeò, vt æquali prom-
ptitudine & tranquillitate animi
acceptet & exequatur, tempore ac
modo præscripto, quidquid ad ac-
quirendum hunc suum finē sibi fu-
erit à superioribus suis iniunctum.

Hinc duo possumus colligere do-
cumenta, quæ non parùm condu-
cent ad pleniorē eorum intelligē-
tiam, quæ de hac materia dicta sunt.
Alterum est, quod sicuti electio no-
stra in rebus agendis non est finis,
sed mediorum, quæ ad finem asse-
quendum requiruntur, vt Ange-
licus Doctor docet; *Intentio est,*
inquiens, finis, sed electio mediorum:
Ita Indifferentia alicuius serui Dei
nō debet esse circa finem illius per-
fectionis spiritualis, ad quēm ipse
ob-

obligatus est aspirare, sed circa me-
dia tantum, quibus, iuxta instituti
sui rationem, vti debet. Alterum
est, quod neq; circa omnis generis
media indifferens esse debet, quæ in
hoc negocio possunt occurrere, sed
necessæ est, vt determinatè velit illa
sola, quæ certò & determinatè no-
uit voluntati diuinæ esse conformia,
vt sunt omnia illa, quæ sibi à lege di-
uina, ab Ecclesia Catholica, atq; à sta-
tutis suæ Religionis præscribūtur, &
è contra determinatè nolit, imò ab-
horreat ab omnib; quæ determina-
tè nouit à volūtate diuina esse aliena:
vt sunt omnia quæ ab ipso Deo in le-
ge diuina, à SS. Catholica Ecclesia,
atq; ab ipfis Religionis suæ statutis
pāri modo sunt prohibita. Ex quo
manifestè colligitur, hanc nostrā In-
differentiā propriè non habere lo-
cū, nisi in rebus dubiis & indifferen-
tibus, inter quas in æquilibrio stādū
est. Et sicut bilancem iustam esse di-
cimus & perfectam in suo genere,
quando ex se non plus pendet ad
vnam,

vnam, quām ad alteram partem, sed est disposita & prompta, vt sese inclinet subitō versūs illam partem, cui cuīscunq; rei pondus aliquod, imponitur: ita dicendum est de seruo Dei, illum scilicet reuera tunc in hac virtute indifferentiæ esse perfectum, quando in prædictis rebus nō plus propendet ad vnam, quām ad alteram partem, sed quod ad se attinet, remanens in vtrumq; paratus, se tantū ad illam inclinat partem, ad quam pondere voluntatis superiorum suorum sese trahi videt. Atque hoc est quod D. Bernardus significare voluit, cùm in quodā sermonē ita loquitur : *Rōgo vos fratres, diligenter attendite, quia nihil mihi occurrat, quod utilius possit audiri, ubi certa est Dei voluntas, omnino nostra servisubiecti quatur, in his videlicet, de quibus certum debeat.*

*D.Bern.
sermon.
Quomodo
Voluntas
triplici-
ter subiecta
debet.* mone ita loquitur : *Rōgo vos fratres, diligenter attendite, quia nihil mihi occurrat, quod utilius possit audiri, ubi certa est Dei voluntas, omnino nostra servisubiecti quatur, in his videlicet, de quibus certum debeat.* aliquid in scripturis inuenimus, aut ipse spiritus manifestè clamat in cordibus nostris, quid sentiendum sit; vt est Chari-

tas,

tas, humilitas, castitas, obedientia, bac
 approbemus indubitanter & appetamus,
 que Deo placere scimus indubitanter.
 Sed & ea omnimodis odiſſe debemus, de
 quibus certum est, quod oderit ea Deus,
 ut est Apostasia, &c. In his vero rebus,
 de quibus nihil certum possumus inueni-
 re, nihil certum voluntas nostra defini-
 et; pendeat inter virumque, aut saltem
 neutri parti nimis adhucereat, cogitans
 semper, ne forte altera pars Deo magis
 placeat, & parati simus voluntatem e-
 ius sequi, in quamcunq; partem eam co-
 nouimus inclinari. Atque in his du-
 biis, inquit idem S. Bernardus pau-
 ð post, bene facit Dei seruus, Si vo-
 luntatem suam suspensam tenuerit, do-
 nec Prelatum interroget, & ab eo que-
 at Domini voluntatem, cui vice ipsius
 bedit. Vbi manifestè ad viuum de-
 cribitur ab hoc S. Patre, ipsa indif-
 crētia, de qua hic agimus, ipsarumq;
 rerum

serum conditiones, circa quas nos
exercere debemus.

Quia verò omnia iam dicta pos-
sunt vniuersim ad quatuor capita
reduci, nempè , circa loca in qui-
bus Religioso commorandum est;
circa Gradum, in quo Deo seruien-
dum; circa officia aut ministeria ob-
eunda ; & circa personas denique,
quibuscum in Religione plus aut
minus est agendum; non erit, credo,
inutile, de singulis breuiter aliquid
dicere : & in specie declarare, quid
ex sententia & consilio quorundam
sanctorum Doctorum de his, obser-
uandum & sentiendum sit.

CAP V T X V.

De Indifferentia circa nostra do- micilia.

R I M V M itaq; dico, Re-
ligiosum circa loca in
quibus ei fuerit commo-
randum , tum ob ipsius
bonum,

bonum, tūm ob aliorum exemplū
indifferentem omnino esse debere.
Si enim sincerè originem defectus
huius Indifferentiæ inuestigare ve-
limus, inueniemus cā ordinariē aut
ab infirmitate animi, aut corporis,
aut vtriusq; prouenire. Ab infirmi-
tate animi quidem; quia facile acci-
dere potest, vt si quis sentiat aliquā
animi inquietudinem, ex quadam
sua immortificatione & miseria or-
tam, amore proprio nondum suffi-
cienter in se mortificato persuasus,
huius inquietudinis originem non
vt deberet, cognoscat, nec suis attri-
buat passionibus, sed causis quibus-
dam externis loci illius, vbi habitat,
aut etiā personarum quibuscū habi-
tat: Quapropter cūm hanc suā infir-
mitatem vsu mortificationis curare
deberet, locorū mutatione impor-
tunè à superioribus flagitata, sanare
tentat. Et sicut homo ad curandum
grauem stomachi dolorem, quem
patitur, mutando sāpē locum auē-

I   lectum,

lectum, frustrà laboraret : Ita iste, cùm secum, quocunque vadit, causam suæ inquietudinis, quæ est passionum immortificatio, circûferat, poterit quidem ex loci nouitate aliquod sentire leuamen, minimè tamen diuturnum ; quia vera causa morbi, quam in seipso habet, non est ablata, sed pristinas vîres retinet. Quo sit, ut eadem de causa, qua prius, nouam rursus loci mutationem postulare compellatur, quæ si non fuerit concessa, intolerabilis evadit : si verò & hæc fuerit concessa, perpetuo, & magno tum ipsius quietis quam querit, & locorum etiam, ubi morabitur, prejudicio, circumabit vagabundus.

*D. Basili.
in Consti-
tut. Mo-
nast. c. 8.*

De his S. Basilius diuinè scribit his verbis : *Illi deuitandi sunt, qui instabiles identidem locum demutant: & modò ad hos, modò ad illos fratres se conferunt; & irrequieto acti impetu, se in circumlustrandis assidue Monasteriis*

steris occupant. Horum volucris animus continenter flabris veluti quibusdam pulsatur, horum consilia similia vespertilionum volatibus sunt. Quippe qui in directum nunquam feruntur, sed tortuoso, & incerto maximè volatu buc, illucq; temerè pererrant ac circumuagantur. Hæc S. Basilius.

Beatus item Climachus in eandem sententiam de istis loquens, *D.Clim.* *de obed-* ita scribit : *Qui proni ac faciles ad Grad. 4 migrationem, mutationemq; locorum sunt, improbi omnino iudicantur, nibilq; ita boni operis fructus consuevit obtundere, vt locorum crebra mutatio. Et meritò quidem, quandocumque enim non ex obedientiæ iussu, sed propria voluntate tales mutationes frequentantur, non sine graui dispendio fructus nostrorum bonorum operum, manifesto autem indicio exiguae virtutis, fiunt. Talis enim homo, qui pedem certo loco fi-*

I 2 gere

gere non consueuit, inconstantis etiam animi præbet argumentam. Et quemadmodum, ut D. Basilius ait:

D.Basil. *Animi sedatio virtutis est argumentum certissimum; ita haud temerè dici potest, animi inquietudinem è contraria esse virtutis tenuis argumentum certissimum.* Et quod peius est, tales exiguam valde præbent spem emendationis, dum in hoc errore versantur, quo inquietudinis causam aliis tribuunt, quæ plerunque in ipsis

Cassian. *refidet. Dum enim in alios, inquit Cassianus, erroris nostri vertimus causas, nunquam ad patientie ac perfectionis calcem valebimus peruenire.* Idcirco idem Cassianus caput insequens ita

concludit; *Summa igitur emendationis ac tranquillitatis nostra non est in alterius arbitrio collocada, quod nequaquam nostra subiacet potestati, sed in nostra potius ditione consistit.* Radix ergo & origo ipsa huius morbi curanda est, quæ est immortificatio, & animi incon-

constantia, si tranquillitate & quiete
Religioso homini summè necessa-
ria gaudere velimus. *Amplectenda*
nobis igitur quies est, ait S. Basilius : *& D. Basile*
in suo cuig, assignato ad habitandū loco, in Consta-
fortiter perdurandū, qui videlicet, hoc i-
pso animi sui stabilitatē testatā faciat.

Si verò hæc locorū mutatio, quæ
prætenditur, ex infirmitate corpo-
ris, pueniret, cui non raro, cœli mu-
tatione medicina fieri consueuit; ta-
men hoc etiam casu plurimi solent
interuenire errores & illusiones. Nā
si ad talem mutationē naturali quo-
dam & priuato moueamur affectu,
inclinatione videlicet illa naturali,
quā habemus ad conseruationem
nostram: dico, mutationem talem,
si cum anxietate quadam ac nimia
solicitudine procuretur, vt facile
fieri potest, raro aut ferè nunquam
sine culpa aliqua, & manifesto indi-
cio proprij amoris fieri posse: *Sui ipsi⁹ D. Basile*
causa solicitum esse, inquit S. Basilius, *Reg. bre-*
uior. 292.

boc crimen est hominis seipsum amantur.
 Tuncq; potissimum , quando eō-
 usque ventum est, vt Religiosus iam
 non sit contentus propter valetudi-
 nem, vnum aut alterum vnius pro-
 uinciæ mutare locū , sed ad prouin-
 ciarum , regnorumq; remotorum
 mutationem aspiret, vt tandem æ-
 rem suo sensui conuenientem in-
 uenire possit, nihil interim curans
 expensas quę fiunt, aut deuotionem
 & spiritum , qui per huiusmodi va-
 gationes facile amittitur , ac deper-
 ditur. Et quod sine rubore dici non
 potest, quod multi ac potentes Prin-
 cipes & proceres non faciunt, ad cō-
 seruationem vitæ, à qua integra Im-
 peria & maximi principatus pen-
 dent, hoc Religiosus affectat & pro-
 curat , qui paupertatem profitetur,
 quiq; ex obligatione, qua tenetur a-
 spirare ad perfectionem , magno a-
 nimi sensu dicere perpetuò cum S.
 Paulo deberet. *Mibi viuere Chri-*
stus est, & mori lucrum. Di-

Dixerit fortasse aliquis, se non moueri ad eiusmodi locorum mutationem, affectu quodam particulari, sed solo zelo boni communis, cui multum prodesse posset, si hoc modo suam recuperaret sanitatem. Huic respondeo, curam communis boni, earumque rerum, quae ad ipsius valetudinem faciunt, spectare ad superiores, quibus ipse licet quidem proponere potest id, quod ad maius Dei seruitium, ac valetudinem suam corporalem quam spiritualem conservandam, sibi iudicat conuenire: sed si hoc, magno suo merito, ac sine periculo maioris mali facere velit, magna id humilitate faciat, taliisque indifferentia, ut prompte cupiat acceptare, magna animi tranquillitate, tanquam de manu Dei, omne id, quod sibi a superioribus fuerit constitutum.

Et in tali casu deberet superior id agere, quod S. Basilius monet, cum ait: *Ipse etiam Antistes reliquorum fratrum, veluti charissimorum filiorum* D. Basili.
in Consta-
tute. c. 28.

ram suscipiens, diligenter, quid eorum singulis opus sit, considerabit, & quæ conuenire visa fuerint remedia, curationesq;, quantum potuerit, adhibebit: Id vero tali cum affectu ac solicitudine Prelatus præstare debet, vt ipse suos subditos præueniat, prospicendo illorum necessitatibus, præcipuam verò eorum habeat curam, qui de seipsis minus sunt soliciiti, tā in iis quæ ad necessitates quietis spiritualis, quàm in iis, quæ ad valedudinem corporalem spectant, ita, vt ipsi hoc modo, in simum paternæ suæ charitatis omnem harum rerū solicitudinem proiicientes, solummodo ea curent, quæ ipsis ad acquirendam spiritualem perfectiōnem sunt necessaria.

Quia verò contrariorum eadem est disciplina, vt inquit Philosophus, ad uertendū est, quod sicut reprehēsione non caret, in Religioso, defectus Indifferētiæ, circa loca suorum domicili-

miciliorum, ob frequentem mutationem, quam indiscretè prætendere & procurare posset, vt iam dictū est: ita eandem ob causam reprehēdendus esset in Religioso defectus contrarius Indifferentiæ, si, verbi gratia, vni loco ita esset affixus, vt non eandem sentiret facilitatem & promptitudinē, si superiorum mandato, aliō migrandum esset, posset enim in tanta incommoda & pericula incidere, quanta in contrario defectu Indifferentiæ comprehēdi diximus. Ut igitur hoc caput absoluum, precor omnes Religiosos, vt in hac sancta Indifferentia acquirēda, ita elaborent, quemadmodum rei ipsius necessitas postulat.

CAPUT XVI.

De Indifferentia circa exercitia, & Ministeria Religionis.

IN DIFFERENS præterea esse debet Dei seruus circa omnia Religionis exercitia ac ministeria, eaq[ue] acceptare & exercere magna animi prōptitudine & alacritate, quæ sibi fuerint iniuncta, nō lucrum ullum aut proprium gustum, sed solūm Dei seruitium, bonumq[ue] communē spectando aut quærendo, memor dicti

S.Basil.in
Reg.bre-
uior.138.

S.Basilij, cùm ait: *Quidquid quisq[ue] ex propria voluntatis arbitrio facit, id cùm facientis proprium sit, alienum est à cul-
tu pietatis.* Et alio loco: *Amantem sui ipsius se esse quis agnosceret, si que facit, commodi sui causa facit, licet quod fiat, ex mandato sit.*

Quapropter quanto minus de nostro in electione ministeriorum & exercitorum, quæ nobis man-
dan-

dantur, interuenit; tanto plus apud Deum nostrū meriti consequemur, eiusq; communitatis, in qua viuimus, administrationem reddemus faciliorem. Nihil est enim quod tā superiorem in rerum administratione molestet, subditosq; perturbet, & inquietudinis damniq; spiritualis occasionem suppeditet, quām si religiosus pertinaciter illa ministeria affectet, ad quæ non est aptus: aut recuset, vel inuitus suscipiat ea, quæ tanquam sibi magis conuenientia & consentanea à superioribus imponuntur.

Pro hac re tanti ponderis confirmanda, nescio, quodnam evidenter argumentum adduci possit, ipsamet experientiā grauissimorum D. Basili, rei experientissimus, diversis in locis indicat. Interrogatus enim quo Reg. bre- mor. II. 7, morbo labore ille, & an tolerandus sit; qui quotidiana exercitia sibi à P 6 superio-

superioribus imposta, exercere recusat, his verbis respondit: *Qui huiusmodi est, is & contumax, & sibi met ipsi placens, & infidelis est.*

Interrogatus item, an Religioso ministerium sibi à superioribus assignatum recusare, atq; aliud postulare licitum sit; ita respondit: *Cùm obedientia vñq; ad mortem seruari debat, qui, quod sibi assignatum est, recusat, & aliud ab eo diuersum exquirit, primum bñc omnino obedientiam violat, & aperte declarat, nequaquam se ipsum abnegasse, tum etiam aliorum complurium malorum cùm sibi, tum aliis auctore existit.*

*Cassian.
lib.4.In-
stit. c.14.*

Huic S. Basiliij sententiæ adiungi potest illud Cassiani, quod refert de SS. Patribus religiosis Scithi: *Inter quos, inquit, nunquam peculiare opus, non dicam affectu, sed ne cogitatione quidem ab aliquo penitus affectabatur.* Hinc manifestè colligitur, quanti semper

semper habita fuerit apud antiquos
 Patres, hæc sancta Indifferentia, &
 quæm procul absint, quamq; parum
 obligationi suæ professionis satisfa-
 ciant illi, qui in electione exercitio-
 rum non se superiorum, vt decet,
 voluntati accommodant, sed illam
 quasi vi quadam in suam trahunt
 voluntatem, contra omnem ratio-
 nem ac regulam boni regiminis.
 Quoniam autem eorum auctorum,
 quos pro nostra sententia adduxi-
 mus, tanta est auctoritas, vt absque
 aliis rationibus cuiuis prudenti, at-
 que à contumacia alieno satis per-
 suadere possit huius indifferentiaz
 præstantiam, vt eam toto cordis af-
 fectu amplectatur; in illa pluri-
 bus commendanda diu-
 tius hic non immo-
 rabor.

204 DE MORTIFICAT.
CAPVT XVII.

De Indifferentia circa officia honorifica & gradus.

 V O D præterea Dei seruus circa officia honorifica & gradus, qui in Religione ad Dei obsequium & Religionis bonum, ab ipsa Religione conferri solent, indifferentes esse debent, tam certum est, ut sine periculo erroris negari non possit. *Caveat omni ratione pietatis cultor*, inquit S. Basili^o, ne bonores consecetur, ceterisq; se preponi velit. Huius ratione adfert alibi his verbis: *Reddere quidem bonorem iussi sumus, querere autem honorem vetiti.* Ostendens verò quam graui salutis periculo exponatur, q; ambitionis vitio miserè seruiunt, hæc grauissimè scribit. *Sine dubio, qui in huius vity potestate est, is eodem planè cum diabolo malo laborat.* Nam, vt paulo

Basil. in
constitut.
Monast.
cap. 24.

pauld infra testatur; *bac quoque ani- Ibid.ca.9.*
mi pestis est grauiſſima, & rerum bona-
rum exterminatio.

Idcirco inuenimus multos san-
 ctos viros non solum hæc honori-
 ficia officia non ambiuisse, sed sum-
 mo studio etiam, cum ad ea fuissent
 electi, recusasse. Et ut alia omitta-
 mus exempla, satis sit, illud adduxiſ-
 se, quod refert Cafsianus de Magno
 Abbate Pynuphio his verbis: *Vidi- Cassiſ.4.*
mus Abbatem Pynuphium, qui cùm es- Inſtitut.
ſet immanis Cænobij presbyter, quod est cap.20.
in Ægypto, & pro ipsa reuerentia vel
vita ſue, vel aetatib, vel Sacerdotij cunctis
honorabilis ac venerandus exiſteret, &c.
clam fugiens de Cænobio, ſeceſſit in The-
*baidis ultimas partes, ibiq3, deposito ha-
 bitu Monachorum, aſſumpta ſeculari ve-
 ſte, Cænebium Tabennensiorum ex-
 petiit, quod ſciebat cunctis eſſe diſtri-
 būtus, & in quo ſe credidit, vel pro lon-
 gitu-*

gitudine regionis ignorandum, vel pro magnitudine Monasterij, ac multitudine fratrum, facile posse calari, ubi diutissime profibis perseverans, cunctorum fratrum genibus prouolutus, ut susciperetur summis precibus exorabat, cumque multo respectu tandem fuisse admissus, quod scilicet decrepitus senex, & qui omnem suam peruixisset etatem, ingredi Cœnobium postularet, quo tempore iam ne deseruire quidem suis voluptatibus præualeret; ac ne hoc quidem ipsum causa Religionis cum expetere affererent, sed famis & inopia necessitate constrictum, ut seni, nullaque operi penitus apto, horti cura, diligentiaque mandatur, quam sub alio fratre iuniore exercens, sive eidem subdebat, ut non solùm ea, quæ ad horis diligentiam pertinebant; verum etiam uniuersa officia, quæ cunctis erant aspera, vel indigna tota quotidie sedulitate compleret.

pleret. Cumq; ibidem triennio delitescens, dispersis per vniuersam Ægyptum vbiue fratribus, quereretur, à quodam tandem, qui de Ægypti partibus commarat, vix potuit pre humilitate habitus sui, ac vilitate officij, quod gerebat, agnosciri. A quo vniuersi fratres prioris ignorantie veniam postulantes, inuitum ac flentem ad proprium Cœnobium reduxerunt: Vbi cùm fuisset, mōdico tempore dimoratus, eodem rursus humilitatis desiderio atque ardore succensus, ita diffugit, vt iam non vicinam prouinciā, sed ignotas & alienas longeq; dīgitas regiones expeteret. Nam conscendens nauem in Palæstina partes commeare festinauit; vbi per modico tempore delitescens, diutius abscondi non potuit: Nā continuò quidam fratum, qui ad loca sancta de Ægypti partibus, orationis causa, conuenerant; agnitus cum sum-

ma vi precum ad suum Cœnobium reuocarunt. Hæc Cassianus de Pynuphio.

D.Basil.
in constit.
cap. 24.

In quo exemplo expressè obseruatum esse videtur id, quod S. Basilius ab unoquoque Religioso requirebat his verbis: *Non modò honores vltò ipse sectari non debet; Sed ne oblatos quidem admittere, potiusque recusare atque reiicere, ne consequentis vite gloriam, præsentis honor imminuat.*

Vellem quoque cuiuis Dei seruo firmiter persuasum esse, serio, cumquæ intimo humilitatis affectu huiusmodi speciosa officia repudiare (Si nulla acceptandi obligatio à superioribus profecta vrgeat) nō vergere in præiudicium Indifferentiæ, de qua disputamus: Sed potius haec affectione ipsam indifferentiam, & plures alias virtutes mirum in modum augeri, magnique esse meriti, quemadmodum multi sancti viri, de quorum iudicio ac perfectione dubi-

dubitari nec potest nec debet, senserunt, suisq; exemplis testati sunt,

Posset verò alicui in mentem venire rationibus prædictis Religiosum nequaquam prohiberi, quo minus ad nonnullos gradus in Religione aspiraret, ad illos nimirū, qui ipsum ad maiorem cum Deo & Religione ipsa coniunctionem iuuent, eumq; ad grauiora Dei obsequia aptum reddant; vel saltem ut nescio quam notam, quæ ex diuturniori vita sine his gradibus traducta sibi inuri posset, euadat.

Cui respondeo, vt proprium est seruorum Dei *emulari charismata meliora*, vt ait Apostolus, ita potentissimum telum est (quod vt plurimum diabolus in Religiosos vibrare solet) ipsis persuadere, ad obsequium Dei bonumq; cōmune pertinere, quod proprius amor, gustusque noster priuatus nobis suggerit. Hæc enim passio velata quasi pannis quibusdam, vt operis, ita & coloris pre-

pretiosi simul & religiosi, teneriores agit radices in animis nostris, eoque impellit hominem, vt maiori importunitate & audacia, ea quæ fugerit, procuret: Ex quo ordinariè sequitur, vt cùm hoc modo ad gradus altiores aspiramus, amittamus illius gustum, in quo versamur; & quia neque in hoc gradu quietem inuenire, neque alterum, quem illicitè quærimus, adipisci valemus; nos ipsos in omnis inquietudinis ac melancholiæ abyssum sponte præcipitamus, vt maximo nostro danno, aliorumque scandalo illud ipsum in nobis verè experiamur, quod D. Augustinus significat, quando ita

*S. Augu.
lib. i. con-
fess. c. 12.* cum Deo loquitur: *Iussisti Domine,
& sic est, ut pœna sua sibi sit omnis inor-
dinatus animus.*

Considerare quoque deberent isti, nulla re magis hominem decipi, quàm proprio rerum suarum iudicio, præsertim cum circa mate-
riam

riam propriæ existimationis versatur. *Nihil est facilius, quam seipsum fallere*, ait S. Basilius, *quod quisque sibi ipsi benevolus est Iudex, & qua iucunda inconstit.* *S. Basil.*
sunt, utilia iudicat. Imò hoc ipso, q̄ cap. 21.
 quis suo nimiū fudit iudicio ac meritis, sc̄q̄ gradu huiusmodi idcirco dignum reputat, in conspectu Dei atque hominum seipsum reddit indignissimum.

Quod si cui fortè veniret suspicio, se aliis postponi, ac negligi, neq̄ cum aliis suo tépore promoueri, (que tam ab hominibus sani iudicij procu abesse debet) ea ipsa potius illi stimulus esse deberet viuendi in religione ob amorem Christi, quam alicuius causa tristitia; & incitamentū hoc, vt omnes defectus, qui fortè in ipso animaduertūtur, exuat, morumq; ac vité integritati comparandæ indies alacrius infistat, seq̄ tum hac, tum aliis consolationibus indies magis dignum efficiat.

Sed

Sed ut ex his inuolucris verè emergamus, omnino tenendum est s. Basil. in id quod S. Basilius dicit, quemadmodum constitut. dum potestatem sui ipsius ne ad punctum cap. 27. quidē temporis habere Monachus debet: ita ne cogitando quidem quicquam de se, vel de rebus ad se spectantibus disponere, sed se sicut instrumentum artificis habere debet, quod loco non mouetur, quo positum est, nisi quādo & quomodo artifex voluerit. Pari modo cùm Religiosus sit quasi instrumentum suę Religionis, debet ipse, quantum in se est, in illo loco & gradu manere, in quo collocatus est, neque aliam mutationem aut promotionem expetere, nisi quando, quomodo & ubi videbitur religioni suę, iisqüe, qui eam gubernant, in Domino conuenire; quibus deinde incumbit obseruare, quod illis S. Basilius inculcat, cùm ait: *Qui in familiis ceteris praest, & vniuersitis, que facere illos operentur,*

s. Basil.
Reg. bre-
uor. 303.

teat, describit, maiore quadam cum animaduersione administrare munus debet, sollicitateq;_z, & ut par est, in singulis aduigilet, quo pacto videlicet conuenienter voluntati Dei & accommodatè ad naturam facultatemq;_z vniuscuiusque, habita communis boniratione, munera singulis describat, imperetue. Atq; hoe modo occlusa manebit illa porta, quâ nonnunquam inquietudo magna in Religionem irrepere solet; E contra verò omnes, qua par est, pace ac deuotione Deo famulabuntur.

CAPVT XVIII.

De Indifferentia in Conuersatione.

VONIAM sancta hæc Indifferētia, de qua agimus, etiam in communi personarum conuersatione, quibuscum viuimus, locum habere potest,

*S. Basili.
serm. de
Institut.
Monach.*

potest, quando videlicet cum ipsis
indifferenter ac sine vlla nota parti-
cularis alicuius affectus conuersa-
mūr, visum est mihi huic tractatui
adiungere, ea quæ S. Bafilius de hac
materia diuerfis in locis scripta reli-
quit. Ita ergo quodam loco loqui-
tur. *Quoniam autem equali inter se*
viciſſim charitate amplecti omnes debēt,
iustitia violatur, quotiescumque in com-
muni conuentu priuate aliqua coitiones
reperiuntur, aut sodalitates; Qui enim
vnum aliquem magis quam ceteros dili-
git, is quod non perfectè ceteros diligat, de
se ipso indicio est. Quocirca similiter ex
conuentu reiicienda sunt & turpis con-
tentio, & amor ipse singularis, siquidem
ex contentione odium, ex amore autem
singulari, sodalitateq; suspiciones, inui-
diaq; oriuntur. Quibus verbis S. Ba-
filius apertè declarat, hanc singula-
ritatem affectus & conuersationis
in communitate aliquar religiosa, cf-
se con-

se contra communem charitatem & iustitiam, atque ideo sine graui charitatis, concordiae, ac boni communis illius loci præiudicio, tolerari non posse.

Alibi vero ita dicit S. Basilius: *Basil. in Charitatem quidem habere inter se mutuam fratres debent, non ita tamen ut duo tresum seorsum à ceteris sodalitatem inter se coèant, quandoquidem hoc non caritas est, sed distinctio & dissidium, & eorum qui sic coèunt improbitatis indicium; Si enim communū decus discipline charum haberent, qui tales sunt, sine dubio communem, aqualemq; aduersus omnes charitatē tenerent. Hæc S. Basilius.*

Idem S. Bonaventura docet, cum *Bonau. in inquit: Esto omnibus benignus, nemini speculo blandus, paucis familiaris, omnib⁹ equus; scpl. c. 6.* Indicans autem quales esse debeant iij, quibus prædicta familiaritas permetti possit, paulo post adiungit;

K

Si

*Si familiarem admittis, sit, quem etiam
mores, discretio & honestas insignit.*

*Iustinia.
de discpl.
Monast.
cap. 22.* Beatus item Laurentius Iustinianus tractans de disciplina religiosa, ita in hunc finem scribit. *Socialis natura cum sit homo, & socialiter vivere gratuletur, ita prudenter regenda est, ut & natura subsidium, & spiritus non patiatur detrimentum.*

Verum quamuis fieri possit, ut quis cum aliis familiariter conuersetur ex quadam Sympathia, quam habet erga ipsos; aut bona etiam intentione & zelo, quod maiore frumentum spiritualem & consolationem ab his, quam ab aliis, ex tali conuersatione soleat percipere, atque idcirco non facile repudianda videatur esse haec singularitas in conuersando; cum in praedictis casibus fructuosè, aut saltem non admodum infructuosè retineri & usurpari possit: Nihilominus respondeo; duo haec vocabula Sympathiam & Antipathiam,

ut significant certos affectus naturales carnis & sanguinis; ordinariè non bene sonare in ore illorum, qui vitam profitentur spiritualem, neq; aliter in nobis locum habere debe-re, nisi quatenus cum rectitudine rationis ac spiritu religioso conue-niunt. Quia verò hæc singularitas conuersationis cum certis personis, ferè nunquam rectitudini rationis ac spiritui reuera Religioso confor-mis esse solet; sequitur titulo hoc *Sympathia* in casu prædicto nos ex-cusari non posse: imò potius per-spicum est, nos nimiè cuiusdam indulgentiæ erga appetitus carnis & sanguinis condemnari. Qui enim, inquit D. Basilius, in rebus huiusmodi naturam sequitur, is planè declarat se *S. Basil.* ipsum nondum ex toto à natura recessis-*serm. de Insti-* se, sed adhuc sub corporis dominatione *Monach-* remanere.

Nequæ singularitas conuersatio-
K 2 nis

nisi ex bona mente & zelo excusationem admittit, quando talis, cum animaduertit ex hac sua singularitate se aliis esse offensioni & scandalo; nihilominus in ea perseuerat, neque ab ea se deduci patitur, sicut prudenter à quibusdam Religiosis sui temporis factum esse Climachus affirmat; *Vidi iuuenes*, inquit, *se inuicem castissimo amore, ac secūdum Deum diligentes, qui tamen, dum aliorum conscientiam inde laedi conspicerent, conuenit inter eos, ut se ab inuicem ad tempus elongarent.* Et rectè quidem. Quia, Bern. ser. vt ait S. Bernardus; *sepedum mutatur locus, mutatur & mentis affectus.*

Climach. de discre-
grad. 6.

6. ad foro-

Neque mihi persuadere possum, tam zelum bonum esse, & secundum charitatem, qui hominem ad proprium suum commodum cum notabili offensione multorum inducit: Deinde, licet zelus hic non esset malus, neque ipsa conuersatio repre-

prehendenda; satis tamen alicui esse
 deberet, ad hanc familiaritatem
 deserendam; cum videt eam sine
 detimento communis ædificatio-
 nis continuari non posse. Quod &
 B. Iustinianus satis aperte significat, *Iustinia-*
 quando de hac materia loquens, ita *lib. de di-*
 concludit; *Proinde intercidenda est scipl. Mo-*
affidua & priuata conuersatio in Colle-
giis seruorum Chriſti, qua quanquā in
nullo alio reprehensibiliſ fit, ſine proxi-
morum tamen ſcandalo fieri nequit. Et
 hoc ed citius fieri debet, quod ſæpius
 contingit, affectum hunc singularē,
 qui in principio merè spiritualis vi-
 debatur, in ictu oculi in ſenſualem
 transmutari, cum nescio qua men-
 tis obfuscatione & extinctione spi-
 ritus. Quod damnum nobis S. Basil.
 lius grauissimis verbis ob oculos *ferm. de*
 ponit. *Iuuenis, inquit, ſiue etate, ſiue abdicat.*
animo fueris, aequalium tuorum confue-
tudinem defugito, ab illūq; te non fecus *rerum hu-*
atq; ab ardentissima flamma procul ab- *sus vita.*

*ducito, quandoquidem illorum opera
sus aduersarius, plerosq; olim incendio
dedit, & sempiterno igni cremandos ad-
dixit, ac spiritualis videlicet primò cha-
ritati vana quadam specie illectos, in te-
rrimam postea Pentapolitarum vora-
ginem precipites deturbauit.*

Quod si sancti isti viri suis tem-
poribus, quibus Religiose disciplina
rigor, sanctaq; simplicitas, tantum
florebat, adeò periculosam censem-
bant hanc affectus singularitatem,
ut ex predictis eorum sententiis gra-
uissimis, apparet. quantum magis no-
bis, corrupto hoc seculo, à damnis
huius abusus cauendum est, occur-
rendūq; tempestiuè discreta quadā
charitate, & matura prudētia. Id ta-
men interim animaduertere oportet,
ne nimia cautela simpliciū men-
tes offendantur, neq; è contrario ni-
mia securitate illis incommodis lo-
cus detur, quæ inde prouenire pos-
sent.

CA-

CAPVT XIX.

*De differentia prædictorum qua-
tuor exercitorum.*

 V M fit proprium Mortifi-
cationis officium, omne à
nobis perfectionis impe-
dimentum amouere, vt
superius dictum est, nō est dubium,
quin prædicta quatuor exercitia Re-
nunciationis, Abnegationis, Resignatio-
nis & Indifferentie, sint quedam ipsi-
us Mortificationis instrumenta, qui-
bus illa ad finis ac propositi sui exe-
cutionem vtatur, cum singula eò
spectet, quod ex eorum explicatio-
ne constat, vt Dei seruum ab omni-
bus tam interioribus, quam exterio-
ribus liberent impedimentis, qui-
bus fortassis retardari posset. Desi-
deranti tamen exactius, ac magis
speciatim scire horum quatuor ex-
ercitorum differentiam, in quo-
nam videlicet consistat; hoc do re-

K 4 spon-

sponsum, facile hanc differentiam ex fine, quem singula spectant, posse desumi. Renunciatio enim eò spectat, vt hominem à rerum exterio- rum, vt diuitiarum, patriæ, paren- tum, amicorum ac similiūm inuo- lucris expeditat, quæ, vt ait D. Gre- gorius, spinarum instar mētem no- stram dilacerant, & ea quiete inte- riori priuant, quæ ad consecutionē deuotionis est necessaria.

Abnegationis officium est, ab im- pedimentis interioribus, vt sunt cō- cupiscentiæ carnis, & animi affectus inordinati; nos liberare, à quibus eò maiora nobis imminent pericula, quò insolētiores sunt, minusq; ab illis seiungi possumus.

Resignatio nihil aliud spectat, quām Dei seruum superioribus suis ita subdere, vt nihil ille velit, quod nō cum ipsorum voluntate, ad ma- ius Dei obsequium & sui ipsius com- modum spirituale, prorsus concor- det.

det. Quia verò hæc Resignatio prōptitudo quædam est, & bonę voluntatis atque intellectus nostri dispositio, facile potest contingere, vt non obstante tali resignatione communī, quando venitur ad executiōnem particularem eorum, quæ à nostris superioribus sunt iniuncta, sensūs, per quem executio fieri debet, repugnet, atque ita recalcitret, vt aliquando experiatur quis illud, quod Apostolus Paulus in se ipso sentiebat cùm diceret : *Non quod volo bonum hoc facio, sed quod nolo malum, hoc ago* : Idcirco ponitur Indifferentia, quartum & ultimum exercitium, cuius officium est hominem ita afficere, vt sine vlla differentiā aut difficultate re ipsa amplectatur & exequatur id, quod Deum Dominumq; nostrum, suosque superiores ab ipso, quomodo cunque ac quandomocunq; velle intelligit.

K 5 Ita-

Itaque, ut uno verbo concludamus, horum exercitiorum differentia ex diuersis eorum finibus, ut dictum est, colligitur; Primum, respicit exteriora. Secundūm, interiora. Tertium, disponit & ordinat hominem erga suum superiorem. Quartum, reddit hominem erga ea, quæ à superioribus mandantur, indifferentem. Et hæc sunt, quæ de his quatuor exercitiis, eorumq[ue] differentia tradere voluimus.

CAPUT XX.

*De Insigni quodam interioris Mortificationis effectu, compositione
scilicet hominis exterioris, eiusque de-
coro.*

V A N D O aliquem vocamus *humilem*, nihil aliud
hac voce significare volum⁹, quam in ipso esse vir-
tutem humilitatis: quando patien-
tem

tem, in ipso itidem dicimus esse pa-
tientiae virtutem. Quando vero a-
liquem vocamus Mortificatum, taci-
tè significamus huiusmodi non so-
lum esse humilem & patientem, sed
sobrium etiam, castum, obedien-
tem, mansuetum, temperantem, &
ut paucis dicam, omnibus quasi vir-
tutibus moralibus praeditum: Quia
cum Mortificationis proprium sit
officium, omnes inordinatas pas-
siones, habitusq; vitiosos ex animis
nostris extirpare, sequitur necessa-
riò, hominem verè mortificatum,
habere animum à vitiis, cunctisq; ue
passionibus, quæ virtutibus sunt cō-
trariæ, purgatū. Eadem enim mor-
tificatione, ut docent sapientes, qua-
vnum extirpatur vitium, contraria
illi vitio virtus magna ex parte inse-
ritur.

Ex hoc igitur virtutum apparatu
atque interiori quiete, beneficio
Mortificationis comparata, resultat
in exteriori homine, hoc modo

K 6 mor-

mortificato, insignis quidam effe-
ctus, qui est certa maturitas & gra-
uitas exterior, & compositio mira-
bilis, quam nos communiter *mode-
stia* vocamus, virtutem videlicet à
magnis viris semper magni habitā,
summisque laudibus exornatam.
Quia cùm corpus nostrum natura-
li vinculo sit cum anima arctissimè
coniunctum, naturaliter quoq; se-
cundum sui capacitatem, ab illa bo-
num malumq; participat, quod sa-
piēs manifestè significauit, cùm ait:
*Eccles. 13. Cor hominis immutat faciem illius siue
in bona, siue in mala.*

Quemadmodum enim post vni-
uersalē Resurrectionē mortuorū,
ex interna gloria animarum beata-
rum in cælo, splendor quidam ex-
ternus in ipsum corpus manabit, ut
& aliæ quoque qualitates gloriose;
ita proportione quadam ex compo-
sitione & quiete interiore animæ
nostræ in hac vita; sancta quæ-
dam

dam cōpositio & modestia per modum sequelæ in ipsa corporis nostri exteriora redundantare solet; quæ tanquam virtus ad proximorum ædificationem valde conducens , meo iudicio, magni facienda, ac studiosè procuráda est. *Studiose* dico: quamuis enim inter grauissimos semper errores numerauerim, & adhuc numerem , cùm quis de exteriori sui ipsius compositione nimiam habet curam, ac superfluè sollicitus est, ob finem aliquem sinistrum & vitiosum, vt Scribæ & Phatistæ tempore Christi faciebant: mihi tamen semper persuasi , magni esse momenti, valdeq; laudabile, vt personæ Religiosæ & Ecclesiasticæ præ cæteris in exteriori compositione studeat tales videri , quales eos esse vitæ status postulat, ad maiorem Dei gloriam, & communem eorum , quibuscum versantur ædificationem.

Quemadmodum enim vel minima quæque labecula in facie, maio-

rem adfert deformitatem , quām magnæ cicatrices in aliis corporis partibus; ita quoque in personis Ecclesiasticis ac Religiosis , quæ sunt quasi facies Ecclesiarum Dei , vel minima exterioris compositionis labe- cula & defectus, plus offensionis da- mniq; affert proximis, quām excessus aliorum membrorum inferiorū Ecclesiarum , ut secularium ac munda- torum, quantumuis enormes.

Nec est , quod quis falsa hac o- pinione seducatur, non multum cu- randum esse, quid de externa nostra compositione homines iudicent, dummodo mens nostra & consci- entia benè cum Deo conueniat, iux-

Reg. 17. ta illud : *Non iuxta intuitum hominis ego iudico. Homo enim videt ea, qua parent : Dominus autem intuetur cor.* Quia licet verum sit Deum non se- cundūm iudicia hominum iudica- re, qui tantūm vident ea, quæ parēt, cùm ipse intima cordis nostri pene- tret;

tret: Semper tamen bonam nostram compositionem exteriorem approbat, præsertim quando hæc ab interiori procedit, & in bonum finem refertur, ut nos in hac materia supponimus.

Imò ob hoc ipsum, quod homines solùm exteriora intuētūr, & secundūm hæc sua ferunt iudicia, par est, ut exterior noster homo ad maius Dei obsequium, proximiq; utilitatem benè & non malè sit compositus. Hoc autem diuinæ voluntati esse conforme perspicuum est. Nam cùm, ut scriptura testatur: *Vni-*
cuiq; mandaris Deus de proximo suo; Eccles. 17.
 non potest Deus non approbare ea, quæ in se nō sunt mala; sed ad hunc finem multum cōducunt. Ipsa quoque quotidiana docet experientia, exteriorem compositionem personarum præsertim Ecclesiasticarum ac Religiosarum, in maiorem diuinæ Majestatis gloriam proximiq;
et
difi-

dificationem ac emolumenntum redundare. Sequitur ergo hanc compositionem non solum approbadam, sed studiosè quoque esse procurandam. Et si æterna sapientia verbi incarnati, quæ in sua dispositione falli nō potest, præcipit & vult,

Massb. 5. ut luceat lux nostra coram hominibus,
ut videant opera nostra, & glorifcent patrem nostrum, qui in cœlis est: quis dubitat, illum hāc lucem externam & decorum personarum nostrarum velle ac desiderare, ut luceat in sancta sua Ecclesia coram hominibus? quandoquidem tantus inde prouenit fructus ac materia laudandi & glorificandi nomen sanctum suum.

Quare quemadmodum teste D.

S. Bonaventura, in magnam alicuius Domini gloriam & honorem cedit, cum vniuersa illius familia modestè, compositè, grauiterq; se se gerit; ita ex modestia, compositione, exterioriq; nostro decoro, qui in familia

milia & domo Dei versamur, ipsius Christi veri Patris familias laus & gloria resultat; neq; alia de causa S. Paulus Romanos exhortatur, *vt prouideant bona non tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus.* Hanc item ob causam sancti quidam Religionum fundatores, Regulas quasdam modestiae atque exterioris compositionis tradiderunt Religiosis suis obseruandas. Alij vero hanc compositionem regulis suis communibus grauissimis verbis inseruerunt, *vt S. Benedictus qui iabet ut Religiosus In Oratorio, in monasterio, & in horto, in via, in agro, vel ybicunque sedens, ambulans vel stans, inclinato grad. 13. semper sit capite & defixis in terram aspectibus.* S. Augustinus in suis Regulis ita habet: *In incessu, statu, & in omnibus motibus vestris, nihil fiat, quod cuiusquam offendat aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem.* Sanctus quoq;

S. Bened.
in Reg.
cap. do
Huml.
grad. 13.
S. Aug. in
Reg. c. 17.

D.Fran- quoque Franciscus singulari qua-
cis. in Re- dam verborum vi idem suis fratri-
gul.c.3. bus inculcat : *Consule*, inquit,
moneo & exhortor fratres meos in Do-
mino Iesu Christo, ut quando vadunt per
mundum, non litigent, neque contem-
dant verbis aut alios iudicent, sed sint
mites, pacifici, & modesti, mansueti &
humiles. Beatus Dorotheus : *Hac est*
modestia, & grata compositio : primùm
non circumferre huc & illuc oculos, sed
qua ante te sunt, solum intueri, neque
vana & ociosa loqui, sed tantum neces-
saria.

S. Basil. Sanctus denique Basilius descri-
serm. de bens veri Religiosi cōditiones quo-
cultu pie- ad exteriorem compositionem, in-
car. Et si- quit ; *Monachum oportet corpus qui-*
et Mo- etum, habitum modestum, vocem mode-
nast. *ratam, & sermonē compositum babere.*
Et alibi prohibet idem sanctus ; Mo-
nachis suis risum immoderatum,
tan-

tanquam animi incontinentis indicium , & vult, vt tam in hoc , quam in reliquis exteriori sua modestia, si- dem faciant , interiorum suarum virtutum & continentiae : adducit- que ad hoc , quod sapiens ait : *Fatuus in risu exaltat vocem suam: vir au-*
tem sapiens, vix tacite ridebit. Eccles. 21.

Vnde manifeste patet , quanti hi sancti Patres semper fecerint in suis Religiosis modestiam hanc exterio- rem nunquam satis laudatam , quā- doquidē illis eam toties , & tam grauibus verbis inculcant & com- mendant , vt rem ad Dei seruitium , proximorumq; ædificationem val- de necessariam . Nec immerito cer- tè ; Si enim imagini cuiquam in mu- ro , aut alibi variis coloribus depi- ctæ , tanta vis inest , vt in intuentium animis illum ipsum , quem refert , af- fectum possit imprimere , vt si sit hil- laris , hilarem ; si grauis & pia , gra- uem & pium ; Quænam , quæso , vis inerit

inerit seruo Dei (cuius ipse viua est imago) ad imprimenda illorum animis, qui ipsum aspiciunt, aut cum ipso conuersantur, viua & efficacia desideria sanctitatis & pietatis cum in exteriori sua persona, eam ipsam sanctitatem & deuotionem ex intimo cordē repräsentet, quam ipse in aliis desiderat ? Hinc est quod S. Franciscus eundo per plateas, silentio & sanctitate, quæ ex vultu totiusque corporis constitutione emicabat, maiorem ferebat fructum, quam nunc Concionatores clamantes in cathedris, sua eloquentia ac doctrina referant.

*S. Greg.
lib.3. Di-
alog. c.14.* Narrat D. Gregorius de quodam Dei seruo, Isaac nomine, qui cum plurimis, iisque insignibus à Deo virtutibus ornatus esset, vnum tamen, quod in ipso reprehēsione dignum videretur, reliquum habebat, nimirū scilicet lettitiam, quæ licet illi, vt ex verbis S. Gregorij colligitur, exiguum damnum afferret, cùm non ex inordinata-

dinato aliquo affectu, sed ex naturali potius constitutione procederet, vehementer tamen illum affligebat, quod eam crederet officere proximorum ædificationi, qui plerumque externa compositione duci solent. Quærenti autem Petro causam huius imperfectionis; ita respondet D. Gregorius: *Magna est, Petre, omnipotens Dei dispensatio, & plerumque contingit, ut quibus maiora bona præstat, quædam minora non tribuat, ut semper eorum animus habeat, unde se ipse reprehendat, quatenus dum appetunt perfecti esse, nec possunt, & laborant in hoc, quod non acceperunt, nec tamen elaborando prævalent, in his quæ accepta habent, se minimè extollant, sed discant, quia ex semetipſis maiora bona non habent, qui in semetipſis vincere parua vitia & externa non posseunt.*

**Quibus verbis manifestè fatetur
S. Gre-**

S. Gregorius, lætitiam illam in Isaæ fuisse imperfectionem, non quidem quasi ipse aliquid damni inde accepit, cùm potius ob dictas causas ei multum profuerit, sed quod partem eius fructus impediret, quem absq; hoc impedimento ex opera proximis nauata retulisset. Hinc perspicuum fit, quām necessaria sit seruo Dei hæc exterior compositio & modestia. Quia sicut ex fructibus arborē, ita ex hac modestia, quæ ut vult

Sal. 5.

Eccle. 19.

S. Paulus, *fructus est spiritus*, deuotionem & spiritum serui Dei, facile colligere licet. Huc etiam spectat, quod ait Sapiens : *Ex visu cognoscitur vir, & ex occurso faciei cognoscitur sensatus, amictus corporū, & risus dentium, & ingressus hominis annunciant de illo.*

Quare quemadmodum in horologio rotas & alia instrumenta, tunc benè moueri iudicamus, cùm exterius eiusdem index aesonius certa via

via & ratione procedunt; ita quoq; probabiliter iudicare possumus, statum interni hominis, quoad Mortificationem & compressionē passionum, bene se habere; si externa eiusdem compositio atque habitudo talis sit, q̄ualem esse decet. *De exterioris hominis motu*, inquit Caffianus, *interioris status cognoscitur.*

Caff. lib. 12. Instit. cap. 29.

Atq; ita finem huic capiti impona, sanctam hanc exterioris hominis compositionem omnibus Religiosis etiam atq; etiam commendans.

CAPVT XXI.

*De quodam alio insigni Mortificatio-
nis effectu, vite scilicet, actionumq;
nostrarum exemplo.*

V E M A D M O D U M in fonte, qui casu quodam turbatus est, si subsidentibus deinde sordibus ad pristinam redcat puritatem, omnis etiam

etiam aqua inde profluens clara ac
limpidā apparet; sic animus noster
mortificatione passionum ac potē-
tiarum sedatus; facit, vt omnes a-
ctiones ex eo procedentes, cl~~fr~~æ at-
que illustres videantur. Cùm enim
potentia~~z~~ animæ nostræ à natura ad
actionem destinentur, oportet, vt
his pacatis, & in ordinem redactis,
mox in operibus nostris nescio quis
splendor & decor virtute plenus e-
lueat.

Hoc Christus Dominus signifi-
casse videtur, cùm in persona suo-
rum discipulorum verum seruum
& imitatorem sui describere vellet:

Lnc.12. Sint lumbi vestri præcincti, inquit, &
lucerna ardentes in manibus vestris.
Per restrictionem lumborum, signi-
ficans Mortificationem potētiarum
sensituarum, quæ in carne sedem
& nutrimentum habent. Declarans
deinde quomodo ex hac mortifi-
catione, gratia auxilio, boni exem-

p

pli splendor in operibus eluceat: subiungit: *Et lucerna ardentes in manibus vestris.* Qꝫꝫ verba S. Gregorius explicans ait: *Lucernas quippe ardentes in manibus tenemus, cùm per bona opera proximū lucis exempla monstramus.*

S. Greg.
Hom. 13.

Hoc etiā in insigni illo militum Gedeonis facto sacræ literæ significare videntur, quando in Madianitarum obfidence, confactis magnō fragore lagenis fictilibus, drepente lampades accensas manibus ferentes prodiere victores. Sic quoque ex confractione vasorum fictiliū, nempè corporū nostrorum per Mortificationem passionum ac potentiarum sensituarum, splendor quidam vitæ, actionumq; ad virtutem prælucentium resultat; gloriaſa item victoria à capitali nostro hoste reportatur, qui nos nullis ſerpius, quam his ipſis

Cap. 7.
Indic.

L armis,

armis, oppugnare atque offendere solet.

Porrò quantum hoc vitæ actionumq[ue] nostrarum exemplum ad Dei gloriam, & proximorum salutem conferat; verbis profectò explicari nequit. Nam vt B. Bernardus ait: *Sermo viuu[us] & efficax exemplum operis est, plurimum faciens suabile quod auditur, dum monstrat factibile, quod suadetur.* Nam scientia Deo seruendi, practica est, non speculativa. Quemadmodum enim in præstantem pictorem euadere volenti, non satis est memoria tenere proportiones, m[ea]suras, & colorum qualitates; sed necesse est, vt manus etiam operi, modo hanc, modo illam figuram adumbrando admoueat, sibiq[ue] multorum pingendi arte præstantium ideas & exempla ad imitationem proponat: Sic ei qui in sancta hac arte Deo seruandi excellens fieri desiderat, ne-

*S. Bern.
serm.de
S. Bene-
dicto.*

qua-

quaquam sufficit, si omnia documenta ad hanc artem spectantia accuratè memoriter calleat, sed requiritur, ut ea opere & usu quotidiano exerceat; potissimum autem conducent ad hoc, sanctorum aliorumque in hac arte exercitatorum exempla, ut in ea oculos assiduè defigens vitam quoque & actiones suas ad eorum similitudinem instituere & efformare possit. Idcirco cùm præpotens Deus sciret, negocium hoc ad obsequium suū, hominumque emolumentum quām maximè valere, multa ac varia varij status & conditionis hominum, in omni virtutum genere præstantium, exempla in Ecclesia sua nunquam deesse voluit, quamuis non sine magno eorum labore ac sudore.

Diversis quoque sacrarum literarum figuris adumbravit, quanta exemplorum ad virtutem præcentium sit utilitas; ut vtrinque, exemplis scilicet ac figuris, animati-

L 2 fer-

Exod. 38.

feruentius & alacrius in Dei serui-
tio progrederemur. Et ut alias figu-
ras omittamus, quæ in sacra Scri-
ptura passim occurunt, quid fibi,
quæso, specula illa voluerunt, quæ
labro æneo, quod erat in atrio, cir-
cum circa erant annexa, in quorum
istò sacerdotes ablui in illis autem
vultus suos contemplari debebant,
ut puriores magisque compositi an-
te conspectum Dei apparerent? Ec-
clesia scilicet militans instar atrij se
habet, quâ transcendum est cui-
cunque ad triumphantem perueni-
re volenti; In hac diuina sapientia
sapientissimè disposuit, ut præter la-
uacrum Sacramentorum, magnus
quoque speculorum esset numerus,
hominum videlicet vita & morum
exemplis illustrium, ut dum eorum
puritatem ac perfectionem inspi-
cimus, impuritatem imperfectio-
niem nostram & inspiciamus & e-
mendemus, digneque tandem in-
ter beatos triumphantis illius Ec-
clesia

ecclesiæ ciues comparere ante conspectum Dei possimus, quod, ut scriptum est, *nihil immundum aut coquinatum intrabit.*

Idem præfiguratum est in virginis illis diuersicoloribus, quas Patriarcha Iacob in canalibus posuit, ut venientes ad potum greges, ante oculos haberent virgas, & in eorum aspectu conciperent, eiusdemque deinde coloris fœtus producerent: Sic Deus perpetuò in Ecclesia sua variarum virtutum exempla tanquam virgas versicolores proponit: Et hæc est illa varietas, qua circūdata Ecclesia *assisit à dextris sponsi sui cœlestis*, ut dum nos mentis nostræ oculos in eorum virtutes factaque illustria defigimus, & concipiamus desideria, & opera etiam similia felicissimè producamus.

Cant. 7. Et hoc est quod Salomon in persona sponsi dicit: *Quām pulchri sunt gressus cui in calceamentis filia Principis? Quā sunt calceamenta Ecclesia.*

Bernar. inquit S. Bernardus, nisi exempla serm. 16. sanctorum Patrum, quibus in vita huad sororē de exē- ius seculi munitur. Denique hoc idem plis sanct. Deus in Aaron, Summo sacerdote adumbravit, cui præcepit, ut duodecim Patriarcharum nomina semper in pectore sculpta gestaret, quod

S. Greg. D. Gregorius explicans ait: *Ascri-
un pasto- pros patres semper in pectore ferre, est
rals p. 2. antiquorum vitam sine intermissione
6. 2. cogitare. Nam tunc sacerdos irreprehen-
sibiliter graditur, cum exempla Patrum
precedentium, indefinenter intuetur:
cum sanctorum vestigia sine cessatione
considerat.*

S. Aug. Huius finis causa S. Augustinus lib. 1. con- sanctorum exempla in memoria fess. c. 2. velut in sinu suo circumferebat, vt ipse

ipse testatur : *Exempla, inquiens, seruorum tuorum, quos de nigris lucidos, & de mortuis viuos feceras, congesta in finum cogitationis nostra vrebant & absuebant grauem torporem, ne in ima vergeremus, & accedebant nos valde.*

Idem S. Dominicus, & post illum Angelicus Doctor Thomas factabant, quibus moris fuit Acta SS. Patrum assidue in manibus & pectore ferre, ut ex eorum frequenti lectio-
ne & recordatione accenderentur, semperque ad gloriosam hanc militiam armati & prompti inuenientur. Hanc denique eandem ob causam tot sanctorum festa quotidie propemodum ab Ecclesia nobis proponuntur, *Vt imitari non pigeat, quod celebrare delectat,* inquit D. Au- *s. August.*
gustinus. *Serm. 47.*

Sed notandum hic est id, quod plurimum facit ad nostram conso-
L 4 latio-

lationem, Deum in prædictis figuris non fecisse, quod Pictores optici seu perspectiui solent; Illi enim in picturis, nihil aliud propositum habent, quam ut intuentum oculos pascant; sed potius Phrygionem aliquem imitatus est, qui ut opus à se delineatum perficiat, pretiosissimam auri aut argenti, sive alterius materiæ telam in minutissima frusta concidit, atque inde pulcherum opus texit: ita Deus ipse permisit ac voluit tot sanctorum milia, velab ipso nascentis orbis exordio capite plecti, secari ac in frusta dissecari quasi pretiosissimas auri & argenti telas; ut hoc clarissimo laborum, mutilationum & aliarum, quas passi sunt, ærumnarum, ipsius denique eximiæ mortis exemplo sanctam ornarent Ecclesiam. Sic permisit iustum Abel impietate fraterna necari: Abrahamum charissimi filij holocausto tentari; Iosephū à fratribus impiè vendi: Moy-

sen

sen cum toto populo Israélitico cru-
deli Pharaonis tyrannide opprimi,
Dauidem implacabili Regis Sau-
lis odio subiici: Susannam impudi-
corum calumniis exponi: Prophe-
tam Isaiam medium secari. Da-
nielem obiicileonibus. Iob & To-
biā tam in corpore quām in bo-
nis externis grauissimè affligi, quo-
rum afflictionis causam sacra Scri-
ptura expressè posuit; cùm dicit:
*Hanc tentationem (loquitur autem Tob. 1.
de Tobia) ideo permisit Deus eue-
nire illi , vt posterū daretur exem-
plum patientiae eius , sicut & sancti
Iob.*

Sed quid dico de seruis, cùm nec
filio suo proprio pepercit, vt per-
fectius id , quod sibi proposuerat,
consequeretur: mittens enim eum
in mundum ad redimendum ge-
nus humanum : Posuit eum , inquit Thren. 3.
Hieremias , quasi signum ad sagit-
tam : permittens illum à Iudaica
L 5 perf-

perfidia tot tantisque, ut notum est, persecutionum telis atque iictibus peti, ut quanto maiores iniuriae Christo fuerunt irrogatae, quanto plura in eum iacta conuitia, quanto acerbiores plagae infictae, tanto clarius diuinorum virtutum lux ad exemplum beneficium mortaliū coruscaret: Sicut quo maior noctis est obscuritas; eò clariores & splendidiores stellæ in cœlo apparent.

Ioann.13. Quare hæc tandem verba quasi protestando protulit: *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis.* Et alibi: *Ego sum lux mundi, qui sequitur me, non ambulat in tenebris:* Ostendens se iuxta voluntatem æterni patris, radios lucis, hoc est, vita doctrinæque suæ sanctissimæ, in mundo sparsisse, quam homines imitarentur: cuius lucis splendore tot Martyres, quasi generosi papilio-

ne

nes attracti , sese ingentibus ani-
mis iis pœnarum ac suppliciorum
flammis immiserunt , quas sanctus
Paulus describit , cùm ait ; *Alij lu-*
dibria & verbera experti , insuper &
vincula & carceres ; lapidati sunt , se-
cti sunt , tentati sunt , in occasione gla-
dij mortui sunt , circuierunt in melo-
tis , in pellibus caprinis , egentes , an-
gustiati , afflitti , &c. Ac ne forte pu-
taremus illos tot tantaque tormenta
ob culpam aliquam propriam ,
aut demeritum , & non potius ob
gloriam Dei , nostrumque exem-
plum perppersos esse ; adiungit san-
ctus Paulus ; tantæ eos fuisse inte-
gritatis vitæ ac meritorum ; ut me-
ritò iij censerentur , quibus dignus non
eras mundus .

Hinc illa S. Ambrosij exclama- *S.Ambro-*
tio , cùm videret , quanta sollicitu- *serm.14.*
dine Deus hominum salutem pro- *de S.Na-*
suareret , cum tanto nimirū dispen- *Zario &*
L 6 dio Cels.

dio temporalis vitæ seruorum suorum; Ita enim exclamat. *Quanta est circa nos Dei nostri sollicitudo? illos examinat, ut nos eruditat; illos conterit, ut nos acquirat; eorum crucias, nostros vult esse profectus.* Item S. Bernardus, *Propterea*, inquit, posuit mon. 16. *Deus virtutes sanctorum ad exemplum de exempl. nostrum, ut per vestigia ipsorum persanct. uenire possimus ad regna cælorum.*

Chrysost. serm. II. super Gen. Sanctus item Chrysostomus. *Propterea sanctorū omnium vitas, inquit, & conuersationem in diuinis scripturis prescriptam Spiritus sancti gratia reliquit, ut discentes, quod licet eiusdem fuerint natura; virtutibus tamen studuerint, ne simus nos ignavi & desides in iisdem exercendis.* Hinc quoq; tot Summi sanctique Pontifices vt Clemens, Damasus, & Fabianus sanguerunt, vt septem perpetuū essent Notarij Apostolici in urbe, quorum officium

officium erat summa diligentia cōquirere , summaq; fide conscribere
vitas & acta Sanctorum. Ipse quoque S. Gregorius fatetur in Dialogis, se suos Dialogos ob hunc finem scripisse.

Nec dubitandū est, quin id ipsum Deus singulari sua prouidentia disposuerit, quandoquidem experientia ipsa docemur, hoc exemplorum medium esse ex præstantissimis vnum, quo in humanis pectoribus duo summi momenti producuntur effectus: alter est, vt spiritualem nostram agnoscamus in opiam; alter vero, vt indies magis incitemur ad virtutum progressum. Nam vt Aristoteles dicit; *Magnum & paruum dicuntur respectuè*. Verbi gratia, columba inter obuias volucres, magnè appareat esse molis, pernicisq; volatus; comparata vero cum aquila, paruula est statura, & tarda volatur. *Equus item*, vt ait Clima-

L 6 chus,

chus, qui absolutè consideratus videtur cursu velocissimus, respectu aliorum quorundam animalium piger iudicatur & iners. Ita & homo, qui sibi prius nescio quid non tribuebat, sibiq; in diuino obsequio instar generosi equi aut aquilæ præstantissimus esse videbatur; vbi oculos in meritorum magnitudinem ac velocitatis præstantiam multorum Sanctorum coniecerit; erubescit, seque segnem reputans & nihil faciens humiliatur; & se ipsum ad eorum imitationem, passibus quam fieri potest incitatissimis, excitat.

*Clima. in
compend.
recapitul.
grad. 26.* Et hoc est, quod B. Climachus pulcherrima quadam similitudine ostendere voluit, quando dixit, *Sicut pauperes cum thesauros regios aspiciunt, suam paupertatem amplius agnoscunt, ita etiam magnificas Patrum virtutes unusquisque relegens, mentem suam amplius humiliat.* Et quia, ut ait B. Ambrofius; *Non difficile astimat*

matur, quod iam factum aspicimus, persuadentes nobis id ipsum nos, cum diuina gratia, facere posse, quod ab aliis iam factum videmus, qui nobis similes erant, resumimus animum, & firmiter statuimus, tandem aliquando ex hac animi nostri egestate emergere, atq; ad altiorem virtutum ac meritorum statum aspirare; vt B. Augustino contigisse legimus, cum ut ipse refert, duorum Aulicorum Imperatoris Theodosij, conuersionem à Pontiano, suo gentili, sibi recenseri audiret, mox enim ubi se collegit. *Quanto*, inquit, *ar-*
dentius amabam illos, de quibus audie- *Aug. 4.8.*
bam salubres effectus, tanto execrabilius *Confess.*
me comparatum iis oderam. Eo vsque autem hoc sui ipsius odium euasit, *cap. 7.*
vt se amplius continere non potuerit, sed adito ex amicis intimo & fi-
delissimo Alipio, exclamauerit &
dixerit; *Quid patimur? Quid est hoc?*

Quid

Quid audisti? Surgunt indocti & calum rapiunt, & nos cum doctrinis nostris sine corde, ecce ubi volutamur in carne & sanguine. An quia praecesserunt, pudet sequi?

Hac eadem ratione innumeri alij sola SS. Pauli, Antonij, Hilarionis, aliorumq; primorum Patrum Eremitarum, fama permoti, relinquentes mundum, vitam Monasticam in desertis Aegypti, Scithi, & Thebaidis complexi sunt: & tanto quidem numero, ut in vnico Cœnobio quique millia Monachorum, sub vnius Abbatis disciplina versarentur, ea que obedientia & obseruantiâ, quâ refert Cassianus, cùm ait: *Non posse apud nos, inquit, unius vni vel obediere, pro modico tempore, vel praesse.* Hinc S. Gregorius, quantopere vis exemplorum ad agnoscêdam propriam miseriam, meliorisq; tie vitæ statum amplectendum conferat;

his

his verbis docet : *Fit plerumque in S. Greg.*
audientis animo duplex adiutorium in Proæm.
exemplis Patrum ; Quia amore ventura li. L Dia-
vita ex precedentium comparatione ac-
cenditur, & si se esse aliquid existimat,
dum meliora de aliis cognouerit, humiliatur.

Porro si hominum virtute meriti^{sq} clarorum exempla, lecta solùm
 in antiquis illorum historiis, aut fama percepta, veletiam nobis ab hominibus fide dignis narrata, tantam
 h̄abent in animis nostris efficaciam,
 quātam experti sumus, & in singulas fermè horas experimur, quid homines viui facient, qui ante oculos nostros quotidie versantur ? Cūm nullum sit dubium, obiectum præfens efficacius mouere, inque animis nostris validius imprimere illum effectum, quem producere aptum est. Quare quemadmodum equus, qui nec verberibus, nec calcaribus, nec ullis clamoribus adigi
 potest

poterat, vt vel pedem loco moueret, vbi tamen alium videt equum præuntem, mox eundem sequitur, nemine impellente: Sic possem non pauca eorum exempla adducere, qui suis quibusdam abusibus adē insueuerant, vt neque concionatorum clamoribus, neque calamitatum, aut morborum verberibus ab illis abduci potuerint, posteaquam tamen alios sibi similes, vel iisdem, vel etiam maioribus tricis ac pedicis se expedituisse, atq; in diuino obsequio maximum fecisse progressum viderunt, & ipsi sese suis extricarunt miseriis, atque eorum vestigiis serid infistere decreuerunt.

Personis. Ita legimus fecisse Iustinum Martinum S. tyrem, qui exemplo Sanctorū Martyrum, quos incredibili constantia, omnia tormentorum genera sustinere videbat, permotus; abiecto infidelitatis errore, in quo longo tempore pertinaciter vixerat; tali animi feroce Christi fidem amplexus est;

est, ut pro ea gloriōsè mortem optere non dubitauerit. Idem sibi contigisse D. Augustinus fatetur, *s. Aug. li.* quando sibi in errorum suorum te- *8. confess.* nebris adhuc immerso à Simplicia- *cap. 2.* no narratum fuerat Victorinum celebrem Rheticæ facultatis Professorem ad Christum esse conuersum. Sed ubi mibi, inquit ille, de Victorino Simplicianus ista narrauit, exarsi ad imitandum. Idem denique docet D. Chrysostomus: Et gentiles, inquit, *Chrysost.* *Hom. 17.* non ita signis adducuntur, ut vita, quam *in cap. 13.* nihil aliud, ut dilectio commendat: qui *Ioan.* enim miracula faciunt, nonnunquam deceptores ab illis appellantur; vita puritas non nisi bonum arguit. Deinde ita concludit: Nihil adeò Gentiles arguit, ut virtus, nihil adeò perturbat, ut malitia. Et hoc est, quod hodie quoque in Indijs Dei bonitate fieri consuevit: ubi nullis saepe miraculis, nullis Concionatorum clamoribus, sed

sed solūm vitæ, morumq; exemplis Religiosorum inter ipsos versantium, multi ad iugum Christi perducuntur, ita vt multi eorū pro Christi fide gloriōsè occubuerint. Quod si vitæ morumq; exempla in omnis generis hominibus tantam habent vim, vt vidimus, quid de illis dicendum, qui in alicuius auctoritatis ac honoris gradu sunt constituti? Hi enim in Rebuspublicis tam ciuibus quam Ecclesiasticis illos repræsentant remiges, à quibus, vt pote in puppi confidentibus, tota pendet remigandi ratio. Nam vt isti lentius aut citius remigant, ita alij lentius aut velocius sequuntur: Sic & illi in prædictis Rebuspublicis, proprio vitæ ac morum exemplo, aliis normam prescribunt, ita vt iisdem quasi passibus sua vestigia sequantur.

Quocirca horum bona vel mala, quæ aliis præbent exempla, propriè non possunt priuata aut particularia bona vel mala appellari, sed potius
vni-

vniuersalia ac communia, & quod hinc est consequens, tanti momenti, vt talia exempla aliquando in Iudiciis & Rerum publicarum administrationibus habeant vim legis.

Quæ causa fuit, vt venerandus ille senex Eleazarus, nonnullis amicis suillæ carnis esum fibi suadentibus, vt imminentem mortem euaderet, nullo modo acquiesceret, ne hoc suo exemplo iunioribus & infirmioribus damnum aliquod afferret: Sed glorioſiſtam mortem magis, quam odibilem vitam amplectens, voluntariè praibat ad supplicium. Concludit deinde scriptura historiam his verbis: *Hoc modo de vita discessit, non modò iuuenibus, sed & vniuersgenti memoriam mortis sue ad exemplum virtutis & fortitudinis dereliquens.*

2. Mach. 6.

Idem quoque D. Paulus cupiebat, cùm ad Titum Cretæ Episcopū scri-

Tit. 2. scriberet: *In omnibus*, inquiens, *ut ipsum probe exemplum bonorum operū, in doctrina, in integritate, &c.* Hoc & S. Basilius tractans de Religiosis, *Basil. reg.* qui extra monasteria secularib⁹ nefus. disp. *gotiis occupantur*, docet, ob rationē *cap. 44.* suprà allatam, solùm iis huiusmodi negotia assignāda esse, qui sine proprio animæ suæ dispendio, proximorum autē ædificatione fructuq^y, in mundo versari possunt; quod si tales fortassis non essent; *Præstabilis est*, inquit, *summam rerum omniū necessariarum penuriam perpeti atque egestatem*, etiam si propterea subeunda mors sit quam sublevanda necessitatibus corporis causa, perspicuum anima detrimentum negligere.

Iustin. li. de cōflict. interiori cap. 2. Nec immeritò hanc rem ita S. Basilius exaggerat: nam vt affirmat B. Laurent. Iustinianus: *Nocet plurimum conuersatio incomposita, deducta in publicum.* Hoc denique S. Bonaventura

uentura monet, vbi de Religiosis, *s. Bonaventura*
 q̄ in Religione alicuius sunt auctori- *in qq. circ.*
 tatis, agens; dicit; tales quantumuis *careg.ca.*
 senes & bene meritos, à quibusdam 19.
 tamen commoditatibus & priuile-
 giis, ipsis alioqui ob honestos respe-
 ctus licitis ac permisis, abstinere de-
 bere, ne ipsi iuuenes præteriorum
 ipsorum laborum ignari, dum vi-
 dent eos his exéptionibus gaudere,
 incipient easdem ambire: ex quo
 fit, vt in Monasteriis disciplinæ rigor
 paulatim relaxetur. Et quamuis hæc
 iuuenum cupiditas, hoc casu indi-
 screta & sine ratione sit, rationi ta-
 men consentaneum est, vt seniores
 priuatis suis commodis bonū præ-
 ferant commune, illisq; quantum
 fieri potest, nullam horum præbe-
 ant occasionem in has appetitiones
 incidendi: *Debemus enim nos firmio-*
res, inquit Apostolus, *imbecillitates* *Rom. 15.*
infirmorum sustinere, & non nobis pla-
cere. Et sicut currentes equi, ait Clima-
chos,

Climach. chus, cursu in uicem certant, ita & s-
grad. 26. primas societas se in uicem excitat.

de discre-

in re ca-

pitular.

Quemadmodum autem talium hominum exempla ex se sunt efficacissima, sic ab eis exhibendis & dandis nemo excusandus est; nam infirmus æquè ac sanus, indoctus æquè ac eruditus, inferior æquè atque superior ad vivendum secundum sui statutis conditionem & qualitatē obligatus est. Ut enim infirmus, dumato infirmitate, à ieconiis, vigiliis, aliisq; laboriosis operibus excusatus fit, à dandis tamen bonis exéplis neutiquā excusari potest aut debet; simplex item ac idiota, licet proximis suis in administratione Sacramentorū, aliorumq; Ecclesiasticorum ministeriorum prodesse non possit, immarentamen illos bonæ suæ vitæ exemplo potest & debet. Et si fortè eruditus non valeat dicendi gratiā, necq; aliis concionando salutis viam monstrare possit, obligatur tamē ad ferendam

illis

illis opem; bene agendo: lingua enim hæc bene operandi, ab omnibus nationibus quantumvis remotis & barbaris intelligi potest; neq; solùm bonis iucunda est, sed & male viuentibus non potest non esse grata.

Doctus verò & eloquens nouerit, si ad sonum verborum non adiungat etiam exemplum bonorū operum, vocem suam similem fore æri sonanti, aut cymbalo tinnienti, & quod hinc sequitur, vanam & inefficacem. Idcirco si verbis tuis persuadendi vim inesse desideras; *Dabis vocit uæ vocem virtutis,* ait S. Bernard^o, si quod suades, prius tibi illud cognoscari *super Canticum.*

Bern. ser. 59. cap. 3.

Fac ut loqueris.

Sanctus item Gregorius. *Illa vox, S. Greg. in* inquit, *libentius auditorum corda pene- pastor. p-* trat, *quam dicentis vita commendat,* *quia quod loquendo imperat, ostenden-*

M do

do adiuuat, ut fiat. Vnde sicut horologium errare dicimus, cum multas frequenter insonat horas, paucas tamen indice demonstrat (necessitate est enim ut inter utrumque, campanam scilicet ad sonum, & indicem ad ostensionem) ea sit conuenientia, quæ cursui solis respondeat; Ita & Concionatorem dicemus non bene suo fungi officio, quando multum loquitur, & parum operatur: Sed tunc verus dicetur Concionator, si inter ipsius linguam in loquendo, & manus in operando ea sit conformitas, quam iuxta exemplum ac normam Christi, solis Iustitiae, obseruare tenetur, de quo Lucas scribit: Capit, facere & docere, & cum facit quod S. Gregorius affirmat: Tunc alii recte Hom. 17. predicamus, si dictarebus ostendimus.

Vt igitur huic capiti finem imponam, quanto possum maximo cordis affectu tum omnes, tum præcipue Ecclesiasticos ac Religiosos ro-

go

go; ut in conspectu Dei ac Creatoris nostri maturè perpendant illa verba, quæ de ipsis Spiritus sanctus per Malachiam Prophetam protulit cù dixit: *Labia Sacerdotis custodiunt sci.* — *Malach. 2. 1.*
entiam, & legem requirunt ex ore eius,
Quia Angelus Domini exercituum est.
 Quæ verba nihil aliud significare videntur, quam Ecclesiasticorum vitam, Angelorum vitæ similem esse debere; cùm illis incumbat alios docere verbis id, quod ipsis iuxta legem Dei credendum, atque opere ipso exercendum est. Neque ullo unquam modo committant, ut finistra aliqua intentione aut opere restitudo ac sanctitas eius officij profanetur, quod ipsis à Domino Deo concreditum est.

M z C A

CAPVT XXII.

De tertio Mortificationis effectu, qui est voluntarius de spiritualibus & grauibus rebus sermo.

Sophron.
in prato
spirituali
cap. 143.

ARRAT B. Sophronius Hierosolymorū Episcopus de celebri quodam latronum duce Dauid nomine, qui postquam multos annos in regione Hermopolitana publicis ac maximis latrociniis exegisset, cōmotus tādem diuinitus statuit mutare vitam ac Religiosū statum amplecti, atq; ita relictis sociis, venit ad celebre quoddam illius loci Monasterium, habitum petens, quē, cūm post multas difficultates & repulsas, tandem obtinuisset, ita ex animo se religiosæ obseruantiaz ac pœnitentiæ dedidit, vt breui, cunctis obstupescéti bus, ad tantam peruererit sanctitatem, vt Angeli conspectu & alloquio dignus fuerit habitus,

bitus, à quo bono animo esse iussus est, non solum enim peccatorum suorum veniam, sed peculiarem etiam gratiam, magna & mira ad Dei obsequium agendi sibi à Deo concessam esse.

Cùm autem Dauid Angeli verbis credere nollet, neque enim fieri posse putabat, vt tam exiguis pœnitentiæ operibus Deus flexus, veniam sibi tam facilem enormium suorum peccatorum cōcessisset; Angelus similem ei sententiam protulit, quam olim Zacharias ob incredulitatem audire compulsus est; ipsum nempe illico linguae vsu priuatum iri; Quod audiens Dauid atque erroris sui iam pœnitens in terram se mox prostrauit, & exclamás cum lachrymis dixit. Et qui ferre Domine Deus vñquam possum, vt dum essem in seculo latro, linguam habuerim ad offendendum te tqt tantisq; peccatis, nunc autem in Religione constitutus ad te laudandum ac bene-

M 3 dicen-

dicendum sim eiusdem usus deſtitu-
tus? Ad hæc Angelus prolatam an-
teā ſententiam mitigans, reſpon-
dit; ipſi quidem loquelaṁ confeſſā
eſſe, ſed ad laudandū Deum, & paſ-
lendum in choro; ceterum in aliis
omnino mutum fieri debere. Quod
& factum eſt; nam in posterum Da-
uid ille in omnibus, præterquam in
laudibus & benedictionibus ſacris,
alinguis omnino fuit & mutus.

Ex hac historia hoc mihi obſer-
vandum videtur, quod ſi huius tem-
poris homines tales haberent lin-
guas, quales iſtē David, ita ut nihil a-
liud, quam laudes Dei ac hymnos
pronunciare poſſent, ſuperuacane-
um eſſet illis persuadere velle, ut in-
ter ſe frequenter mutua de rebus
bonis & piis colloquia iſtituerent.
Verūm quia linguae noſtræ, ut prō
dolor, nimis perſpicuum eſt, ſunt ex
ſe plus ſatis liberæ, & ex naturæ no-
ſtræ corruptione, prauaq; conſuetu-
dine multò facilioreſ ac promptio-
res

res ad detractiones, perituria & blasphemias, quām ad Dei laudes; cogimur necessariō media quādam rationesq; inuestigare, quibus doceamur, quanti sit momenti, quantæq; vtilitatis, vt homines, pr̄fertim Religiosi ac spirituales, assuescant frequenter de rebus ad Dei cultum, & ad ipsorum aliorumq; profectum spectantibus, inter se colloqui.

Mirandum autem planè est, quod cùm hominēs aliàs natura sua eò propendeant, vt tractent & loquuntur crebrō de rebus arti ac professiōni suæ consentaneis, vt etiam huic proverbio locum dederint: *Tractat fabrilia fabri*: apud Religiosos tamē, apud quos maximē id factum oportuit: id vel maximē non fiat. Quid enim religiosis cōuenientius, quām de rebus spiritualibus ac Religiosis, quæ scilicet statum & professionem eorum concernunt, tractare; idq; eò libentius & studiosius ab illis

M 4 præ-

præstari deberet, quo res spirituales sunt aliis præstantiores, fructusq[ue] qui ex his colloquiis colligi solēt, v-
beriores & excellentiores. Qui e-
nim muscum, aut alias res odorife-
ras manu tenet, quod magis eas tra-
ctat & versat, ed plus sentit odoris,
magisq[ue] corroboratur: Ita quoque,
quod frequentius de rebus spiritua-
libus differitur, vt potè in se suauissi-
mis; ed maius anima nostra haurit
solatum & robur.

Neque aliunde video hunc pro-
uenire errorē, nisi ex defectu Mor-
tificationis, valdeq[ue] exiguo affectu
erga res spirituales. Ex defectu dico
Mortificationis, quia quēadmodum
vocum ac sonorum dissonātia ex fi-
dibus malē temperatis proficiscitur,
ita ex immortificatione & incōposi-
tione fidiū, hoc est, passionū & per-
turbationum animi nostri, sermo-
num nostrorum dissonantia proce-
dit. Et quemadmodum mare ven-
tis agitatum perpetuum edit mur-
mur,

mur, magnamque tūm algæ, tūm a-
 liarum sordium eiicit copiam: Ita
 animus malè compositus & passio-
 nibus agitatus communiter ex ore,
 futilium & inanum verborum in-
 finitam copiam magno cum strepi-
 tu emittit. Nam cūm lingua sit quasi
 animi idea & imago; talem quis se
 plerumque sermone ostendit, qua-
 lis est in animo. Hinc bene di-
 xit Hugo de S. Victore: *Mores ho- Hugo lib.
 minum lingua pandit, & qualis sermo 2.de Ani-
 ostenditur, talis animus approbatur.* Et ^{ma.}
 sicut aqua ordinariè solet illius ter-
 ræ induere qualitatem, per quam
 transit: Sic humanus sermo ab in-
 tellectu, voluntate, sensuque nostro
 profluens; necessariò patefaciet v-
 trum istæ potentiaz, erroribus, affe-
 ctibus inordinatis, prauisque passio-
 nibus sint infectæ. Hinc meritò di-
 cimus; bñè & ordinatè loqui, esse
 animi bñè compositi ac mortifi-
 cati effectum, sicut è contrario, ma-

Iē loqui, animi immortificati ac male compositi argumentum.

Quod item defectus hic apud Religiosos, non libenter scilicet loqui de rebus Religioso statuique spirituali conuenientibus; ex modo affectu erga huiusmodi res proueniat, manifeste ostendi potest. Verissimum est enim illud Platonis dictum, *homines amore ipso fieri faciūdos & eloquentes ad loquendum de rebus, quas amant.* Vnde si in nobis vigeret sanctus ille rerum diuinorum amor, essemus certe in huiusmodi colloquiis eloquentissimi. Et quemadmodum in compositis naturalibus, elementum prædominans trahit omnia alia elementa ad illum locum & centrum, quod naturaliter appetit; quod in lignis etiam maximis apparet, quæ semper aquæ supernatant ob aëris elementum in eis prædominans; Ita si amor spiritus in nobis, ut par est,

est, prædominaretur, attraheret si-
ne dubio mentem & linguam no-
stram: illam, ut cogitaret; hanc, ut
loqueretur assidue de rebus spiri-
tualibus diuinisque, quas appetit &
desiderat.

Et sicuti, qui muscum aut rem o-
doriferam tractat, non potest non
odore suum prodere; ita quoque
in cuius corde Sanctus Dei amor
residet, is hunc occultare non po-
test. *Sicut is, qui fert aromata,* in-
quit Climachus, *etiam si nolit, ex odo-*
re proditur: ita & qui spiritum Dei ha- Clim. in
compend.
recapsc.
grad. 26.
bet, ex verbis suis agnoscitur. Neque
ideo hic defectus amoris aliquem
excusare potest, quo minus de re-
bus loquatur spiritualibus, immo hoc
ipso magis ad hoc obligatur, cum
nulla alia sit causa, quare quis ea,
quaे naturа sua bona sunt, minus
amet, quam eorum ignorantia.
Nemo enim diligere potest bonum, quad-

M 6 273

s. Chrys. nescit, ait D. Chrysostomus. Ut au-
sup. Mat. tem frequens de rebus spiritualibus
sermo efficit, vt cognoscantur, ita
efficiet etiam, vt amentur, quo amo-
re spiritualia huiusmodi colloquia
non solùm reddentur facilia; sed e-
tiam dulcia & iucunda, ita vt ali-
quando ex intimo corde cum Da-
uide exclamaturi simus: Quàm dul-
cia fauibus meis eloquia tua super mel
ori meo.

s. Greg.
l. 2. Dia-
log. ca. 33.

Quod sancta Dei famula Schola-
 stica experta est, quando transacta
 cum fratre suo Benedicto in Dei
 laudibus, spiritualibusq; collationi-
 bus integra die, tantam consolatio-
 nem spiritus ac dulcedinem inde
 percepit, vt fratrem obnixè rogaue-
 rit, ne imminente iam nocte ad suū
 rediret Monasteriū, sed vnā secū in
 eadem exercitatione illam noctē in-
 sumeret. Cuius precibus cū ille ne-
 quaquā vellet acquiescere, q; à fratre
 non potuerat, à Deo impetravit.

Su-

Subitò enim tanta vis imbrium, hic
cet serenissimo antea cœlo, exorta
est, vt ille cum sorore sua manere
coactus sit. Sicqz factum est, inquit S.
Gregorius, vt totam noctem per uigi-
lem ducerent, atque per sacra spiritua-
lia vita colloquia, sese vicaria relatione
satiarent.

Hoc idem S. Augustinus exper- *S. Aug.*
tus est, qui cum quadam die de re- *lib.9.con-*
bus spiritualibus cùm matre sua S. *feß.e.10.*
Monica tractaret, tanta mentis illu-
minatio, ardorq spiritus in vtrisqe
ex illo colloquio exsttit, vt illos su-
bitò huius vitæ, omniumqe delecta-
tionum maxima nausea cœperit.
Tu scis Domine, quod in illo die, cùm ta-
lia loqueremur, & mundus iste inter
verba vilesceret, cum omnibus delecta-
tionibus suis, dicebat D. Augustinus.
Matrem quoque suam Monicam, ait
ardentissimo quadam alterius vitæ
defiderio permotam in hæc verba

prorupisse: *Fili, quantum ad me attinet, nulla re iam delector in hac vita. Quid hic faciam abhuc, & car hic sim nescio.*

Lvc.24.

Eundem denique effectum senserunt duo illi discipuli eentes in Emmaus, cum inter sacræ Christi passionis, aliarumq; rerum diuinarum colloquia, ita interius illustrati inflammatiq; sunt, ut post eius discessum incredibili quadam admiratione commoti dixerint: *Nónne cor nostrum ardens erat, dum loqueretur nobis in via? Quamuis autem non nunquam possit contingere, ut neq; ullum in nobis sentiamus gustum, ex huiusmodi sermonib^o nec quicquam eorum, quæ dicta sunt, mente retineamus, ipsa tamen nuda attentione suo non carebit fructu; quemadmodum qui aquam ex flumine cribro peteret, quamuis omnis illa rurus efflueret, ipsum tamē cibrum, saltē breui eo tempore madefactum*

Etum esset: Ita dico, licet nobiscer-
tò constaret, omnia dicta spiritualia
altera aure percepta per alteram, ut
vulgò dicitur, iterum elabi, ita ut
nihil eorum memoria retineretur,
hoc ipso tamen tempus illud non
malè collocari iudicandum est, cùm
saltem, ex transitu quasi huius sa-
cri liquoris anima nostra ita re-
creari possit, ut postea eorum quæ
D E I sunt magis capax fiat, mi-
nusque difficultatis in rebus diui-
nis sentiat, tartareisque hostium in-
sultibus maiore vi resistere pos-
sit, ut manifesta docet experien-
tia.

Quod quidem inter præcipuos
spiritualis vitæ fructus, meritò nu-
merandum est, cui & ille fructus ad-
iungi potest, quem ille ipse, qui de
rebus spiritualibus sermonem facit,
percipere solet, qui certè maximus
est, ut ostendit apud Cassianū The-
onias, qui rogatus, ut spiritualem in-
stitueret sermonē, quod inter illos cap. 1.
san-

sanctos patres valdè vſitatum erat, respondit; se illorum petitioni libentissimè ſatisfacere, quandoquidem re ipſa experiretur, quod quanto plus de hac materia loqueretur, tanto magis ſibi ſaperet, quodq; ex mutua sermonum huiusmodi communicatione, auſcultans ditior fieret; Verba verò faciens multum inde lucri reportaret. *Grata namq; est buius fænoris occupatio;* aiebat qua maiora, dum ſoluitur, augmēta conquirit, & non ſolū percipientem ditat, verūmetiam nihil imminuit largienti. Duplices ſiquidem congregat queſtus rerum ſpiritualium diſpensator; lucrum enim nō ſolū in illius, qui audit, profetu, verūmetiam in ſua diſputatione conſequitur; non minū ſemetipſum ad deſiderium perfectionis accendens, dum instruit auditorem.

In vīo *Experimēto didicit hoc vene-*
Paterum. *randus quidam Exemita, de quo Io-*
annes

annes Monachus narrat , eum aliquando graui quadam tentatione exagitatum , mundum repetere statuisse , hocq; confilio cum se dedisset itineri , nocte interceptum , in vicino quodam Monasterio Monachorum quæfuisse hospitium , & ab illis patribus magna cum charitate ac lætitia exceptum fuisse , quippe ad quos iam antea de ipsius vita ac sanctis moribus fama peruererat . Cum itaque nonnihil quieuisset , petierūt , inquit ille , ab eo Patres illi magnis precibus , vt de rebus spiritualibus verba faceret , qui licet nihil minus , quam de spiritualibus rebus cogitaret , nemamen illis esset scandalo , coactus est petitioni mortem gerere . Quid fit ? inter loquendum Dei misericordia accidit , vt quibus tunc verbis alios exhortabatur , iisdem ipse commotus adebat , vt statuerit ad propriam redire cellam , & antiquum viuendi statum maiori cū feroce resumere , quod

&

S.Bona-
uent.lsb.
de Infor-
mas.No.
ass.c.18.

& fecit. Hinc constat, Patrem hunc ex proprio sermone maiorem percepisse fructum , quām alios, qui ipsum audierant. Idcirco S. Bonaventura suos fratres Religiosos tantopere exhortatur ; dicens : *De Deo libenter loquere, & libentius audi, Quia excitat cor ad studium virtutis, & ad affectum deuotionis.*

Verūm quia dæmon manifestis ac diuturnis obseruationibus verissimū esse cognouit , quod hactenus dictū est , omnibus modis atq; stragematis , tanquam miles peritissimus , hoc exercitium tam sanctum impedire & auertere conatur. Quare quando aliter non potest , solet , nescio quam capitis grauedinem ac somnum immittere , vt vel omnino non percipientur ea , quæ dicuntur , vel saltem non debita animi attentione & affectione . Fidem huius rei nobis facit sanctus ille sex Machetes , qui cùm aliquando ad

ad quosdam Monachos spiritua-
lem haberet sermonem, omnium-
que eorum oculos somno grauatos
esse atque ita frustra se loqui cerne-
ret; volens illis occultas dæmonis
insidias aperire, institutum reliquit
sermonem, & lepidam quandam
illis coepit narrare fabulam, ad cu-
ius narrationem cum eos confe-
stim euigilasse, atque arrectis auri-
bus adesse vidisset, ingemiscens
ait: Nunc usque de spiritualibus lo-
quebamur, & omnium vestrum ocu-
li letali dormitione deprimebantur,
at cum otiosa fabula intromissa est, o-
mnes ex pergefacti torporem somni do-
minantis excusimus. Vel ex hoc ergo
perpendite, quisnam collationis illius spi-
ritualis fuerit impugnator, & quis hu-
ius infructuose atq; carnalis insinuator
existat.

Nec verò tunc primum Mache-
tes hāc tartarei inimici astutiam co-
gnouisse

Cass.Lib.
5.de Inst.
cap.31.

*Cass lib.
5. Instr.
cap. 29.* gnouisse credendus est , sed dudum
antea , vt de ipso Cassianus refert .
Vidimus, inquit, senem Machetem no-
mine, banc à Domino gratiam diuturnis
precibus impetrasse , vt quotquot diebus
& noctibus agitaretur collatio spiritu-
alis, nunquam somni torpore laxaretur;
si quis verò detractionis verbum , seu o-
tiosum tentasset inferre, insomnum pro-
tinuè concidebat.

Ephes. 4. Ex quo planum fit , Machetem
non solum S.Pauli consilium obser-
uasse , cùm ad Ephesios scribit : *O-*
mnis sermo malus ex ore vestro non pro-
cedat , cauendo scilicet , ne vllum
verbum malum sibi excideret , sed
neque ab aliis prolatum audire po-
tuisse. Neq; facile dixerim , quænam
maior fuerit gratia , illâne quæ Daui-
di illi fuit à Deo concessa , de quo in
principio huius capititis diximus , qui
nullum aliud potuit verbum pro-
ferre , quâm quod directè cederet in
Dei laudem ac benedictionem : an
verò

verò hæc ipsa, quam Macheti conti-
gisse iam dicebamus, qui nullum
detractionis, vanumq; & otiosum
verbum ad aures admittere potuit:
Vtrumq; enim dum sumus in hoc
mūdo æquè est necessarium, vt sci-
licet & piis sermonibus vacemus,
& à malis diligentissimè abstinea-
mus.

Hinc interrogatus aliquando S. *S. Basili.*
Basilius, vter eorum grauiori pœna *Reg. bre-*
effet dignus, illéne qui detrahit, an *ior.c. 26.*
verò is, qui aufscultat & tolerat: Re-
spondit; *Exterminandi sunt ambo à*
societate reliquorum; detractor, quia
non loquitur, quæ debet; attendens,
quia audit ea, quæ non conuenit au-
dire. Neque verò ulli nimis rigida
hæc S. Basilij pœna videri debet:
Quia si Deus hanc leprosis pœnam
imposuit, vt à consortio hominum
segregarentur, *Qnni tempore,* inquit,
quo quisquam leprosus est, & immuni-
dum, solus habitabit extra castra, quan-
to

Lent. 13.

et conuenientius hæc pœna detra-
ctoribus irrogatur, cum hæc alte-
ra corporali lepra sit multo per-
niciens & execrabilior, neque
solùm in superficie cutis hæreat,
sed de corrupto quodam vitiato-
que principio interiori produca-
tur, neque ipsum solum, sed & au-
scultantem inficiat, cumq; & ei, cui
detrahitur, noxia, atq; adeò Deo ipfi
abominabilis sit.

Meritò igitur hæc lepra, tan-
quam omnium malorum radix, &
veræ vñionis, fraternæq; charitatis
extirpatrix, quæ tantopere in om-
ni Religione est necessaria, à finibus
nostris procul exterminanda est. Et
quemadmodum Deus voluit, ut le-
prosus propria sua ueste os suum
obtegeret, ne halitus sui contagio-
ne aërem inficeret: ita oportet om-
nem Reliosum os suum propria
sua ueste obstruere; Volo dicere,
ut consideratione sua obligationis,
quam

quam Religioso suo habitu præ se fert, obturet os suum, ne inde pestiferum detractionis halitum exhahet, neque vñquam aures præbeat detractionibus, ne fortè & ipse ! hac exitiali lepra inficiatur ; simul & intelligat, quod sicut illi, qui nationam suam & vernaculam linguam, crassam & impolitam dediscere cùpiti, vt addiscat elegantiorē & politiorem, non modò à propria lingua abstinentium est; sed & omnes fugiendi sunt, quibus illa lingua familiaris est : Ita quicunque serio turpem hunc loquendi modum, hoc est, murmurandi & detrahendi consuetudinem dediscere cùpiti, nō solum ab huiusmodi murmurationibus & detractionibus abstinere, sed neq; murmurantibus aut detrahentibus vlo modo aures præbere debet : conetur autem potius exercere se assidue in cœlesti & gloriofa illa lingua, qua beati in altera vita laudans & benedicunt dominum, & notam

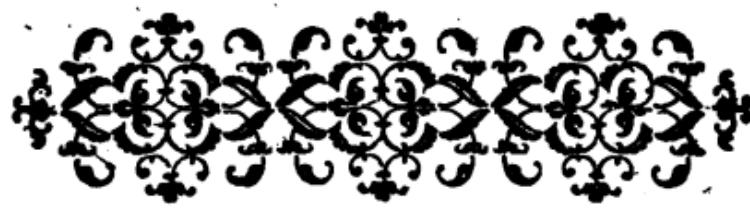
notam faciunt filiis hominū poten-
tiā suā, & gloriā magnificen-
tia regni sui ac misericordia-
rum suarum.

F I N I S.

Cum facultate Superiorum.

INDEX

INDEX CA- PITVM HVIVS L I B R I.

Præfatio Auctoris.

- CAP. I. **Q** VID sit Mortificatio.
II. **Q** De fine & proprio mortifi-
cationis officio, & de duo-
bus eius generibus.
III. In mortificationibus presertim
exterioribus mensuram &
regulam esse tenendam, &
quoniam illa sit.
IV. De necessitate Mortificationis,
que cuius in suo statu in-
cumbit.
V. Quām necessarium atque utile
N sse

I N D E X

sit Religiosis sanctum mortificationis exercitium.

V I. *Considerationes quadam magis particulares, circa potentiarum anima nostra, passionis amoris, proprij, & sensuum corporis mortificationē.*

V II. *Quomodo ad praxin reducenda sit Mortificatio, ut victoriam de potentissimis & passionibus nostris referamus.*

V III. *De Renunciatione.*

I X. *De abnegatione sui ipsius in genere.*

X. *De abnegatione appetituum carnis, & illusionē quadam in ea accidere solita.*

X I. *De abnegatione animae, & in specie voluntatis nostra, ut principalis illius potestia.*

X II. *De*

CAPITVM.

- xii. De abnegatione proprij iudicij
& intellectus.
- xiii. De Resignatione.
- xiv. De indifferentia.
- xv. De indifferentia circa loca &
domicilia.
- xvi. De indifferentia circa exerci-
tia & ministeria in ipsa Re-
ligione.
- xvii. De indifferentia circa officia bo-
norifica & gradus.
- xviii. De indifferentia in conuersa-
tione.
- xix. De differentia inter quatuor
predictas Religiosas exer-
ciones.
- xx. De insigni quodam interioris
Mortificationis effectu, com-
positione scilicet hominis ex-
terioris, eiusq; decore.

N 2

xxi. De

INDEX CAPITV M.

xxi. De quodam alio insigni Mortificationis effectu, vita scilicet, actionumq; nostrarum exemplo.

xxii. De Tertio Mortificationis effectu, qui est voluntarius, de spiritualibus & grauibus rebus sermo.

F I N I S.

Errata sic corriguntur.

Pag.1. vers.4. lege; cumq; com-
motus. p.40.v.11. Dei. p.63. qui te.
p.70.v.22.nostri ipsorum. p.75.portis
destituta. p.90.olfactus sensum.
p.79.Linisse.

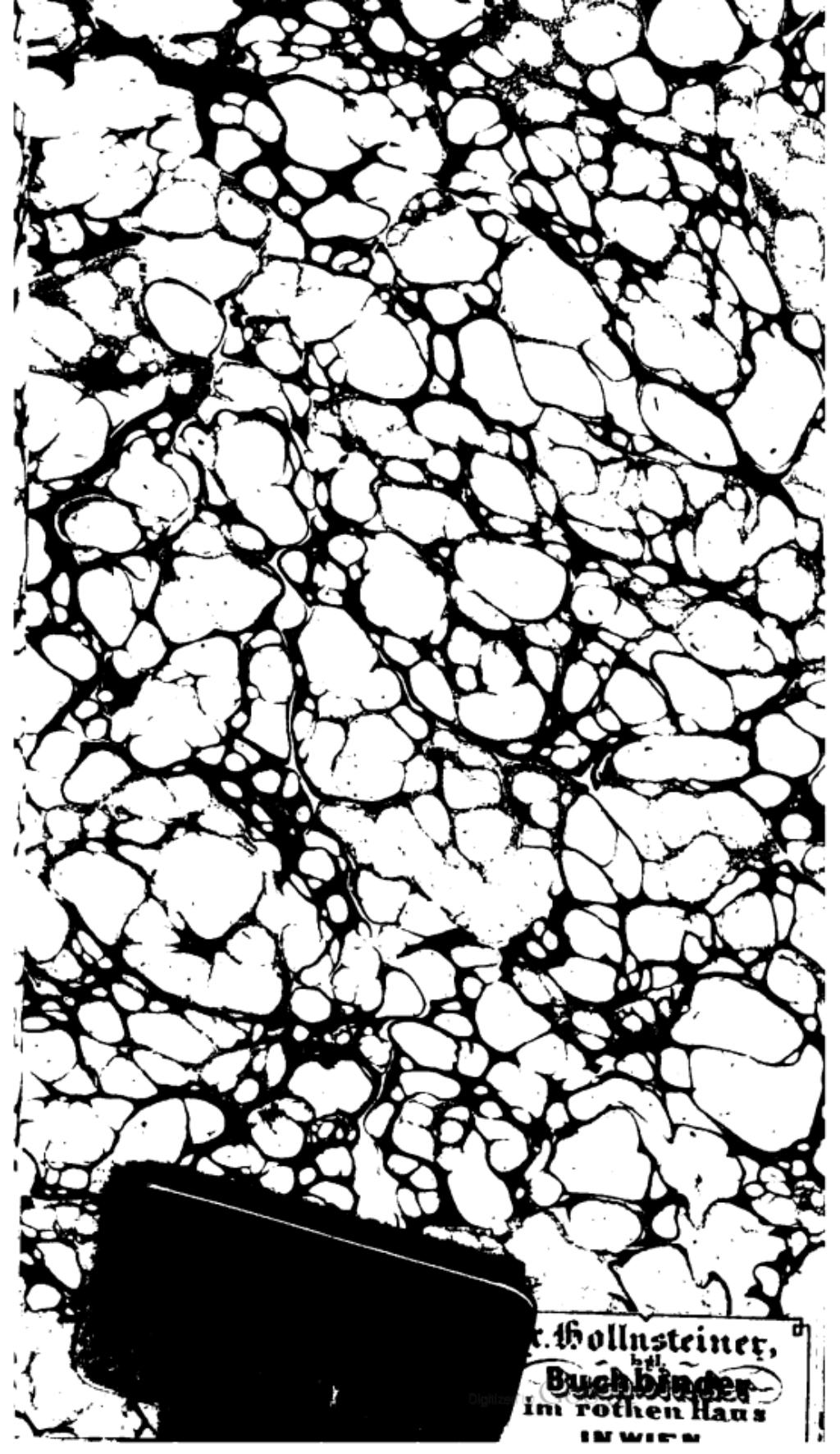

Österreichische Nationalbibliothek

+Z158186209

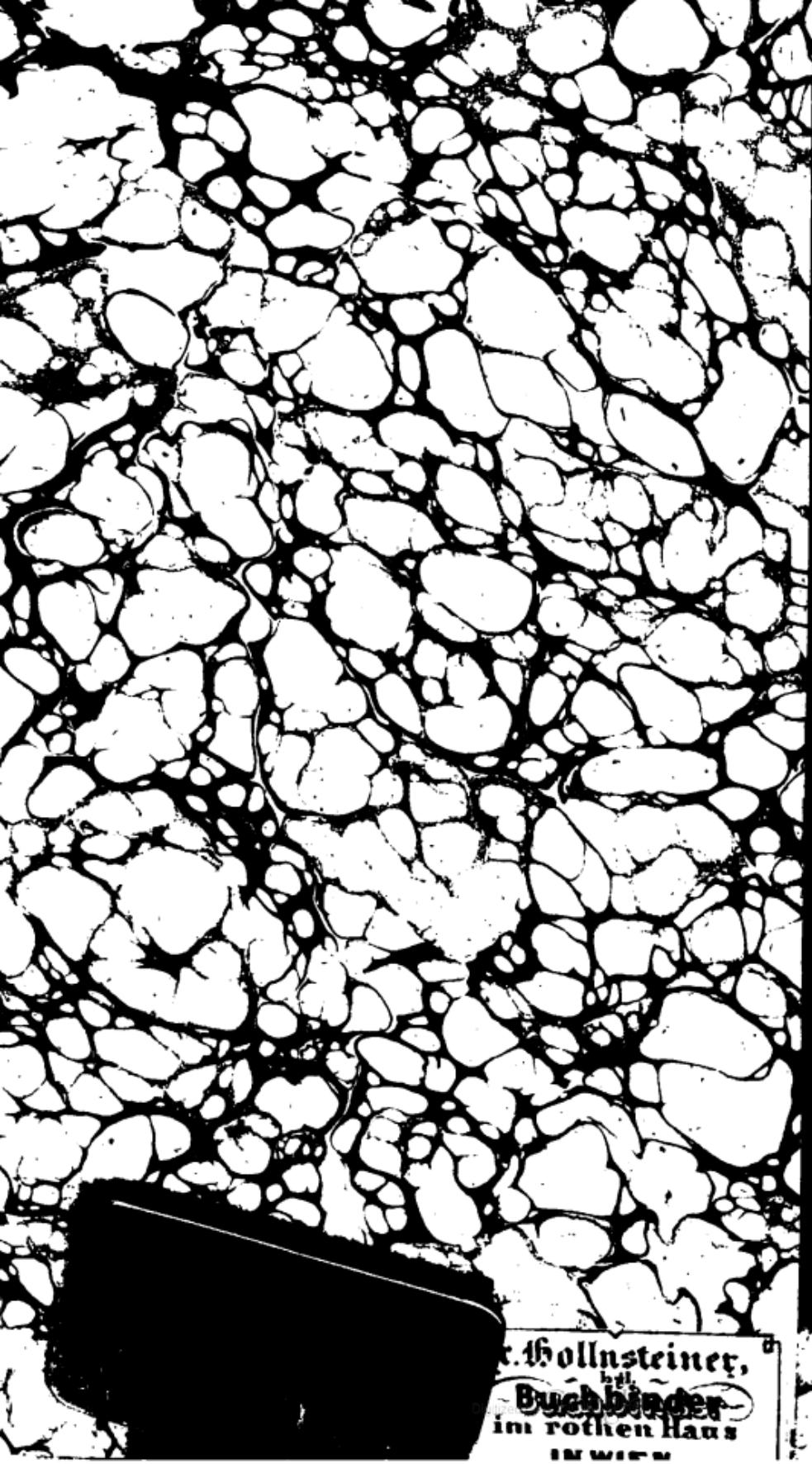
Digitized by Google

Herr. Hollnsteiner,
Buchbinderei
im rothen Haus
IN WIEN

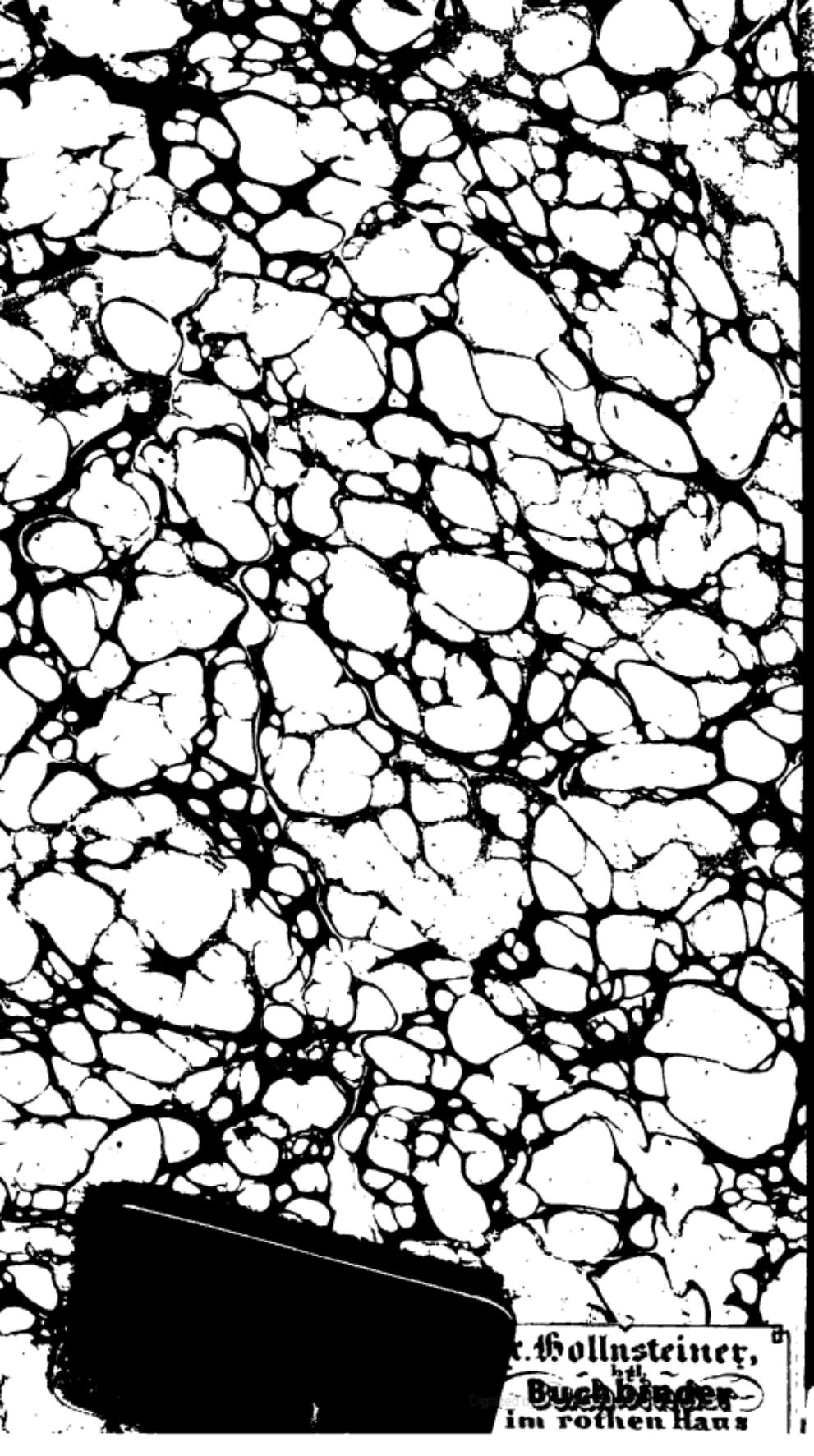
Digitized by

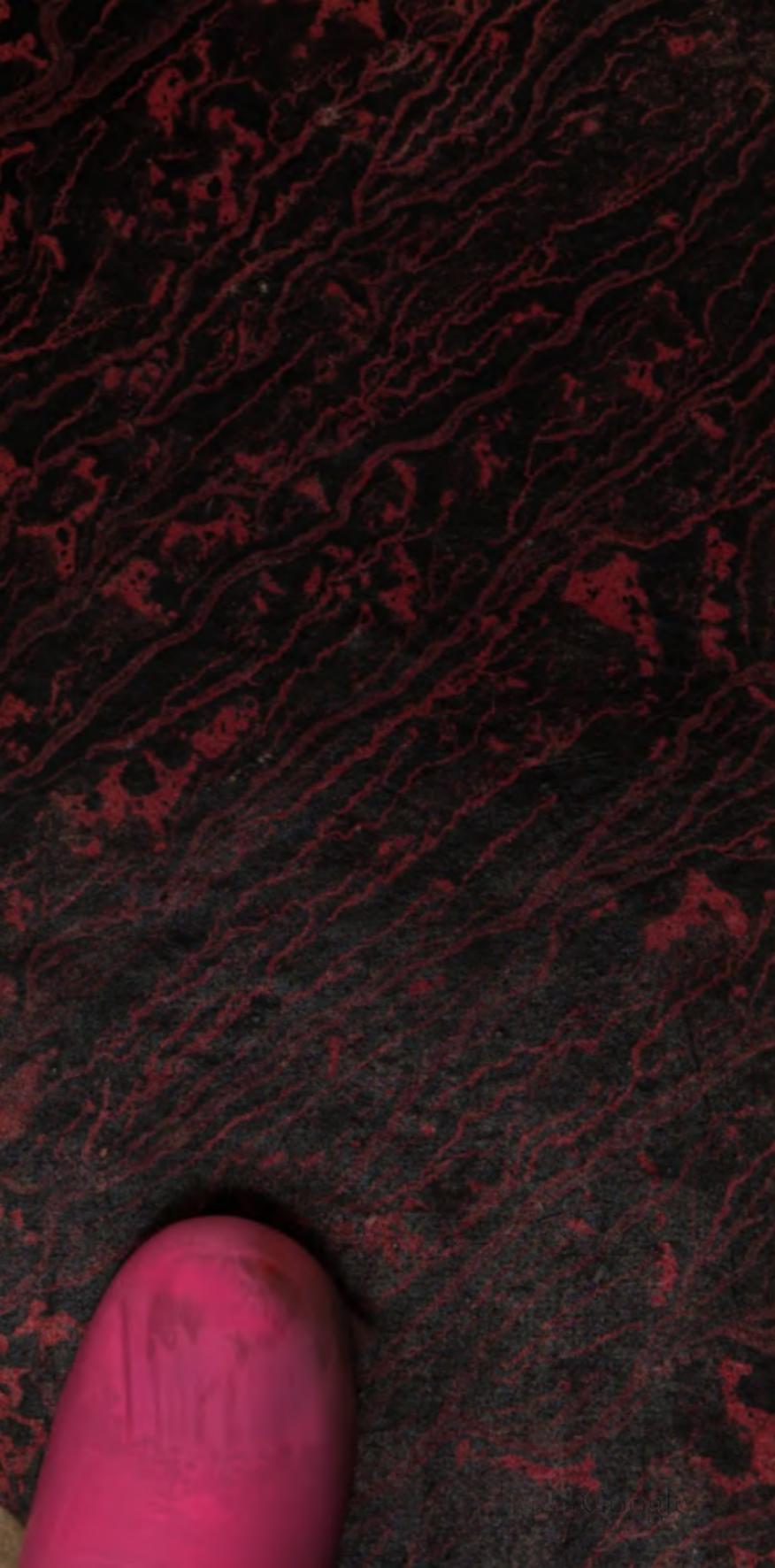
Herr. Hollnsteiner,
btl.
Buchbinderei
im rothen Haus
IN WIEN

Herr. Hollnsteiner,
Buchbinderei
im rothen Haus

Digitized by

14. October